Gânduri de noapte

autor
Ion Mânzatu

GÂNDURI DE NOAPTE

November 8, 2014 by manzatu

8 noiembrie, 2014

După cum maimuţa în zbânţuiala ei prin pădure apucă o creangă, apoi îi dă drumul şi apucă alta, tot aşa şi ceea ce se numeşte spirit, gândire sau cunoştinţă se produce şi dispare, zi şi noapte, într-o veşnică schimbare. (Apud Alexandra David-Neel) – glăsuiesc învăţăturile orale tibetane. Şi lungul şir de întrebări se naşte şi-ţi îmboldeşte conştiinţa. Iar cea mai chinuitoare se ridică deasupra tuturor voind cu tot înadinsul să te tulbure peste măsură: oare adevărata trădare e cea din afara ta?, cea pe care o poţi cunoaşte?, cea care nu te poate surprinde?; sau este aceasta din lăuntrul tău, neaşteptată şi perseverentă? Când eu-l tău este peste măsură de înglodat, iar mintea ta trudeşte să ajungă la un liman, şi simţi nevoia unei linişti şi a unei continuităţi depline, Spiritul tău scorneşte neaşteptat gânduri care te pierd în zone în care, atunci, nu ai ce căuta. Şi nu e una, şi nu se nasc una dintr-alta, ci pe nepusă masă felurite gânduri te scot din lumea în care stăruieşti să ajungi. Nu e nimeni din afara ta care să-ţi coacă o asemenea viclenie. Dar nici Spitirul, parcă, nu din eu-l tău este izvodit, ci dintr-o lume a nefiinţării, de unde apare ca o nălucă, cu gândurile pierzaniei şi ale ispitirii. Atunci dacă nu din tine, din eu-l tău stă să apară Spiritul, ce pare potivinic, duşmănos se arată, căutând să te piardă; atunci din ce Univers, de care n-ai avut habar, îşi adună el forţele? Puternicele-i forţe, care de cele mai multe ori te învinge, te îngenuchiază. Şi dacă el asemenea soi de purtări îţi arată, de ce atât de des îl pomeneşti, şi-l invoci, căutând să capeţi ocrotire de fiecare dată când pornirile de mărire îţi dau ghes. Şi atunci, ca şi tot timpul, Spiritul îţi arată că nu în tine, nu în eu-l tău îţi are salaşul, dar nici drumul spre lumea lui nu-ţi arată. Mereu, cu năluciri nevestite se abate peste lucrările tale, şi ţi le năruie, le doboară, căutând să te determine să laşi totul ruinei, iar tu să-ţi iei lumea în cap, râvnind doar spre visele de neatins, spre himere. E limpede că Spiritul tău nu poate să fie acelaşi cu fiinţa ta; atunci de ce continui să spui că el îi cel de la care vin faptele tale de glorie?! Că eşti una cu el, că ţi-e mentor şi duh al făptuirii, că lui i se cade s-aduci jertifiri şi ofrande. Se poate să continui astfel să te minţi? Se poate să-l laşi să te supună mereu? Să zicem că-ţi doreşti ca el să-şi aibă sălaş în Sinele tău, şi mereu spui că acolo vieţuieşte de fapt, tot sperând că odată se va hotărâ să asculte şi se va oploşi unde-ţi crezi că-i e locul. Cu purtările lui, fi-va-ţi mai bine? Va fi el statornic, şi nu va căuta să revină în lumea lui de Nicăieri? De unde s-apară cu alaiul de năluciri cu care-ţi ia minţile de fiecare dată. De bine de rău, tu eşti o vieţuitoare şi ai legile tale de la naştere până la mormânt. Dar el, el ce legi are, ce reguli? El, care se arată mereu fără milă, fără compasiune, invariabil căutând să risipească bruma ce izbuteşti să aduni.

De ce să fie Spiritul ca şi cum ar fi însăşi esenţa fiinţei tale, când el nici măcar nu înţelege să-şi găsească cotlon. Să ştii că acolo se află, şi-l vei putea invoca oricând, doar cu gândul gândid. Dar atunci când ai mai mare trebuinţă el hoinăreşte prin coclaurii unor lumi la care tu nu ai acces. De tine nu-i pasă. Va aparea doar să-ţi strivească mugurii unor nădejdi la care ai râvnit de amar de vreme. I-ai ocrotit, i-ai ţinut ascunşi de când erau plămadă, şi acum ai vrea să-i arăţi lumii; să cadă lumina pe ei, şi sufletul tău să fie mângâiat de o astfel de făpuire. Doar că Spiritul, Domnia Sa, nu are în planul său o astfel de ispravă, şi mătură totul c-o singură suflare. E suficient să respire pe-o nară şi totul s-a pirdut în vazduh; ca şi cum n-ar fi fost, nu este, şi nu va fi niciodată. Aşa s-au prăpădit ani după ani, aşa te-a costat, şi ca dobândă: o spaimă cumplită că-n viitor acelaşi ponos vei trage. Asta ca să devii şi mai conştient că eşti un biet muritor, o fiinţă ce piere pe negândite, ca o suflare, ca o respiraţie copilăroasă, ca picurul apei pe piatra încinsă.

Dar, Spiritul? Ce ştii despre el? E muritor ca şi tine? E nemuritor, e veşnic şi-şi poate permite jocurile acestea tiranice? Ori, doar spima de judecata veşnică îl face să-şi piardă cumpătul în halul acesta?

GÂNDURI DE NOAPTE

November 7, 2014 by manzatu

7 noiembrie, 2014

Dacă deschizi cărţile de istorie, de literatură, de filosofie, într-un cuvânt dacă deschizi cărţile pe care omenirea ni le-a oferit în lungul istoriei ei, vei afla că fiecare generaţie îşi făurea, şi continuă să-şi făurească, speranţele viitorului, mereu şi mereu, legate de un atribut încărcat cu semnificaţii deosebite. Fiecare generaţie vorbeşte cu respect despre viitorul strălucit pe care îl aduce zestre: Inteligenţa. Superbe epitete sunt legate de acest atribut, pentru că, Inteligenţa este creditată cu un soi de paspartu ce deschide porţi ale tărâmelor de basm. De nepovestit ţinuturi, de vis; şi ca totul să fie temeinic lămurit, autorii aduc exemple din trecut vieţile unor oameni cărora lumea le datorează enorm. Fie el Prometeu, fie Icar, fie Homer, Aristotel, Platon, Rabelais, Racine, Da Vinci, Descartes, Leibnitz, Kant, Hegel … şi lista este lungă, plină ochi de inteligenţe strălucite cărora omenirea le datorează felul cum au ştiut fiecare să lumineze o fărâmă din drumul care ne duce spre progres. Mai mult!, care a determinat şi a întrupat progresul. Şi fiecăruia trebuie să-i

recunoaştem neastâmpărul Inteligenţei, care nu s-a ostoit până cu a făptuit în folosul tuturor acelora ce le vor urma, ne vor urma, sau pur şi simplu: care vor urma. Iată, deci, că Inteligenţei datoram toate celea ce sunt, şi care nu sunt, venite de la Dumnezeu, drăguţul. Deşi, dacă ne gândim, şi cele venite de la Dumnezeu tot pe seama Inteligenţei trebuiesc puse; a Inteligenţei divine care are forma ei greu de pătruns de cele mai multe ori. Fiecare dintre noi are o perioadă din viaţă când scormoneşte prin hrisoave, prin documente, prin ceasloave, buchisind să afle fructe ale Inteligenţei cu care să se hrănească şi care să devină trup din trupul Inteligenţei lui. În acele perioade ale vieţii, ne punem şi noi speranţa că Inteligenţa noastră, la rându-i, va deveni subiect de poveste. Unii rămânem cu nostalgia asta toată viaţa, şi toată viaţa scormonim să întreţinem o flăcăruie plăpândă, scheletică, dar la focul căreia încălzim bruma de speranţă pe care nu vrem s-o risipim. Alţii se aleg cu suferinţe care-i transformă, şi-i schilodeşte, îi umple de beteşuguri de care nu se mai pot vindeca, cât îi hăul. Şi totul de la Inteligenţă se trage.

Omenirea toată se închină şi se bucură de fructele pe care Inteligenţa le plămădeşte în ascunsul ei, ca apoi să caute omul potrivit să le dea drumul în largul Firii. Să se bucure lumea, să le folosească spre traiul cel bun şi tot mai rafinat.

Numai eu, cârtitor şi vrăşmaş, găsesc că pe seama Inteligenţei, omenirea mai mult pătimeşte decât se bucură. Pentru că Inteligenţa nu este doar luminoasă, ci mai cu seamă este întunecată şi aducătoare de nenorociri. Nu mai mult decât ce ni se întâmplă de vreo douăzeci de ani încoace, şi care, toate, Inteligenţei se datorează. Recunosc, Inteligenţa ţine plămada faptelor bune şi minunate, doar că, o ţine în egală măsură cu plămada răului, a întunecatelor făptuiri şi a nemerniciei, care se legă de lume cu mult mai multă uşurinţă decât calea cea dreaptă. Se adună asemeni scaieţilor pe care nici nu-i simţi când s-au prins, şi doar când să-i cureţi constaţi că n-ai mers pe drumul care trebuia. Dacă ar fi să mă întrebaţi, în sufletul meu rascolnic mă încăpăţânez să cred că Inteligenţa mai întâi strâmbă, şi mai apoi încearcă să îndrepte. Din păcate nu totdeauna izbuteşte. Ba aş putea spune, că de cele mai multe ori, după ce face vreo nefăcută, uită să-i dea de capat, şi se trezeşte biata lumea cu un ponos în plus, de parcă n-ar avea destule. Nu mi se pare nimic luminos la toate nefăcutele cu care ne-am ales în atâţia secoli de când facem umbră pământului. Şi să nu mai punem la socoteală frământările şi slăbiciunile care au rămas în urma strâmbătăţilor pe care Inteligenţa le-a pus pe pământ. Şi toate poartă un nume, şi toate au o casă a lor în care forfotesc slujitorii, şi toate lasă urme ce-şi pierd înţelesul în viitorime. Par a fi ca mugurii salciei, nevinovaţi; dar seva amară îţi bagă sufletul în boale, tânjeşti şi nu mai ai speranţă la ziua de mâine.

Eu unu mă lipsesc cu totul de binefacerile Inteligenţei; fie ale altora, a celor care pot duce şi povara năpastei fără de sfârşit. Eu mulţumesc măicuţei şi tăicuţului meu care nu m-au împovarat cu asemenea daravelă, că m-au lipsit de Inteligenţă, şi pot umbla în lume cu sufletul uşurat de povara ei. Aşa nu datorez nimic, nimănui, şi nimeni nu caută să-mi găsească nod în papură pentru un presupus, care poate nici nu se găseşte la mine. Că la mine sigur nu se găseşte, altfel nu mi-aş permite eu să umblu cu pieptul gol, şi mânecile suflecate, cu nădragii sumeşi, lipsit de pantofi şi cu degetele zdrelite de la mersul prin bălării. Suflet hai-hui de vagabond, ce n-a ştiut la viaţa lui decât de largul cerului în care dacă fluieri îţi răspune. Cine?, nu-i treba ta, că mulţi în lumea asta îţi pot răspune. Cineva trebuie să fie, dacă răspune.

Mie atâta mi-e destul.ÎNCHIS.

GÂNDURI DE NOAPTE

November 6, 2014 by manzatu

6 noiembrie, 2014

De când se ştie, omenirea a vorbit mereu în felurite feluri despre Libertate. Şi mereu, în discuţiile despre această calitate a existenţei s-au strecurat gânduri neclare, ce au arătat că este foarte greu de definit Libertatea, mai ales atunci când tindem să creem o imagine a relaţiei unui sine cu spaţiul care-l cuprinde. Mereu ni se pare că ceva nu este în regulă, ceva din spaţiul nostru se opune ca Libertatea să fie definită ca o categorie clară, definitivă, precisă. Şi atunci ne îndreptăm spre acel „ceva", încercăm să-l înlăturăm, să-l îngrădim, sperând mereu că apoi totul va intra în normal. Dar aşa ceva nu se întâmplă, iar orizontul de acţiune al Libertăţii rămâne ciuntit, nu este deplin, nu pare a fi real şi nu se armonizează cu speranţele noastre. Adesea ni se pare că această formă nedeplină a Libertăţii este manifestă doar în cazul nostru; nu şi la vecin, nu şi aiurea, nu şi peste mări şi ţări. Dar de acolo vin ecouri precum că aceleaşi griji îi încercă şi pe ei, pe oricare ei ar fi pe meleagurile acelea. Poate doar forma, sau obiectul nemulţumirii să fie altul, nemulţumirea însă, asemeni ruginii se întinde fără să prinzi de veste. Îmboldit de insatisfaţiile clipei, prinzi să înţelegi că Libertatea este o categorie vicleană, teribil de vicleană. Şi obiceiul ei cel mai nesuferit este să te scoată din micul orizont al siguranţei, pe care l-ai creat cu trudă şi cu renunţări. Evident că ceea ce te roade cel mai mult sunt renunţările, iar după Libertate, ar trebui să renunţi şi la renunţările pe care le-ai jertfit. Dar asta este prea mult. Preferi să renunţi la Libertate, şi la tot ceea ce părea că este menit ţie. Din clipa aceea eşti ca o frunză în vânt, atras, sau împins de momente ale

existenţei care nu au nici o legătură intimă cu tine. Pur şi simplu, acum poţi fi ademenit, te laşi ademenit. Ca să vorbim drept, se lasă ademenită acea măruntă parte din tine care se poate orienta pe o astfel de cale, restul trebui târât şi atârnă destul de greu. Doar gândul că Libertatea este o categorie vicleană menţine această formă a fiindului tău. Altfel ai căuta să-ţi găseşti cumva rostul ce s-a pierdut undeva în Sinele tău, s-a prăpădit asuns printre valurile de zgură ale ademeniriilor zilnce. Chiar imaginea lumii în care fiinţezi este o formă a ademenirii, un fel de ademenire supremă, o ademenire ce pare definitivă, perfectă, chiar dacă simţi un soi de zădărnicie ce adie dinspre ea. Pare a fi totuşi expresia unei deplinătăţi a siguranţei, un mod de a te ocroti. Oricum, altceva decât felul de a fi al viclenei Libertăţi, cea care te împinge mereu spre locuri unde pare că trebuie iar şi iar s-o iei de la capăt.

Te obişnuieşti cu felul acesta de a fiinţa, ai chiar momente în care crezi că ai făcut o alegere bună, ai sperenaţe că toată construcţia la care participi este durabilă, are un viitor... Şi dintr-o dată!...

Abia atunci începi să înţelegi cu adevărat că Fiinţarea este făcută din opţiuni, iar renunţarea este esenţa opţiunii. Renunţarea este modul intim de a fi al nădejdii, al nădejdii care hrăneşte Libertatea şi o face să se manifeste aşa cum se manifestă. Nădejdea este instrumentul luminos al liberului arbitru, acel liber arbitru pe care l-ai abandonat, pentru că ţi s-a părut a fi prea categoric, prea determinant, prea strâns legat de modul cum Libertatea dicta renunţarea. Părea că Libertatea şi liberul arbitrul merg strâns mână în mână, dictatorial, fără compromisuri, fără deliciile democraţiei. Aşa părea, pentru că n-ai înţeles că asta este de fapt forţa ta, cea care îţi ţine fiinţa verticală, îţi ţine spiritul erect. În felul acesta erai mereu văzut în lume, chiar dacă privirile tuturor ţinteau spre pământ, sau aiurea. Dar ceea ce era cel mai important; erai văzut sclipitor din interiorul tău, din lumea ce se forma în fiecare clipă în Sinele tău. Erai mereu ca o piatră de hotar între lumea de ieri şi cea de mâine, şi clipele făceau parte din fiinţa ta. Puzderia de clipe care străluceau efemer, erau de fapt prezentul tău, de care îţi păsa mai puţin. Acum, însă îţi pasă cumplit de acest prezent, pentru că este singura fărâmă de timp care a mai rămas a ta...dacă o fi a ta.

Stimate cititorule, nu băga în seamă rândurile pe care tocmi le-ai citit – bine ar fi să fi avut înţelepciunea să n-o fi făcut -, pentru că ele sunt pentru ceia duşi pe altă lume. Sunt ca un fel de descântec esoteric, o tânguirea şamanică, o boscorodeală vrăjitorească, o bolboroseală de profet de doi lei.

Cine Dumnezeu are vreme de astfel de prostii pe vremea unei atât de prelungite crize?

GÂNDURI DE NOAPTE

November 5, 2014 by manzatu

5 noiembrie, 2014

Mai de fiecare dată, atunci când aruncăm o privire asupra trecutului, fie el recent, fie îndepărtat, nu ne putem opri un fior de admiraţie faţă de caracterele înaintaşilor. Desigur, comparăm cele două momente istorice, cel în care trăim noi, şi cel în care au trăit ei, şi gândul nu se poate împiedica să nu remarce avantajele tehnologice care ar trebui să ne facă contributori la performanţe superioare. Şi totuşi, comparând, faptele lor par a fi mai deplin performante. Ba, sunt chiar momente ce se petrec lângă noi dar care aparţin altor timpuri, şi care ne impresionează. Un meşteşugar, de exemplu, are în atelierul său unelte ce par primitive în comparaţie cu tehnologia vremii, dar produsele lui sunt net superioare în toate privinţele; în toate privinţele minus unul: preţul de cost. Toată tehnologia noastră s-a concentrat pe acest deziderat: preţul de cost; abandonând nepsător mentalitatea şi filosofia unui profesionist. Iar balanţa pe care existenţa o poartă cu ea înclină de fiecare dată de partea acelora care şi-au cultivat cu încăpăţânare condiţia.

Nu e, sub nici o formă nu e lesne să te abandonezi condiţiei de profesionist. Îţi trebuie o anume tenacitate, o nevoie perpetuă de a stăpâni domeniul în care profesezi. Pentru că între a profesa şi a performa este o diferenţă necruţătoare. Probabil de aceea, întotdeauna ne raportăm, într-un fel sau altul, la numele celebre care au înobilat trecutul cu lucrările lor. Fie artişti, filosofi, oameni de stat, sau fie meşteşugari dedicaţi unor anumite materiale, profesioniştii timpurilor apuse ne silesc necontenit să recunoaştem că spiritul lor era dominat de calităţi care nu ne mai sunt la îndemână. Citim biografiile şi aflăm despre gesturi sau acţiuni cu totul ieşite din comun, fapte pe care nu am accepta să se petreacă lângă noi. Le-am condamna, sau le-am comenta cerând autoritar să fie luate măsuri în consecinţă. La timpul lor, oamenii aceia ştiau că nu vor fi pe placul burghezilor, şi

totuşi nu s-au sfiit să caute în felul lor particular, drumul spre esenţa profesionismului. Acea esenţă importantă pentru personalitatea respectivă, esenţa care îi deschidea calea spre o anume formă de libertate ce era necesară spiritului său. Nu era nimic sindicalist, sau patronal, nu era nimic în normă, nu era nimic în spiritul călduţ al unei matrici comunitare. Profesionistul nu rezistă într-un astfel de mediu. Pentru el e importantă singularitatea – coste cât o costa s-o obţii -, e importantă libertatea manifestată evident, însingurarea, îndârjirea, bucuria trudei, atingerea acelor praguri evitate de cei mulţi.

Din spiritul zilelor noastre, astfel de temperamente sunt exponate ale unui muzeu cu lumi dispărute. Din toate părţile se ridică, fără echivoc, glasuri sonore care să reclame poziţii, beneficii, recunoaşteri, aprobări, patalamale, recompense, şi tot felul de alte marafeturi pe care le inventează necontenit aparatul social. Pe vremuri, aparatul social lucra pentru o samă de oameni, pentru care a şi fost inventat, dar azi, aparatul îi cuprinde pe toţi, îi etichetează, îi aşează cuminţi în borcane frumos ordonate, iar sub fiecare scrie ce loc i s-a rezervat, prin ce ucaz, de unde şi până unde se poate ceea ce se poate, de câte ori pe săptămână etc.etc.etc. Dacă nu încalci, dacă eşti cuminte, cu noi, de partea noastră, ciosvârta va fi mai mare, mai plăcut mirositoare, mai ademenitoare şi – neapărat – mai voios colorată. Stau rânduri, rânduri cetăţenii aşteptând porţia ce pare a li se cuveni. Iar între ei este un adevărat spectacol, cu fiacarele mai guraliv, mai inventiv, mai îndrăzneţ, mai certăreţ, mai bosumflat. De unde timp să te mai preocupi de performanţă, şi apoi ce nevoie ar mai fi de performanţă, atunci când tehnologia oferă nenumărate prefabricate care pot fi modificate, modelate, amestecate, etalate în insolitul lor mecanic. Ceva abilitate să ai, un strop de cunoştinţe, şi un bun director de marketing. La toate aceste un profesionist este cu totul inept, el nu poate trăi fără libertatea cucerită anevoie, furată aproape, nu poate trăi fără capacitatea de a găsi în fiecare clipă dumnezeirea. Pe profesionist, Dumnezeu nu l-a interesat niciodată, pentru el dumnezeirea a fost condiţia fundamentală pentru care nu a precupeţit nici o jertfă. Dumnezeirea i-a deschis drumul spre lumi nebănuite, acolo unde fiinţe şi lucruri de negândit îl aşteptau, acolo unde spiritul Dumnezeului dăinuia ademenitor.

Dar, fireşte, nimic din toate acestea nu se pot compara cu un Audi Q7, aşa că e preferabil, O!, de sutre de ori mai preferabil, să citim despre astfel de oameni în cărţi sau pe site-urile de specialitate. Putem, astfel şti multe lucruri picante despre eforturile lor, putem vorbi despre asta, ne putem etala cunoştinţele, putem să fim de acord, să admirăm sau să negăm, şi toate acestea de la volanul bolidului, spuse şugubăţ la smartphonul de ultimă generaţie.

GÂNDURI DE NOAPTE

October 27, 2014 by manzatu

27 octombrie, 2014

Pentru cetăţeanul anului de graţie 2014, cetăţeanul care s-a obişnuit să citească peste tot texte telegrafiate despre modul cum se organizează viaţa socială – şi nu numai – în jurul său, o scriere aparţinând secolelor de dinaintea celui de al XX-lea, are un aer pe care, de cele mai multe ori, cetăţeanul nostru îl tratează cu suficient dispreţ şi aroganţă. Scrierile respective sunt cu desăvîrşire lipsite de expresiile tehnice, de argotica care încearcă să fixeze în aşa zişi termeni concreţi o situaţie sau alta. Se foloseşte o limbă plină de metafore, de epitete care caută să deschidă o cale spre emoţie şi nu spre raţiune, iar cetăţeanul despre care vorbesc nu se poate adapta unei astfel de atitudini. Pentru el, până şi metaforele folosite, epitetele, adverbele şi toate celelalte trebuie să facă trimiteri clare spre o schemă tehnică. El nu mai judecă decât în idiomuri care au fost create dintr-o legătură directă cu dezvoltarea unei tehnologii sau alteia. Nimeni nu mai ştie astăzi cum a început acestă agresivă schematizarea a fiinţării, dar ea a fost impusă probabil mai întâi ca o parte exotică a unui comportament ce se dorea separat în atitudinea cotidiană. Se dorea a se atrage atenţia că discutăm despre o nouă clasă, care are atribute specific deosebite în existenţa socială. Ei, bine, totul a alunecat atât de departe, încât în zilele noastre, pentru ca întreaga literatură istorică, fie ea beletristică, filosofică, ştiinţifică etc. să poată ajunge la cititorul contemporan, pur şi simplu ar trebui tradusă din limba acelor zile, în limba ce se crede modernă a erei schematizate. Creierele noastre nu mai pricep cu uşurinţă situaţii existente în afara schemelor tehnice cu care ne-am obişnuit. Când folosesc termenul „tehnic” nu mă refer la partea industrială a fiinţării, ci la faptul că am dezvoltat o tehnică a fiecărui domeniu, tehnică ce a adoptat, la rândul ei, un anume limbaj specific. Pentru cetăţeanul îmbibat de formulele schematizante, un text al unei epoci în care spiritul făcea parte din complexa formă a fiinţării, devine un fel de nor pâclos. Bucuria emoţiei cuprinsă în locuţiunile pe care un predicat le putea făcea preţioase, ori surprinzătoare, ori galeşe este de neînţeles pentru omul despre care vorbim. Pentru creatorul acelor timpuri îndepărtate emoţia ca şi raţiunea contribuiau în egală măsură la imaginea pe care receptorul trebuia s-o aibă despre fiinţare. Pentru acei oameni, fiinţarea nu era redusă la un algoritm deductibil. Ea avea infinitezimale doze din ceea ce Universul cuprinde în esenţa sa, iar combinaţiile care se produceau în cursul unei existenţe, aveau nevoie de contribuţia spiritului în măsură egală cu contribuţia raţiunii. Iată de ce scrierile acelea, pentru noi cei de astăzi, pierd o bună parte din conţinutul lor, din importanţa unor informaţii subtile, inefabile pe

care raţiunea nu le poate „citi”. Din nefericire, atitudinea noii ere este una mutilantă, iar noi începem să arătăm din ce în ce mai aproape de nişte infirmi care au nevoie de îngrijiri speciale. Devine din ce în ce mai evident faptul că omul e musai să fie rezultatul unui amestec diafan între spirit şi raţiune, în doze imperceptibile şi surprinzătoare, altmineri se transformă într-un surogat grosolan falsificat. Ne temem de toate relele pe care realitatea le conţine: privim spre cer şi presupunem ctastrofe, privim în lumea nevăzută a quantei şi imaginăm mutaţii ucigătoare, dar refuzam cu îndârjire să acceptam moartea lentă ce ne vine din schilodirea fiinţării. Suntem într-un plin proces în care uităm să cunoaştem, confundăm cunoaşterea cu a învăţa, a deprinde, de unde vine şi bucuria cu care ne osificăm limbajul în orice domeniu, smulgem spiritul din el, îl aruncăm, tot mai convinşi că e suficientă raţiunea. De aceea ni se pare că am pătruns în adâncurile ei *Parabola orbilor* (1568) a lui Bruegel cel Bătrân, sau *Turnul Babel* (1563), sau *Schilozii* (1568), vorbim doctoral despre aceste discursuri subtile şi nu spunem nimic, pentru că spiritul nostru e copleşit cu totul, şi tot ceea ce altă dată ne revela strălucitor emoţia, a pierit.
Cred că acesta ar fi unul, doar unul dintre motivele pentru care omul zilelor noastre nu se poate aşeza în faţa unui text venit din istorie. Un text în care ar trebui să respectăm unul dintre pricipiile pitagoreice: *Niciodată conţinutul cifrei nu va fi identic cu conţinutul numărului.*

Pentru noi aşa ceva nu există.

GÂNDURI DE NOAPTE

October 23, 2014 by manzatu

22 octombrie, 2014

Memoria omenirii este o categorie teribil de capricioasă, care a pus comunităţile istorice, fie ele mari sau mici, în situaţii dintre cele mai delicate. La începuturile ei, comunitatea se baza pe memoria orală, ceea ce făcea să existe în micile grupuri un coeficient foarte ridicat al coeziunii. Nici unul dintre membrii nu putea fi ignorat, pentru că întâi de toate, el era o părticică din memoria comunităţii. Şi fiecare părticică era importantă. Probabil că ăsta era un motiv serios pentru ca toţi membrii unui grup să vegheze atent la sănătatea memoriei. Altminteri, viitorul comunităţi era pus într-o mare primejdie. Toate poveştile pe care istoricii vulgari ni le spun: precum că omul acelor vremuri era speriat, ba, de fulger, ba, de adâncul pădurilor, ba, de furtunile aprige, sau cine ştie

ce fenomene astronomice – sunt doar marotele unor orăşeni care-şi trec timpul între patru pereţi, şi mor de foame dacă s-a închis supermarketul. Omul istoric nu a fost niciodată speriat de relaţia sa cu mediul în care îşi ducea zilele. Spaimele sale erau legate de destin, fenomenele naturale erau citite doar ca semne pe care destinul le produce întru atenţionare. Manifestările de supunere şi de obedienţă ale membrilor comunităţii aveau ca scop înştiinţarea forţelor destinului că mesajul a fost recepţionat. Existau legături foarte puternice între modul de a produce acţiunile obişnuite şi grija pentru ca efectele acestora să nu influenţeze negativ viitorul generaţiilor ce vor urma. Sănătatea şi prosperitatea generaţiilor viitoare era grija principală a comunităţilor istorice, iar ele depindeau nemijlocit de atitudinea celor din prezent. Grija pentru memoria moştenită şi pentru transmiterea ei în forme sănătoase, şi persoanelor potrivite era cultivată atent. Această grijă a dezvoltat o componentă foarte importantă a memoriei: atitudinea. Faptul că memoria era transmisă oral, că modelul celui care transmitea se producea nemijlocit în faţa celui care primea conţinutul transmis, contribuia la edificarea atitudinii, la conservarea şi, mai mult, la nuanţarea acesteia din generaţie în generaţie. Atitudinea se acorda continuu la noile condiţii ce apăreau în comunitate şi care se datorau atât factorilor de mediu, cât şi celor datoraţi evoluţiei. Toate acestea contribuiau decisiv la coeziunea mentalităţii membriilor comunităţii, mentalitate care – de cele mai multe ori – era una asimilată în deplin acord cu condiţiile realităţii comunitare; dar, în egală măsură contribuiau şi la determinarea atitudinii faţă de factorii noi care apăreau prin modificarea realităţii.

Apariţia sistemelor care puteau transmite memoria în mod indirect, prin intermediul, fie a unui obiect, fie a unui sistem de semne a produs o modificare a atitudinii celui care primea conţinutul transmis. Lipsind modelul atitudinii celui care transmitea, cel care primea conţinutul memoriei putea fi influenţat de limitele sale, ori de factori subiectivi şi să-şi modifice atitudinea, astfel producându-se variante mai apropiate sau mai depărate de modelul originar care constituia sursa de energie pentru spiritualitatea conumitară. Dacă arunci o privire panoramică peste scrierile antice, poţi să observi o tendinţă care se manifestă frecvent, tendinţă pe care Mircea Eliade a sesizat-o şi a definit-o în scrierile sale; de fiacare dată când memoria se abate şi se îndepărtează de la modelul său de origine, spiritul comunitar inventează un ritual de regăsire a acesteia: *Pentru că omul şi cosmosul se regenerează neîncetat şi prin toate mijloacele, trecutul se consumă, relele şi păcatele se elimină etc. Variate în formulele lor, toate aceste instrumente de regenerare tind spre acelaşi scop: să anuleze timpul scurs, să abolească istoria printr-o reîntoarcere continua in illo tempore, prin repetarea actului cosmogonic.*- scrie filosoful despre o astfel de atitudine, în care el găseşte o motivaţie temeinică şi substanţială: *Această idee că viaţa nu poate fi* ***reparată****, ci numai* ***recreată*** *prin repetiţia cosmogoniei, este foarte clar pusă în evidenţă de ritualurile de vindecare.*

Modelul memoriei originare este factorul cel mai important al spiritualității comunitare, pentru că el este cel care întreține coeziunea mentalității comunitare în toată forța particularității sale. Particularitatea era unul dintre elementele cel mai importante ale ființei spirituale al unei comunități. De la particularitate erau definite toate semnele unui specific care producea unicitate, și care oferea un loc stabil și aparte în peisajul cosmogonic, acelei ființe comunitare care știa să-l determine.

Satul românesc, spre exemplu, până foarte aproape de cel de al doilea război mondial a întreținut astfel de mijloace de transmitere a unui model al memoriei colective, dezvoltând sisteme de semne care să păstreze nevoia unicități întru definirea particularității unui specific irepetabil. Personal, nu acord nici un fel de importanță nici uneia dintre interpretările destructive ale *Mioriței*. Nu despre renunțare, lașitate și non-acțiune cântă rapsodul – după părere mea – ci despre unicitate și atitudine. O atitudine mai degrabă eroică, într-o consonanță foarte puternică cu atitudinea atât de admirată la daci în fața morții. Poziția ciobanului jertfit este cea căruia i se datorează șansa ca tot ce este particular aparținător de spațiul acestuia să poată avea soluția unicului, adică: *[…] se revelează aceeaşi concepţie ontologică primitivă : un obiect sau un act nu devine real decât în măsura în care imită sau repetă un arehetip. Astfel, realitatea se dobândeşte exclusiv prin* ***repetare*** *sau* ***participare****; tot ceea ce nu are un model exemplar este «golit de sens», adică lipsit de realitate.*

Desigur, subiectul acesta merită o atenție și o dezvoltare mai detaliat elaborată și documentată. N-aș vrea să mai adaug decât un singur lucru acestei schițe, anume că: abstractizarea sistemelor de comunicare prin semene, fie ele, grafice, vizuale sau auditive, s-a făcut în ultima vreme atât de agresiv în dauna comunicării orale – vorbim de ultimii cincizeci, șaizeci de ani – încât, practic nu mai putem vorbi despre o atitudine comunitară atunci când facem referire la memoria colectivă, la modelul acestea. În consecință, încetul cu încetul începe să dispară și amintirea unui model originar, cel care oferea coerența unei moșteniri unice.

GÂNDURI DE NOAPTE

October 20, 2014 by manzatu

20 octombrie, 2014

Cu siguranţă, gândirea lui Origene este mai degrabă sprijinită de esenţa filosofiei antichităţii aşa cum a izbutit s-o asimilieze din învăţăturiile lui Plotin. Se pare că înţeleptul teolog a urmat aprofundat gândirea lui Platon, a neoplatonicienilor, a neopitagoreicilor, fiind atras de modul cum evoluează obiectele spiritului mai degrabă decât cele corporale, chiar dacă ambele genuri fac parte dintr-o realitate ce se manifestă cuprinzându-ne şi pe noi; sau poate că tocmai această cuprindere este cea care hotărăşte atitudinea pe care suntem în stare să o avem faţă de adevărurile care sunt degajate de respectiva realitate. În acei ani 200 (d.H.), gândirea religioasă nu ajunsese să fie mai degrabă obedientă faţă de structurile tot mai puternice ale bisericii, îşi putea permite să-şi păstreze acea doză de libertate pe care fiecare învăţat o purta în liberul sau arbitru. Ca atare, modul de a fi al gândirii acelor timpuri tinde spre sinele unei esenţe a atitudinii filosofice, în care fiinţa divină este mai degrabă un arbitru pământean decât un judecător ceresc. Este foarte posibil ca acesta să fie motivul pentru care hermeneutica lui Origene urmăreşte cu asiduitate semnificaţia spirituală a scrierilor religioase şi în special a Bibliei. Teologul încearcă continuu să se ţină departe de interpretarea literară a scrierilor creştine, caută în permanenţă semnificaţiile spirituale, cele care pot susţine o realitate pură ce poate exista în afara timpului şi în afara spaţiului, şi din care, prin voinţa oamenilor pot lua naştere realităţi practice în care liberul arbitru are pe deplin forţă creatoare. Dumnezeu reprezintând oglindirea tuturor acestor realităţi în esenţele lor metafizice.

9. *Sarcina evangheliilor era să spună adevărul: totdeodată spiritual şi corporal, acolo unde era cu putinţă; dar acolo unde amândouă acestea nu sunt compatibile, este mai potrivit să preferi adevărul spiritual celui corporal, deoarece de multe ori, adevărul spiritual este păstrat, dacă îmi este îngăduit să spun astfel, într-o minciună corporală.* – scrie el în hermeneutica sa.

Mi-am amintit de aceste afirmaţii a lui Origene, excedat fiind de manifestările tot mai agresive ale *minciunii corporale*. Desigur nu putem vorbi despre mentalitatea mistică a anilor de după moartea lui Origene, mentalitate care a impus o limitare drastică a liberului arbitru. Dar, putem vorbi cu suficientă amărăciune despre mentalitatea raţionalistă care se manifestă cu mult mai multă agresivitate în tot ceea ce priveşte liberul arbitru. Or, dispariţia liberului arbitru, nu înseamnă altceva decât pierderea unei însemnate părţi a valorilor morale, înlocuirea lor cu temeiuri administrative care se vor a fi indestructibile repere spre un orizont care nu există. Totul se transformă într-o lume fără repere, pentru că temeiul administrativ nu comunică cu nimic în afară de propriul său adevăr, spre deosebire de liberul arbitru care îşi manifestă libertatea într-o relativitate deplină cu toate elementele unei realităţi. Temeiul administrativ aduce cu sine dispariţia treptată a obiectelor spirituale din orice orizont al realităţii, şi, în consecinţă, cu abolirea celei mai importante categorii a oricărei existenţe: viziunea. Viziunea nu poate exista în lipsa obiectelor spirituale, pentru că acestea sunt însăşi elementele din care se întrupează sinele său şi care îngăduie ca aceasta să nu se oprească niciodată în a fi.

Că liberul arbitru, şi implicit viziunea sunt abolite de o mentalitate mistică sau una raţionalistă nu are nici un fel de importanţă. Efectul este aceeaşi dispariţie a orizontului care atrage după sine disoluţia adevărurilor spirituale, singurele care mai pot popula un astfel de spaţiu fiind *minciunile coporale*. În lipsa adevărurilor spirituale aceste *minciuni corporale* devin pe deplin obiectele care nu ne pot oferi altceva decât temeiuri administrative. Practic, dacă doriţi, lumea nu mai este în mişcare, nu mai este infinită şi nu mai este creatoare. Totul s-a oprit pentru că temeiul are o singură formă, un singur timp şi un singur adevăr. Am ajuns să trăim cu adevărat într-o realitate inchizitorială, dar care nu mai are ca reper absolut fiinţa divină, ci *minciuna corporală*.
Mie personal mi-e drag Origene, şi pentru eforturile lui de a menţine liberul arbitru, şi pentru adevărurile spirituale pe care le căuta în cărţile creştine, şi pentru luciditatea cu care a înţeles cât de obscură poate fi o lumea a *minciunilor corporale*.Din nefericire întotdeauna *minciunile corporale* sunt cele care izbutesc să falsifice pentru o vreme obiectele unei realităţi, să le vopsească în culori ademenitoare şi, astfel, omenirea se trezeşte că fără să ştie, cum, fără să înţeleagă, de ce a ajuns în întuneric, pierzând comunicarea tocmai cu fiinţa divină de care are atâta nevoie.

GÂNDURI DE NOAPTE

October 18, 2014 by manzatu

18 octombrie, 2014

Se pare că, eforturile îndelungi ale unor gânditori importanţi – pornind de la Aristotel şi sfârşind cu Noica – de a dovedi că Universul nu este o singură realitate, şi că fiecare realitate evoluează într-o complexă relativitate de orizonturi, ceea ce impune proliferarea unor mulţimi de obiecte – diferite ca gen, ca specie, ca clasă, dar care, în totalitatea lor, a comportamentului şi a relaţiilor lor, sunt realitatea în sine -, au un destin ciudat. Marile teorii ştiinţifice ale tuturor timpurilor – inclusiv cele mai recente – dovedesc justeţea construcţiilor teoretice ale acestor minţi. Mai mult, se sprijină pe structurile imaginate şi pe relaţiile definite între diversele genuri de obiecte ale acestora. Şi totuşi, adevărurile istorice nu împiedică mentalitatea contemporană să anuleze eforturile despre care pomeneam, şi să impună un spirit reducţionist, ce transformă totul într-un peisaj al fragmentelor ce caută să se îndepărteze unele de altele. Aplicarea fără discernământ a metodei de studiere a unei entităţi prin separarea din realitatea ei firească, se dovedeşte a fi incompletă şi îndoielnică, chiar şi în cazul fizicii quantice. Ce să mai vorbim despre izolarea unor părţi de realitate din întregul care-i justifică existenţa. În momentul de faţă, un noian de stări, reguli, definiţii, axiome

ale fragmentului sunt prezentate ca fiind dimensiuni sau atribute ale unei realităţi, ceea ce, nu numai că e fals, dar este, de cele mai multe ori, contra naturii acelei realităţi. Toate aceste deşănţate elucubraţii sunt sprijinite prin comportamentul unor creaţii ale tehnologiei, creaţii menite tocmai să slujească un fragment şi nu un întreg. Structra mentalităţii s-a modificat atât de adânc într-un timp atât de scurt, încât de cele mai multe ori izbuteşte să nu se recunoască nici pe sine, ceea ce adânceşte confuzia şi mai abitir. Iar pentru un observator din exteriorul fenomenului, o situaţie teribil de hilară i se arată: cu toate că se bucură de toate previlegiile tehnologiei, pământeanul contemporan nu este departe de mentalitatea aborigenului din adâncurile Amazoniei, şi doar obiectele prin care-şi defineşte mentalitatea fac deosebirea.

O dihotomie ce se adânceşte, şi care manifestă atribute din ce în ce mai periculoase prin noutatea lor, se instalează între lumea ştiinţifică – care tinde să devină din ce în ce mai coerentă – şi cea socială – care pare a nu se mai recunoaşte pe sine, în consecinţă tinzând să se depărteze de valorile care i-au fixat axele în lungul istoriei. Acestei dihotomii se pare că datorăm faptul că tehnologia propagă în lumea civilă efecte contrarii. Coeziunea valorilor existente în gândirea ştiinţifică, face ca fiecare moment tehnologic să fie încărcat cu funcţii care nu mai pot fi recunoscute în construcţiile sociale. Ca atare li se atribuie funcţii noi derivate din spaţiul pe care construcţiile sociale îl definesc, funcţii care nu folosesc obiectele tehnologiei în accepţiunea lor conceptuală, ci derivate ale acestora care pot fi acordate cu sistemele ideologice. Dihotomia despre care vorbesc, se adânceşte cu fiecare etapă, devine mai radicală şi tot mai greu de strunit din punct social de vedere. S-ar putea spune că – la ora actuală – un singur atribut mai face legătura între esenţa tehnologică şi cea socială: confortul.

Toată cacofonia care creşte, creşte, creşte, care se dezvoltă din sine spre a Sinelui definire, nu poate fi nici ostoită prin creaţia tehnologică, dar nici adusă într-o matcă, între reguli ale Fiinţării, pentru că tocmi aceste reguli au fost abolite. Ei îi datorăm vacarmul şi dizarmonia care s-a instaurat din dorinţa aprigă a pământenilor de a găsi sursa dereglării sistemului, şi e greu de crezut că prea curând, sau cândva, aceştia vor mai putea scrie rânduri asemănătoare celor ce au fost cioplite spre cinstirea faraonului Merenptah: *„Ah, cât e de plăcut să şezi la sfat! Ah, să poţi cutreiera drumurile fără temă în inimă. Fortăreţele sunt părăsite, puţurile au fost din nou deschise, pregătite iarăşi pentru soli; meterezele zidurilor sunt liniştite şi doar soarele îi trezeşte pe străjeri. Paznicii s-au culcat şi dorm. Iscoadele sunt acum pe ogoare, [umblând] după pofta inimii. Pe pajişti vitele pasc în tihnă, fără păstori şi trec [singure] râul prin vad. Nici o chemare, nici un strigăt în noapte: «Stai! Vine cineva care vorbeşte graiul altor oameni.». Lumea merge cântând, şi nu se mai aude nici o jeluire. Oraşele sunt din nou locuite, iar cel care-şi ară ogorul ca să aibe roade şi le va mânca singur."* (*Civilizaţia Egiptului Antic*, Bucureşti, Editura Minerva,1987)

GÂNDURI DE NOAPTE

October 11, 2014 by manzatu

11 octombrie, 2014

Aristotel, în *Metafizica,* dezvăluie un fapt – care mai târziu va fi reluat şi detaliat de Gaston Bachelard -, un fapt care ar trebui să ne determine să gândim cu mult mai multă limpezime în momente importante ale acţiunilor noastre. Poate că să fim chiar mai radicali în a încerca să determinăm starea de simplitate, sau de complexitate, a momentului unei acţiuni care ne preocupă. În general, acţiunile lumii contemporane sunt din ce în ce mai mult marcate de tentaţii venite din alte domenii decât cel la care ne referim într-o situaţie sau alta. *Se pune acum întrebarea dacă ştiinţa privitoare la acestea e identică sau deosebită de aceea a substanţei şi, în acest din urmă caz, pe care dintre ele trebuie s-o considerăm drept ştiinţa ce căutăm acum.* – ne spune Aristotel, şi se dovedeşte, cu asupra de măsură, că este foarte important să determinăm la care dintre ştiinţe facem referire. Pentru că, nu există acţiune a unei ştiinţe care să nu se folosească de axiome într-o anume determinare. Altminteri – după afirmaţia aceluiaşi Aristotel:*Într-adevăr, dacă există o ştiinţă ce are rol să le demonstreze, trebuie să fie la baza ei un gen care implică atât determinările lor, cât şi axiomele cu ajutorul cărora deducem aceste determinări. Căci este peste putinţă ca să existe o demonstraţie pentru orice lucru, deoarece pentru orice demonstraţie se cere o bază de la care să pornim, un obiect pe care-l avem în vedere şi, în al treile rând, anumite determinări ale lui, de unde rezultă că toate cele ce se demonstrează ţin de un singur gen. Căci toate ştiinţele demonstrative se slujesc de axiome.*

Când scria aceste rânduri, Aristotel era preocupat de poziţia filosofiei faţă de celelalte ştiinţe şi, mai ales, de tentaţia pe care filosofia o avea de a emite judecăţi generale şi în determinări particulare ale unor ştiinţe. În zilele noastre, tentaţia vine din faptul că există ştiinţe, mai ales în ştiinţele sociale, care pot semăna o periculoasă confuzie, punând în circulaţie judecăţi despre formă şi nu despre substanţă. Sunt tot mai multe genurile care pun în circulaţie judecăţi în virtutea unor similitudini – de multe ori teribil de aproximative – între diferitele domenii. Ca atare, axiomele cu care sunt susţinute raţionamentele puse în circulaţie, sunt de fapt, cu desăvârşire străine acelui gen. Iar noi nu asistăm decât la zgomotul pe care îl face o înşirurire de forme goale, aşa că trebuie să fim din nou de acord cu Aristotel când spune: *Pe de altă parte, ne întrebăm: Dacă ştiinţa substanţei e deosebită de aceea care are ca obiect aceste axiome, care dintre ele*

ocupă un loc mai de seamă şi are un rol precumpănitor? Căci doar universale în cea mai mare măsură şi principii ale tuturor lucrurilor sunt axiomele. Situaţia aceasta devine în ultima vreme de-a dreptul terifianată, pentru că, mulţimea genurilor ce i-au naştere din variile domenii generate de ştiinţele sociale devine tot mai numeroasă, mai mult – relieful pe care acestea îl desenează, te face ca, de multe ori, să navighezi în teritorii deosebit de primejdioase şi de nesigure.

S-ar cuveni aici, să oferim spre argumentare un exemplu, şi cred că cel mai grăitor ar fi cel al televiziunii, care a determinat o modificare brutală, profundă şi – se pare – ireversibilă a modului de abordare a substanţei întregii prese. Televiziunea s-a născut ca o necesitate a jurnaistului de a pătrunde în substanţa unei realităţi, şi ani de zile, preocuparea a fost aceea de a găsi definiţii cât mai complexe pentru genurile şi momentele surprinse într-o realitate sau alta. Exista preocuparea pentru a găsi modalităţi de exprimare care să definească cât mai exact şi profund mecanismele care puneau în mişcare anumite realităţi. Această condiţie a televiziunii stimula preocupările pentru dezvoltarea personalităţii jurnaliştilor din alte genuri de presă. Limbajul jurnalistic avea de câştigat, aşa cum avea de câştigat consumatorul de presă. Dar, treptat, din motive care nu ţin de fel de substanţa şi nici de condiţia televiziunii, aceasta îşi modifică atitudinea faţă de substanţa realităţii, dar încearcă să motiveze totul, în continuare, folosind axiome care s-au născut din cu totul alt soi de demonstraţii. Iată cum, în momentul de faţă ne găsim în faţa unui gen care foloseşte axiome care nu-i mai aparţin. Această modalitate de a folosi instrumente care nu mai conţin adevăruri, s-a răspândit cu iuţeală şi în celelalte genuri ale presei, motiv pentru care, gradul de subiectivitate în prezentarea unei realităţi sau alteia a transformat totul în manipularea unor procese, stări de fapt, situaţii, substanţe etc. cu procente oarecare de adevăruri, sau cu neadevăruri crase. Coerenţa comunicării dintre consumator şi jurnalist s-a deteriorat, fără ca cineva să se preocupe îndeaproape de o analiză corectă. Vinovată pentru această situaţie a fost găsită : tehnologia; ceea ce este o minciună greu de crezut, dar care este folosită pentru a justifica orizontul la care s-a ajuns.

Exemplul televiziunii nu este de loc singular, este doar cel mai spectaculos, şi asta în cea mai mare măsură datorându-se mentalităţii pe care au impus-o anumite creaturi televizive şi lăcomia unor indivizi din afara genului care au folosit cele mai perfide, sau brutale mijloace de a impune în interior canale prin care lăcomia lor să poată fi satisfăcută.

GÂNDURI DE NOAPTE

October 9, 2014 by manzatu

10 octombrie, 2014

Este foarte greu şi în mod egal, foarte uşor – de explicat orbirea care dăinuie de atâta vreme şi care-şi rafinează în timp efectele. Şi poate că, această orbire ce s-a instalat se datorează unui proces care a erodat în timp o anumită atitudine. După cum observă Mircea Eliade : *Adevărata «cădere în timp» începe cu desacralizarea muncii, numai în societăţile moderne omul se simte prizonierul meseriei sale, căci el nu mai poate scăpa Timpului. Şi pentru că nu poate să-şi «omoare» timpul de-a lungul orelor de muncă – adică atunci când se bucură de adevărata sa identitate socială – el se străduieşte să «iasă din Timp» în orele sale libere; de unde şi numărul virtiginos de distracţii inventate de societăţile moderne. Cu alte cuvinte, lucrurile se petrec invers decât în societăţile tradiţionale, în care «distracţiile» aproape că nu există, căci «ieşirea din Timp» se obţine prin orice muncă responsabilă.* Legăturile dintre desacralizarea muncii şi instituţionalizarea produselor culturael ale unei colectivităţi, a decis ca tot sistemul culturii instituţionalizate din epoca modernă să arunce o perdea groasă şi opacă asupra culturii orale generate de populaţiile izolate de sistem. Vorbim atât de populaţiile care trăiesc în zone "defavorizate" – atâtea câte au mai rămas, dar şi de cele care sunt departe de legăturile curente cu mentalitatea urbanizată. "Corifeii" culturii sistemice au hotărât, cam de pe la mijlocul secolului al XIX-lea că, ţăranii – de exemplu – sunt o pătură abrutizată, redusă intelectual, dezorientată, lipsită de abilităţi de reprezentare, incapabilă să producă obiecte culturale. Populaţiile de aborigeni din ţinuturi izolate, la fel. Şi asta, chiar dacă personalităţi, precum acelaşi Mircea Eliade, afirmă că: *Un obiect sau o acţiune dobândesc o* ***valoare*** *şi devin în acelaşi timp* ***reale*** *numai pentru că participă într-un fel sau altul la o realitate care le transcede.*

În consecinţă, pentru sistemul instituţionalizat, toate grupările care nu au acces la modelele propuse de personalităţi recunoscute de sistem, practic sunt eliminate din orice structură culturală. Această mentalitate a făcut ca atât relaţiile culturale, cât şi obiectele culturii unor astfel de grupări, sau populaţii să devină din ce în ce mai greu de perceput pentru societatea "civilizată". Practic, odată cu timpul, cultura orală a devenit inabordabilă spiritului urbanizat. Tot ce s-a obţinut a fost o enclavizare, şi firavele legături ce mai existau înaintea tehnologizării vieţii, s-au rupt cu totul. Mai mult, mentalitatea de misionar a instituţiilor sistemului a contaminat spiritual culturii orale cu gesturi practic nedigerabile pentru respectivii locuitori, iar de aici s-a ajuns la apariţia unor hibrizi cu o răspândire rapidă şi efecte dintre cele mai neplăcute. Pentru curăţarea spiritului de mulţimea de hibrizi, care-şi dau naştere unul altuia în ultima vreme, ar trebui să apară voinţa şi forţa de a căuta originile procesului şi de a relua totul de la capăt. Ceea ce este greu de crezut că se va întâmpla. În timpul acesta, cultura orală şi-a pierdut cu totul înţelesurile, din nefericire în

contemporaneitate chiar şi pentru cei care altă dată erau aparţinători unui astfel de model. Valorile culturilor orale, multe dintre ele de o puritate şi o profunzime inegalabile, au fost acoperite de inovaţii inepte, scornite din scopuri cu totul străine spiritului. Ruptura dintre cultura orală şi cea instituţionalizată aduce comunităţilor pagube de nerecuperat, iar gesturile cu funcţii misionare contribuie din plin la creşterea confuziei. Singurele culturi care au rezistat în faţa unor astfel de atacuri au fost cele tibetane, nepaleze, balineze care au creat legături foarte solide între formele instituţionalizate şi cele orale. Doar că, în faţa presiunii create de factori politici comerciali sau economici, respectivele legături încep să slăbească şi sensul de dezvoltare al respetivelor culturi începe să se abată de la direcţia corectă. Mai rămân – într-o astfel de atitudine – micile comunităţi izolate din Amazonia, Mongolia, Siberia, Alaska ale căror culturi orale sunt încă păzite de lipsa unor interese politice sau economice. Cu toate că modelele cultivate în Tibet, Nepal, Amazonia etc. şi-au dovedit forţa şi capacitatea de a produce valori spirituale deosebit de profunde, ele a fost supuse unor denaturari de către abordări tributare unor mentalităţi îmbibate într-o ideologie misionară. Practic, incapacitatea unor interpreţi de a pătrunde în structura unor astfel de modele, a denaturat întregul sens al culturii cercetate. Foarte rar, un spirit dedicat, pasionat cu adevărat de spiritualitatea puternică a unei colectivităţi, sau alteia, a dovedit că de fapt de aflăm în faţa unei alte viziuni despre Univers, una care are la bază condiţiile particulare în care s-a format. O astfel de abordare arată că fiecare element al mediului – atât material, cât şi spiritual – contribuie la construirea unei realaţii relative, în care fiecare contribuie la păstrarea unui echilibru menit să protejeze generaţiile viitoare. Toate încercările de a impinge modul de a exista şi de a gândi a respectivei comunităţi, spre ezoterism, spre practici obscure sunt de fapt limite ale celui care interpretează, şi nu a celor care produc obiectele culturael ale spiritualităţii analizate.

Cred că am adunat pierderi grozave datorate acestui mod de a aborda superficial condiţiile în care există o cultură orală, şi de a încerca să suprapunem modelul instituţionalizat peste o realitate care există în alte dimensiuni. De-a lungul istoriei au pierit numeroase comunităţi, numeroase modele care – este foarte posibil! – ne-ar fi putut determina să găsim căi mai eficiente decât cele pe care le bătătorim în zilele noastre. Din nefericire, ne-am obişnuit să impunem grile, modele, mentalităţi şi să mutilăm realităţi în funcţie de limitele pe care gândirea noastră le are la un anumit moment dat.

Şi tot ceea ce ne rămâne este un folclor, care, de fapt, ne ocupă timpul, nu şi spiritul.

GÂNDURI DE NOAPTE

October 5, 2014 by manzatu

05 octombrie, 2014

Fac parte dintr-o generaţie care a ajuns la vârsta când poate vorbi cu calm despre falimentul său istoric. Nimic extraordinar nu s-a întâmplat generaţiei mele, şi nimic preţios nu a fost scrijelit pe răbojul existenţei sale. Nu sunt de pomenit personalităţi importante, nu sunt de admirat profesionişti sclipitori. Generaţia mea se va scurge în nefiinţare cumplit de anodină, nedrept de anodină, şi asta cu toate că, ursitoarele au ţesut un destin ce părea a fi singular. Generaţia mea s-a născut imediat după război; şi s-a ridicat, odată cu nevoia celor care ieşiseră oarecum teferi din nebunia sinistră a conflagraţiei, de a-şi îmblânzi soarta atât de încercată în ani lungi de suferinţă. Ne-am format în deliciile libertăţii şi a profundelor aspiraţii către creatoarele valori ale spiritului şi numai ale spiritului. Personalităţi cu o complexă şi bogată experienţă, venită dintre cele două războaie, ne deseneau orizonturi mobilate cu cele mai spectaculoase obiecte menite să ne călăuzească spre deplina umanizare a destinului acestei specii. Totul arăta ca în prevestirea unei ode, sau a unui imn, iar noi eram încrezători, pe deplin siguri că nu ne vom abate. Că nimic nu ne va putea abate de la calea spre esenţele umanizării. Sunt esenţe despre care vorbesc toate înţelepcinile pământului, indiferent de timpul istoric, de orientarea filosofică, de religie – mai ales de religie -, sunt esenţe care promit serenitatea şi liniştea care pot armoniza feluritele tendinţe ale Universului. Da, aşa se părea. Aşa gândeam că va fi. Gândeam cu aroganţă, într-o condamnabilă neglijare a evoluţiei realităţii; o realitate pe care noi o puneam la cale. Şi iată cum am ajutat să se aleagă praful de condiţiile spectaculoase pe care le-a avut generaţia mea.

N-ar fi trebuit să fie o nenorocire atât de dramatică, întâlnirea noastră cu tehnologia, pentru că ştiam ce rele poate aduce atunci când spiritul nu o mai poate supune. Taţii noştri, unchii, bunicii avuseseră de furcă grozav cu ravagiile pe care le provoacă tehnologia, şi ne siliseră să buchisim temeinic despre atitudinea pe care trebuie să o avem. Tehnologia este şireată, este perfidă, este devastatoare atâta vreme cât devine neasimilabilă. O!, în sine nu este de fel periculoasă, ba dimpotrivă, dar primejdia stă în faptul că eliberează prostia, incompetenţa, platitudinea, lipsa de imaginaţie, care, din deformaţie individuală, devine viciu general. Şi, dintr-o dată totul se petrece sub autoritatea tehnologiei. Nu mai este nevoie de creativitate, pentru că avem prefabricatul tehnologic, nu mai este nevoie de strălucirea spiritului pentru că există confortul tehnologic, nu mai trebuie să contribuie talentul atâta vreme cât putem folosi abilitatea. Profunzimea spiritului a fost, şi este, o piedică în calea prostului, dar el nu se sfieşte cu nici un chip să folosească mijloacele violente şi netrebnice, atâta vreme cât are de partea lui agregatele tehnologiei. Dacă nu

e în stare, tehnologia este limitată, dacă nu izbuteşte, tehnologia s-a învechit. Dacă faptele lui se dovedesc, biete umbre pe zidul alb al unui perete, tehnologia poartă întreaga vină. Prostul este mereu împăcat cu sine însuşi, arătând cu degetul vinovaţi fără vină; iar noi am devenit generaţia care putem fi întruparea vie a spusei înţeleptului: *Pentru greşelile părinţilor, plătesc întotdeauna copiii.*

Dacă generaţia mea, mai are şansa unei minuni, şi anume ca: în ultimul ceas, o fărâmă de luciditate să ne arate realitatea, noi să scuturăm colbul unor rele obiceiuri şi să ne înţelegem locul în cursul fiinţării – generaţia care urmează nu mai are nici o şansă. Ea este prizonieră, captivă cu totul tehnologiei, şi răul ăsta s-a întâmplat din cauza noastră, a impotenţei dovedite, care ne-a transformat în farisei, ipocriţi, oportunişti, pupincurişti dedaţi la deliciile umilirii, la arta umilirii. Noi suntem cei care au lăsat totul din mână, privind cu nepăsare, uneori cu bucurie, cu îndârjita bucurie a celui care iubeşte răul, distrugerea. Nu, nu aprobaţi filosofi; nu despre români vorbesc în cuvintele acestea, ci despre oameni. Nu sunt destui români pentru a exemplifica, sau a opri răul care se produce în ceasurile acestea în lume. Eu vorbesc tocmai despre lume. Generaţia mea se cuprinde pe tot globul, şi s-a comportat aidoma peste tot.

Şi încă un lucru mai trebuie să ştiţi. Să nu păreţi a cădea pe gânduri, şi să nu socotiţi ca personalităţi acele persoane care sunt în admiraţia dumneavoastră. O piramidă nu poate exista fără vârfuri, ea va avea întotdeauna un vârf, dar asta nu înseamnă de fel că vârful acela are statură, afară de cea pe care i-o daţi – de acolo din locuşorul pierdut în care vă găsiţi. Ca să faceţi un exerciţiu de gemoetrie corect, priviţi întreg peisajul, aşa cum se arată el în realitate, şi nu în puţinătatea capacităţii noastre de a înţelege.

GÂNDURI DE NOAPTE

September 21, 2014 by manzatu

18 septembrie, 2014

Îndeobşte, pentru a ne reprezenta imaginea grafică a unei societăţi, obişnuim să folosim o figură împrumutată din geometrie: piramida. Imaginea acestui corp geometric ne permite să aşezăm – oricare ar fi ele – orizonturile cuprinse în respectiva societate, după scala unor valori rezultate din

diverse cercetări. Mai mult, folosind imaginea piramidei, putem să reprezentăm schemele de circulaţie a unor circuite care irigă orizonturile cu diverse energii. Devine astfel lesnicios să înţelegem care sunt legăturile dintre diversele orizonturi ale respectivului corp, şi care sunt tendinţele relaţiilor dintre ele. Iar dacă analizăm funcţiile, cărora structura unei piramide le dă naştere, datorită relaţiilor dintre forţele care circulă în volumul său, ne permitem să pătrundem cu mai multă îndrăzneală în schema sistemului relaţionar din societatea care ne interesează. Piramida este corpul geometric ale cărei funcţii se apropie cel mai mult de modul de a se manifesta a unor forţe ce există în societatea omenească în general, oricare ar fi modul ei de organizare administrativă, politică, socială etc. Fie că analizăm socieatea în întregul ei, fie că suntem interesaţi numai de părţi ale acesteia, funcţiile structurii piramidale rămân valabile fără osebire, făcând ca relaţiile funcţionale în parte să poată fi translate către întreg cu rezultate mulţumitoare.

Acesta este motivul, care mă îndeamnă să sugerez în continuare, ca cel care are curiozitatea să citească aceste rânduri să nu se îndepărteze de fel de modelul piramidei, pentru a înţelege mai uşor ceea ce ar fi de înţeles. Iar dacă i se pare că nu este nimic de înţeles, atunci măcar să rămână cu puţinele informaţii utile despre funcţiile unei piramide.

Aşadar, avem o piramidă ce reprezintă societatea omenească. Deocamdată nu ne preocupă timpul istoric al societăţii respective, important este modelul, adică piramida. Societăţile tuturor timpurilor istorice au respectat acest model, aidoma cu cel după care ne reprezentăm societatea contemporană. În toate societăţile pe care istoria omenirii le-a cunoscut, piramida socială, din punct de vedere al poziţiei faţă de activitatea – ocupaţională, în prime forme, profesională, din punctul actual de vedere -, a fost împărţită în trei grupuri importante: ignoranţi, competenţi, profesionişti. Cea mai numeroasă categorie a fost, şi rămâne, desigur, ignorantul; urmată de grupul competenţilor, mai puţin numeros decât cel al ignoranţilor; şi, în fine, ultimul şi cel mai redus ca număr, a fost întotdeauna grupul profesioniştilor. Iată cum, imaginea piramidei se aşterne în faţa ochilor noştrii cu toate caracteristicile ei. De bună seamă, fiecare grup este definit de un număr de determinări generale care sunt degajate de poziţia şi comportamentul celor care se includ în el. Ignorantul este determinat de suficienţă; cu alte cuvinte o persoană care îşi este suficientă sieşi. În consecinţă el activiează în virtutea unor paradigme (sensul noţiunii este unul platonian) alese a fi capabile să se cuprindă în, şi să-i susţină suficienţa. Orizontul cunoaşterii sale nu este populat cu obiecte (nu reduceţi noţiunea de obiect doar la cele fizice, obiectul la care fac referire este reprezentat de oricare corp ce se defineşte prin caracteristici care să-l individualizeze) numeroase, dar cele câteva care structurează relaţiile din câmpul informativ al ignorantului sunt fixate cu străşnicie. Ca atare, pe ignorat este complicat să-l „ademeneşti" cu obiecte care sunt în afara sferei suficienţei sale. Pur şi simplu, astfel de obiecte nu există pentru el, practic simţurile lui

nu pot stimula perceperea unor astfel de obiecte. Dar, nu trebuie confundat cu neştiutorul, cel care este lipsit de mijloacele de percepţie. Datorită strucutrii sale, ignorantul trăieşte într-o realitate prefabricată, pe care o clădeşte în aceeaşi nevoie de a-şi stimula şi întreţine suficienţa. Adevărurile acestei realităţi sunt la fel de solid fixate în câmpul conştiinţei ignorantului ca şi obiectele care constituie instrumentele sale de cunoaştere, ca atare totul se transformă într-o lume autonomă cu legături mai degrabă fragile cu realitatea profundă şi, mai ales, cu adevărurile pure. Ar fi o greşeală, dacă dintr-o mentalitate reducţionistă, am decide că ignorantul provine din orizonturile de la baza piramidei. Ignorantul este un sediment care porneşte din oricare dintre orizonturile piramidei, până şi de la cele mai din vârf. El alunecă treptat către orizonturile ce-i definesc structura, dar nu este de loc obligatoriu să-şi piardă şi locul din orizontul social. Ceea ce, în ultimă instanţă, devine o problemă pentru cei obligaţi să intre – într-un fel sau altul – în contact cu el.

Cea de a doua categorie dintr-o piramidă ocupaţional-profesională este mai puţin numeroasă decât cea a ignorantului şi aparţine competentului. Competentul este o persoană captivă în reţeaua de ierarhii ale procedurilor, care se sprijină una pe cealaltă. Destinul competentului este hotărât de abilitatea sa de a face să relaţionaze cât mai multe ierarhii de proceduri, pentru că relaţionarea acestora este creatoarea metodologiilor, iar fără metodologii, pentru competent, lumea pur şi simplu nu există. Cu cât evoluţia paralelă a domeniilor tehnologice şi industriale este mai complexă, cu atât abilitatea competentului va fi educată cu mai multă subtilitate. Practic avem de a face cu naşterea unei lumi într-o lume, fiindcă asistăm la apariţia unui cosmos pe care cei mai mulţi dintre noi nu îl înţelegem decât teribil de superficial, în consecinţă competentul va cel care asigură legăturile noastre cu o asemenea creaţie. Faptul că oamenii de rând sunt aruncaţi într-un noian de absurdităţi este cu totul indiferent competentului, atâta vreme cât procedurile sunt îndeplinite. Faptul este evident şi poate fi constat din faptul că există un limbaj al competentului, un comportament al competentului, o conduită a competentului, o modă a competentului etc. Credinţa – unică şi de neînlocuit – a competentului este că relaţiile diferitelor proceduri este singura cale a existenţei, oricare ar fi sensul sau direcţia acesteia. Cu alte cuvinte, putem spune că: nu există viaţă fără procedură metodologică. O fi adevărat, o fi fals?, iată un mister foarte greu de rezolvat, şi a cărui soluţie, competentul nu o are în ierarhiile sale de proceduri. De altminteri, o astfel de temă este cu totul în afara domeniilor pe care ar putea să le cuprindă o metodologie sau alta, o procedură sau alta.

Ultima categorie – cea a profesionistului – este cea mai puţin numeroasă, dar şi cea mai ciudată. Comportamntul profesionistului a fost întotdeauna teribil de bizar, pentru că, de fiecare dată se părea a fi unul conform procedurilor, şi de fiecare dată s-a dovedit că, de fapt, pregătea o lovitură năucitoare acestora. O grozavă bulversare a ierarhiilor şi o terfelire a metodologiilor. Profesionistul

este un personaj de neînţeles, pentru că, de cele mai multe ori, este în afara sistemului, ceea ce face ca existenţa lui să arate ca dracu'. Oricum te-ai uita la o astfel de existenţă, cu oricâtă îngăduinţă, sau cu oricâtă curiozitate, este evident că este greu acceptabilă, atât din afara cât şi din înăuntrul ei. Şi totuşi, profesionistul continuă, în pofida evidenţelor care i-ar interzice, să păstreze legături foarte trainice cu straturi aflate în bezna realităţi. Sau cel puţin în bezna realităţii aşa cum o percepem noi, şi oricâte eforturi se fac pentru ca acesta să poată fi stăvilit în acţiunile sale şi adus între limitele competenţelor, totul este zadarnic. Şi mai este un lucru greu de acceptat la un profesionist; dacă cunoşti un competent, sau un ignorant, sunt foarte multe gesturi ale acţiunilor lui care te vor orienta în viitor, şi vei izbuti să-ţi dai seama cu uşurinţă în faţa cui te găseşti; la un profesionist, în schimb, comportamentul te va încurca de fiecare dată, pentru că, nu numai că există diferenţe majore între indivizi, dar poţi sesiza rupturi în comportamentul aceluiaşi individ, de la o perioadă la alta, şi, de multe ori, aceste rupturi sunt radicale. Aşa că experienţa nu-ţi este folositoare, iar asta se poate transforma într-un handicap, frustrant şi greu de depăşit.

Multe ar putea fi scrise dacă aş dori, şi aş fi capabil, să arunc cu adevărat mai multă lumină asupra acestor grupuri sociale. Doar că nu asta este intenţia mea. Şi aş dori să vă atrag atenţia că, nu trebuie sub nici o formă să încercaţi a transforma informaţii din aceste rânduri în semne după care să vă orientaţi în realitatea de zi cu zi. Nu ăsta a fost scopul şi vă puteţi trezi că orbecăiţi în cautarea unor semne care nu există. Sigur că, cineva mai riguros în gândire, mă poate acuza că am scris aceste rânduri pentru că am problemele mele cu inteligenţa, probleme care transpar din cele scrise. N-o să-l contrazic de loc, am avut, şi am în continuare, probleme serioase cu inteligenţa mea, fapt care mă face să fiu întotdeauna încurcat de modul organizat în care funcţionează – fragmentar sau în întregul ei – societatea zilelor noastre. Şi, iată că am ajuns la devăratul motiv pentru care am scris respectivele rânduri, şi anume, dorinţa de a schiţa cât de cât o schemă orientativă, care să-mi folosească în viaţa de cu zi. Teama care nu-mi dă pace este că, nenorocitul de mine!, n-o să fiu în stare să mă orientez nici după schema făcută de mine.

Aşa că insist să citiţi rândurile astea doar pentru informare, şi nimic altceva.

GÂNDURI DE NOAPTE

September 16, 2014 by manzatu

16 septembrie, 2014

Neîndoielnic, Cunoaşterea este o categorie care ne poate crea mari bătăi de cap în ceea ce priveşte determinările ei, ca şi a legăturilor pe care le poate avea cu Realitatea Universală. Cu siguranţă, în scrierile timpurii, unei ştiinţe i se atribuiau două determinări esenţiale care derivau una din: Scop şi cealaltă din nevoia Binelui. Fiecare ştiinţă urmărea să-şi atingă Scopul şi să nu devieze de la calea Binelui. Categoric, legăturile care se năşteau între ştiinţe; fie că se respecta raportul pe care ştiinţa respectivă îl avea cu filosofia, fie că se creau raporturi cu celelalte ştiinţe, aveau ca suport activ cele două principii. Scopul şi Binele erau cele care generau determinările, indiferent dacă erau tratate în virtutea caracterului de generalitate (Scopul-general; Binele-general), sau a celei de individualitate (Scopul-individual; Binele-individual). Scopul şi Binele erau principiile generatoare a perechilor de contrarii (Apud Aristotel), adică a determnărilor care permit delimitarea cauzelor ce duc la apariţia unui efect sau a altuia. Totul făcea parte dintr-un întreg cu care se încerca răspunsul la o întrebare fundamentală: este Unul şi Fiinţa însăşi substanţa celor existente, sau nu.

Am făcut această introducere la cele ce vor urma, din dorinţa de a evidenţia faptul că, în modul de gândire a vechilor înţelepţi se evita cu cerbicie o categorie care se va insinua mai târziu în gândirea teoretică şi va ajunge să dea naştere unui şir lung de falsuri nocive, otrăvitoare, perfide. Este foarte posibil să vorbim de evoluţia celei mai toxice categorii a Realităţii: Aparenţa.

Nu trebuie să ne ostenim a cerceta foarte atent gândirea celor care sunt preocupaţi de respectarea determinărilor pe care le impun Scopul şi Binele, lesne se vede că fiecare demers se clădeşte pe o **metodă**. Nimic n-a fost făcut fără **metodă** înainte de apariţia sistemelor bazate pe Aparenţă – care nu are nevoie de metodă; mai mult, o metodă ar încurca teribil nevoia de aventură a acestei categorii care a tins permanent, şi, în bună măsură, a izbutit cam de fiecare dată, să creeze o realitate paralelă, o realitate care să evite tocmai principiile esenţiale ale Realităţii Universale. Realitatea impusă de Aparenţă s-a bizuit mereu pe cauze ce se abăteau atât de la Scop cât şi de la Binele spre care ar fi trebuit să ţintească. Aşadar, Aparenţa creează un Scop, altul decât cel natural, dar şi un Bine care ţine de o natură individuală. Până la urmă, atât Scopul Aparenţei, cât şi Binele sunt individuale, atâta vreme cât nu au carcter de generalitate, ceea ce face ca realitatea astfel născută să fie una care conţine aparenţa unor adevăruri. Învăţaţii tibetani vorbesc despre o astfel de realitate ca fiind un pericol mortal pentru cel care se lasă ademenit, şi pe care îl va aştepta un şir lung de vieţi supuse durerii şi degradări. Fără o **metodă** este foarte dificil să te poţi feri de influenţa Aparenţei, pentru că: *Chiar şi cei mai înzestraţi pot avea şi cele mai mari vicii şi cele mai mari virtuţi; cei care păşesc mai încet, pot totuşi să înainteze, dacă urmează calea potrivită, spre deosebire de cei care aleargă şi astfel de îndepărtează de ea* – ne spune Descartes. Pentru ca o astfel de ispitire să nu aibă efect, înţelepţii vechimii căutau mereu să aibă, sau să adopte o **metodă.**Fie că vorbim de Platon, de Aristotel, de Galilei, de Burke, de Kant, de Hegel, de

Holbach şi fără îndoială de Descartes, savanţii au căutat să-şi ordoneze gândirea urmând o **metodă** care să-i ferească de avatarurile Aparenţei.

În primul rând, Aparenţa nu foloseşte principii în demersurile sale, ci prezumţii, iar cazul acesta poate fi atât de bine exemplificat cu cele două sisteme sociale care s-au dezvoltat în ultimile secole: Capitalismul şi Comunismul. Comunismul porneşte de la prezumţia unei societăţi structurată pe determinările valorilor morale, dar evoluează spre o societate amorală; iar Capitalismul îşi structurează societatea pe valorile determinate de libertate, dar evoluează spre lipsa totală de libertate. Ambele sisteme pornesc din Aparenţă şi crează realităţi paralele care intră în conflicte profunde cu Realitatea Universală. Concluzia ar fi că nici unul dintre cele două sisteme sociale nu este recomandat a fi înlocuit cu celălalt, şi că societatea ar trebui să evolueze spre un sistem care să-şi structureze determinările după o **metodă** în care Scopul şi Binele să fie cele două principii fundamentale. Şi Scopul, dar şi Binele trebuiesc privite ca fiind categorii filosofice, imposibil de subordonat vreunei ştiinţe din care să se ivească apoi sub forma unei Aparenţe. De procesul acesta al subordonării Scopului şi Binelui, tocmai ne-am bucurat cu asupra de măsură, şi continuăm să ne bucurăm. Ideologiile au transformat cele două principii în aparenţele lor şi de-a lungul unui secol şi jumătate, trunchiul valorilor umane a fost deposedat de cele mai importante determinări, cele care au fost active în lume peste o sută de secole. Potrivit ar fi să ţinem cont de gândirea înţelepţilor tibetani:*După multe alte consideraţii asemănătoare, se ajunge la concluzia că mintea nu este nici materială, nici imaterială şi că nu intră în categoria acelor lucruri despre care se poate spune că sunt sau nu sunt. Întrebările continuă încă şi ajungem la întrebarea referitoare la caracterul compus sau simplu al minţii. Este mintea un lucru simplu? Este un lucru compus? Dacă este simplă, cum de se manifestă în moduri diferite? Dacă este compusă, cum de poate fi adusă la starea de Vid în care nu mai există nimic altceva decât unitate?*

Continuîndu-ne investigaţiile, ajungem să recunoaştem că mintea este liberă de ambele extreme ale unităţii şi pluralităţii. Modul acesta de a privi realitatea îndeamnă să fim deosebit de prudenţi la ispitirile minţii; pentru că, da, mintea ne poate împinge căre tărâmul **iluziei** fără însă a ne oferi şi mijloace pentru a modifica realitatea. Aşa ajungem să trăim într-o realitate care se depărtează tot mai mult de Realitatea Universală care are o evoluţie indiferentă la Aparenţă.

GÂNDURI DDE NOAPTE

September 13, 2014 by manzatu

13 septembrie, 2014

Poate că s-ar cuveni să ne amintim un lucru de care ne-am despărţit cu multă uşurătate, şi anume: n-ar trebui să medităm cu mai multă luare aminte asupra cărui om merită să judecăm – din treimea care umblă prin lume? Oare asupra celui din carne, sânge şi nervi, cel pe care trebuie să-l apărăm mereu de foame, de frig, de boli şi de tot felul de slăbiciuni? Ori, asupra celui din vorbe, celui care cuvântă cu totul în afara lui, fără să ţină socoteală că, exact în clipa când vorbele lui zboară prin aer, în sinea lui, cu totul alte convingeri se înstăpânesc? Sau, poate că ar trebui să-l judecăm pe cel care înfăptuieşte, care pleacă din lume lăsând în urma sa o samă de obiecte, fie ele materiale, fie spirituale, care arată semenilor o altă realitate?, una care se naşte pornind din adevărul înfăptuirilor sale. Este foarte adevărat însă – cu asupra de măsură adevărat – că este greu să-i deosebeşti pe aceşti oameni; să-l judeci pe unul, alegându-l dintre cei trei. Din nefericire, în ultima vreme, nici nu mai sunt semne că cineva ar încerca măcar să facă o alegere, iar oamenii sunt judecaţi după măsura ce se află în cel care judecă, şi care nu are nici o şansă de a deosebi măcar ziua de noapte. Vorbim despre o măsură ce se naşte în momentul judecăţi, odată cu aceasta, şi care are scheletul format din năzuinţele, aspiraţiile, visele – niciodată duse până la capăt – ale celui care judecă. Şi atunci, omul pe care-l judecăm unde ar mai încăpea, unde ar avea loc el? Şi de ce ar mai exista un asemenea om? Poate că ăsta este şi motivul pentru care el dispare, se pierde în negura unor vremi în care prima grijă a Judecătorului era să-şi dea seama pe cine vrea să judece. Şi de ce. Lumea rămâne să aparţină judecătorilor, să ajungă o lume fără oameni. Eu, personal, nu-mi pot imagina o lume fără oameni, dar – spre norocul meu – pe mine nu mă întreabă nimeni despre lume. Zău, nu ştiu ce aş putea răspunde, pentru că am trăit întreaga viaţă într-o lume cu oameni, iar atunci când au apărut semne că aceştia vor dispărea, am făcut bine să-mi iau tălpăşiţa şi să vieţuiesc în cotlonul meu pe care l-am ferecat cât de bine s-a putut. Şi pe care continui să-l ferec.

Afară este zarvă mare, pentru că judecătorii nu se pot judeca între ei, şi atunci nu mai prididesc să zvonească, să scornească, să lase pricini în deplină libertate, cu nădejdea să cineva se va împiedica, îşi va rupe gâtul, şi vor rămâne cu un judecător mai puţini. Nu-şi dau seama că şi dacă ar rămâne doar doi judecători, tot ar fi prea mulţi, în lipsa oamenilor, iar aceştia – de când e lumea, lume – când au judecat, de fiecare dată au ales din treime pe cel care trebuia tras la judecată. Ceilalţi doi, s-au bucurat, s-au pur şi simplu o stat, asistând la o judecată care-i privea deopotrivă; fiindcă omul a ştiut întotdeauna că nu e singur pe lume, şi că pe toate trebuie să le tragă – bune, rele – deopotrivă cu cei cu care împarte lumea.

Sigur, judecătorii de astăzi s-ar bucura să mai găsească oameni, probabil că oameni mai sunt, doar că au judecat ei, judecătorii, în aşa fel, încât pe aceştia nu poţi să-i mai vezi. Pe oameni

adică. Tot pe lumea asta sunt, dar nu sunt. Tot pe lumea asta înfăptuiesc, dar făptuirile lor par lucruri cereşti şi sunt puse pe seama extratereştrilor.

Iată de ce, stând eu în cotlonul meu cel ferit, am gândit că a fost multă uşurătate când s-a dat o astfel de judecată pe mâna judecătorilor. Ei sunt daţi de la Dumnezeu să judece furi, criminali, farisei, curve, potlogari, jigodii, ciorditori, dar oameni, nu. Oameni fără discuţie: nu! Aşa mi-am dat seama de ce este atât de greu să judeci un om. De aia, pentru că trebuie să judeci dintr-o treime, şi nimeni nu te va ajuta să împarţi treimea asta aşa cum se cuvine, să pui pentru fiecare ceea ce e al lui, ca să poţi judeca într-o dreptate. Nimeni nu va sta, nimeni din lumea asta de judecători, să aleagă bobul de neghină. O judecată de oameni aşa face: mai întâi alege bobul de neghină. O judecată de judecători, însă, judecă de-avalma. Din mâna lor iese amestecat: om şi ne-om, pleavă şi sămânţă.

Aşa am gândit eu, nu înseamă de fel că aş avea dreptate, dar m-am gândit că ar trebui să vă spun despre gândurile mele. Poate că cineva luminat va pricepe ceva, ceva ce mie mi-a scăpat, şi va şti ce ar fi de făcut să dăm din nou drumul oamenilor în lume. Pentru mine ar fi o mare bucurie, măcar să-i văd, dacă va fi prea târziu să mai stau în rândul lor.

Pentru că, un lucru vreau să fie limpede: eu în rândul judecătorilor nu am dreptul şi cinstea să stau.

GÂNDURI DE NOAPTE

September 12, 2014 by manzatu

12 septembrie, 2014

Există în gândirea teoretică, fie ea filosofică, tehnică sau ştiinţifică, o categorie care pare a nu accepta să se supună unei logici a realităţii. Vorbim despre Nimic. Adică despre categoria care

însoţeşte oricare altă categorie teoretică, dar care refuză să se definească în virtutea unui raport, aşa cum fac toate celelalte categorii. Aparent Nimicul ar trebui să fie cu totul lipsit de vreo valoare, numai că lucruruile nu prea stau aşa. Ar trebui, de asemeni, să poată fi neglijat ca o inexistenţă, ceea ce iar se dovedeşte a nu fi posibil. Nimicul, oricum am trata o asemenea categorie, defineşte un teritoriu şi un conţinut. Paradoxal, pentru că Nimicul nu ar trebui să conţină ceva. În teoria mulţimilor, există o definiţie extrem de interesantă care ne-ar putea ajuta să înţelegem mecanismul în virtutea căruia Nimicul funcţionează: este vorba despre mulţimea vidă; definiţia spune: *O mulţime se numeşte vidă, dacă, şi numai dacă, nu conţine nici un* ***element.*** Iată o definiţie extrem de interesantă, pentru că atunci când vorbim de *element*, vorbim despre o entitate formală. Ca atare, o mulţime vidă nu conţine nici o entitate formală, vorbim în consecinţă despre o mulţime care este cu totul lipsită de elemente ce pot fi determinate, ceea ce nu înseamnă că mulţimea în sinea ei este lipsită de determinări. *Elementul*, fie că este component al unei structuri, fie că el însuşi este o structură primară, se determina ca formă. În cazul Nimicului avem de-a face cu un spaţiu al lipsei de formă, şi, ca atare, nu se poate defini prin determinări.

Mulţimile formale, însă, se pot defini prin raportare la Nimic, sau şi mai bine: se definesc cu precizie prin raportare la Nimic, obţinând astfel, determinări caracterizante. Tot ceea ce are formă are nevoie periodic de o trecere prin spaţiul Nimicului, a lipsei de formă, pentru a-şi actualiza determinările. Ceea ce dovedeşte că, departe de a fi o categorie lipsită de valoare şi importanţă, Nimicul este esenţial pentru viaţa şi evoluţia formei, în orice mod s-ar exprima. Istoriceşte vorbind, toate încercările de reducere la Nimic – vezi aporiile lui Zenon, teoremele lui Euclid, filosofia lui Pitagora etc. – sunt cele care au avut rolul de a clarifica statutul unei determinări sau alteia. Aporiile lui Zenon – de exemplu – prin împărţirea la infinit, definesc deopotrivă: tentaţia oricărei mulţimi de a deveni cardinală; dar şi tentaţia Nimicului de a descuraja oricare mulţime să devină cardinală, iar lucrul acesta poate fi evidenţiat prin prezenţa continuă a Nimicului în fiecare stare a mulţimilor de elemente ce se crează prin operaţiunea de împărţire; fiecare nouă mulţime obţinută fiind dominată de aceeaşi tentaţie de a deveni cardinală. Prezenţa continuă şi deplină a Nimicului, prin lipsa sa de formă, este cea care oferă capacitatea formei de a-şi determina atributele, de a le particulariza şi singulariza, după caz. Iată că, privit din unghiul acesta de vedere, Nimicul devine o categorie importantă în înţelegerea mecanismelor *existenţei conştientă-de-sine*(Hegel); raportarea determinărilor către lipsa de formă, determină nevoia continuă de modificare a formei pentru obţinerea acelui exemplar care ar exclude lipsa de formă şi care, astfel, s-ar putea transforma într-o cardinală. În egală măsură, Nimicul dovedeşte că acest lucru nu este permis, pentru că orice mulţime, de orice natură, devenind cardinală ar bloca modalităţile de dezlimitare a Universului, ceea ce ar anula unicitatea formei, adică principiul fundamental de existenţă universală. În felul acesta, Nimicul dovedeşte că expansiunea Univesului este un proces care nu se opreşte nici o clipă, şi că, doar încăpăţânarea noastră de a ne orienta cu ajutorul dimensiunilor ne împiedică să

observăm că tot ceea ce este în jurul nostru este supus expansiunii. În Univers nu există două momente ale aceleiaşi clipe, aşa cum nu există nici aceeaşi clipă a clipei, iar distanţa dintre fiecare moment, nu este altceva decât o altă etapă a unui Univers care nu poate fi sub nici o formă egal cu el însuşi. Lamasii spun: *Înaintea mea, în spatele meu, în cele zece direcţii, oriunde privesc, văd "însăşi existenţa"*, or, existenţa este un proces, şi ca atare se supune principiilor care determină evoluţia. Limitările nu aparţin procesului ci formelor care contribuie la întreţinerea acestui. Nu procesul este perisabil, ci formele lui, care sunt compuse şi care sunt dominate de memoria originii.

GÂNDURI DE NOAPTE

September 8, 2014 by manzatu

08 septembrie, 2014

Existenţa fiecăruia dintre noi, reprezentată grafic, arată ca un orizont care delimitează o suprafaţă în care se pot vedea diverse obiecte, în diverse poziţii şi distanţe faţă de un subiect. Toate aceste obiecte aparţin respectivei existenţe, dar să nu vă imaginaţi că ele au fost dăurite sau impuse de cinva, sau că întâmplarea le-a părăsit pe locurile în care se găsesec. Nu, ele sunt obiectele pe care subiectivisamul le construieşte cu migală. La sfârşitul vieţii, un martor va putea număra o mulţime de obiecte finalizate, unele incipiente şi, în sfârşit, altele care sunt în stadii diferite de înfăptuire. Tocmai despre asta vorbim, despre obiectele pe care le înfăptuim în timpul unei existenţe limitate. Din nou ar trebui să nu vă imaginaţi respectivele obiecte fiind materiale. Cele mai multe dintre ele nu sunt materiale, dar toate au o condiţie comună: sunt supuse percepţiei, în consecinţă şi diferitor forme de cunoaştere. Şi mai este un lucru foarte important pe care nu trebuie să vi-l imaginaţi, şi anume: că toate aceste obiecte ne-a sprijinit sau înnobilat existenţa. Dimpotrivă, cele mai multe dintre ele sunt obiecte cu care subiectivismul caracteristic a limtat existenţa.

Cum este şi firesc pentru reprezentarea unui orizont, poziţia subiectului este în centrul suprafeţei. Toate obiectele se dispun la diferite distanţe şi poziţii faţă de respectivul subiect. Fiind obligat mereu să se afle în centrul suprafeţei, subiectul va avea posibilitatea să cunoască geografia acesteia în funcţie de contactele pe care le va avea cu permisiunea obiectelor celor mai apropiate. Cu cât obiectele apropiate sunt mai masive şi mai opace, cu atât un segment mai mare al

orizontului va rămâne necunoscut, iar tot ceea ce este aparţinător acestui segment nu va exista pentru subiect, inclusiv obiectele pe care acesta le-a construit înaintea obiectului apropiat, acestea au dispărut, s-au pierdut, şi, odată cu ele, toate seturile de informaţii pe care le deţineau. Tentaţia individului, a fiecărui individ, este să construiască în apropierea sa cele mai masive şi mai opace obiecte, acestea fiind cele care măresc senzaţia de siguranţă, care dau sentimentul plenar al protecţiei. Dar, odată ce respectivele obiecte au fost construite, insul va constata că din bagajul său de valori a dispărut un număr important dintre acestea şi, culmea!, erau valorile pe care se sprijinea cel mai mult. Tentaţia de a te înconjura cu obiecte care par a asigura o protecţie completă, se dovedeşte, până la urmă a nu fi altceva decât modul de te lipsi de accesul la valorile active care îţi măreau capacitatea de adaptare la situaţiile conjuncturale. Aceste valori nu funcţionează decât în măsura în care pot influenţa, într-un fel sau altul, percepţia, pentru că sunt într-un continu proces de transformare, ca răspuns la stimulii ce evoluează în orizontul de care aparţin. Procesele acestea de transformare sunt cele care generează informaţiile active de care percepţia are nevoie pentru a stabili coordonatele corecte ale unui obiect sau altul. Nimic din ceea ce există într-un orizont existenţial nu se comportă ca o stare de fapt, ci sunt procese care au ritmuri evolutive diferite şi comportamente diferite. Ca atare este neapărată nevoie de un contact permaent între subiect şi valorile active aflate în diferitele obiecte care mobilează acel orizont. Altminteri, singurul rezultat concret este că subiectul devine prizonierul propriei sale subiectivităţi, în baza căreia a construit toate acele obiecte din proximitate, iar consecinţa dramatică este că, practic, orizontul a dispărut odată cu valorile pe care le conţinea. Nu mai putem vorbi despre un orizont care poate dezvolta seturi de aşteptări, în numele cărora să se dea naştere unor serii de activităţi, sau ale altora, ci despre o disperată nevoie de a conserva obiectele proximităţii care au anulat valorile care asigurau o structură a cunoaşterii. Dintr-o dată, dintr-un orizont care promitea, avem un orizont care impune; dintr-un orizont care funcţiona în baza unor procese stimulate de lanţuri de variabile, avem un orizont care este strict limitat de determinările unor constante. Într-o exprimare plastică, putem spune că orizontul nostru s-a „zbârcit" şi şi-a pierdut relativitatea, adică tocmai motorul evoluţiei.

GÂNDURI DE NOAPTE

September 7, 2014 by manzatu

07 septembrie, 2014

Hegel este primul om care vorbeşte despre calitatea limbajului de a fi un atribut al unui spirit care doreşte să devină conştient-de-sine. El se referea mai ales la limbajul religios şi cel artistic, dar putem spune că este evidenţă faptul că, orice limbaj este un factor determinant al tentaţiei unui spirit de a deveni conştient-de sine. Limbajul devine astfel un soi de oglindă, în care se reflectă imaginea aspiraţiilor secrete ale respectivului spirit. Atunci când privim pentru prima dată astfel de imagini, suntem ispitiţi să alunecăm peste aparenţele pe care le reflectă suprapunerea unor fragmente, şi de multe ori ne formăm convingeri, care se dovedesc a fi doar prejudecăţi. Din nefericire, în istoria oamenirii au circulat, şi circulă încă astfel de prejudecăţi, care formează o axiomatică ce nu poate fi verificată cu adevărat de nici o calitate a realităţii. Se întâmplă astfel de situaţii, mai ales în domeniile umaniste, în artă, sau religie, acolo unde subiectivitatea face parte din regula jocului. În ştiinţele exacte există şansa ca aparenţa să se trădeze într-un fel sau altul, atunci când conflictul cu realitatea se agravează. Cu toate astea, şi în aceste domenii mai circulă încă destule prejudecăţi care continuă jocul de aparenţe. Nu ştim dacă este mai grav că ele rămân în funcţiune în domeniile ştiinţelor exacte, sau în cele umaniste, pentru că – împotriva tuturor afirmaţiilor partizane – domeniile vieţii umane ne silesc să vedem din ce în ce mai clar legăturile strânse dintre ele şi, mai ales, faptul că practic nu există graniţe care să delimiteze teritoriile acestor domenii. Toate încercările de a delimita strict un teritoriu sau altul, sunt doar tendinţe administrative, şi servesc mai degrabă nevoii de afirmare a unor competenţe umane decât funcţionării unor adevăruri ale realităţii. Adevăruri care au nevoie, pentru împlinirea lor, de toate atributele ce se degajă din acea realitate, indiferent de natura formei de cunoaştere din care se extrag. Este un fapt care ne face să înţelegem de ce marii gânditori ai omenirii au cerut insistent ca nici un element al cunoaşterii să nu fie închis într-un singur domeniu, ci, dimpotrivă să i se deschidă orizonturi multiple, ceea ce ar conduce atât la verificarea respectivului element, cât şi la întregirea obiectului său. Din nefericire, tentaţia comptenţei face ca cei care operează cu elementele cunoaşterii să fie preocupaţi în a delimita cu stricteţe arii de influenţă pentru fiecare dintre elementele pe care le-au încadrat într-un sistem sau altul. Astfel, aceste elemente devin din obiecte ale realităţii, subiecte ale acesteia şi sunt tratate ca atare. În Univers nu există clasificări, nici ordonări sau subordonări; elementele cunoaşterii nu sunt stări de fapt care să instaleze seturi de cunoştinţe permanent valabile, ci procese în care vorbim doar de variabile vectoriale ce tind să reveleze un scop sau altul. Iată de ce relativitatea pare a fi un factor fundamental al structurii unei realităţi cu care venim în contat. Când spun că: „pare a fi" nu doresc să sugerez sub nici o formă că nu cred în importanţa relativităţii, mă îndoiesc însă de stabilitatea ei în evoluţia proceselor realităţii universale, în care, se pare, tocmai această atitudine a unui spirit de a deveni conştient-de-sine – atitudine care-l obligă să rămână continuu instabil – este un factor determinant. Pentru

un astfel de spirit, limitele diferitelor domenii, cu toate competenţele şi supra-competenţele menţionate în diferite protocole, sunt doar elemente de orientare către conştiinţa-de-sine, fără să fragmenteze omogenitatea unei realităţi. Asta ar putea foarte bine explica de ce diferenţele de limbaj dintre – să spunem – *Discobolul* lui Miron şi *Pasărea măiastră* a lui Brâncuşi nu produc falii în existenţa realităţii, ci o adâncire a capacităţii de revelare către spirit, fiecare provocând o conştiinţă-de-sine pentru care, ceea ce există în realitate izbuteşte să se împlinească desupra şi dincolo de competenţe, în consecinţă, în deplină indiferenţă faţă de limitele unor teritorii determinate administrativ. Dacă realitatea universală ar funcţiona în virtutea variabilelor generate de competenţe, existenţa Universului ar fi grav prejudiciată, pentru că ar fi negat principiul de bază al acestuia: UNICITATEA. Pentru a-şi impune valorile, competenţa are nevoie de serii de identităţi care să fixeze reguli şi limite; universul, în schimb, fucţionează în baza unicităţii care îi asigură continua dezmărginire.

GÂNDURI DE NOAPTE

September 5, 2014 by manzatu

05 septembrie, 2014

Poate că ar trebui să ne obişnuim să privim din alte unghiuri funcţiile pe care le-am atribuit dimensiunilor. Poate că li s-au atribuit funcţii cu valoari axiomatice ce se dovedesc a nu putea fi verificate şi care nu răspund pe deplin relaţiilor dintr-o realitate sau alta. Fundamental, dimensiunile au rolul de a ne orienta într-o realitate. Pornind de la definiţia fiinţei umane (*Omul este o fiinţă erectă, simetric bilateral, cu un punct de cunoaştere fix, deasupra unui orizont fix.*), dimensiunile au derivat din perechile categoriilor de direcţie pe care „punctul fix" al cunoaşterii le-a stabilit (sus-joS, stânga-dreapta, înainte-înapoi). Punctul acesta fix, aflat la capătul axei erecte a stabilit numărul şi sensul categoriilor de direcţie. Nimeni nu ştie cum ar fi arătat Universul omenesc dacă eram fiinţe simetric-orizontal, sau asimetric-orizontal. În momentul acela dimensiunile ar fi avut funcţii pe care din poziţia noastră de acum este greu să ni le imaginăm. Însăşi imaginea spaţiului euclidian – cu cele trei dimensiuni ale sale – este o derivată din perechile categoriilor de direcţie despre care vorbeam mai sus. Continuând nevoia de orientare, căutând să detaliem poziţia, calităţile şi cantitatea obiectelor pe care un spaţiu le conţine, categoriile dimensiunilor s-au nuanţat şi au devenit dominante. Dar, însemnă oare că ele pot stabili relaţii

general-valabile în Univers, aşa cum încercăm să impunem? Pot ele reflecta momente ale realităţii şi pentru celelalte entităţi ale Universului? De cele mai multe ori, răspunsul pare a fi negativ, mai mult, pare tot mai evident faptul că, dimensiunile sunt cele ce ne ascund existenţa multora dintre entităţile care ar putea să ne lumineze mecanica unor relaţii, mai ales cu noi înşine. Dominaţia relaţiilor pe care dimensiunile le impun în cunoaştere, este un factor care perturbă puternic înţelegerea profundă a rolului pe care Inefabilul îl are în dezvoltarea capacităţii de adapatare la propriul său Fiind a realităţii. Mecanismul de adaptare a unei realităţi la propriul său Fiind este, în fapt, însăşi esenţa Universului. Un astfel de mecanism nu este dependent de dimensiuni, ba, s-ar putea spune, este împotriva dimensiunilor, pentru că practică trecerea prin Inefabil. Deşi în istorie au fost momente când Inefabilului i s-a acordat o atenţie deosebită, el nu a putut fi definit în termeni care să-l ferească de o anumită mistică care l-a împodobit cu o aură mai degrabă poetică, decât logică.

Sigur, atunci când vorbim de matematică, fizică şi alte ştiinţe care operează cu funcţii ale dimensiunilor, acestea devin însăşi materia respectivei ştiinţe, şi cu ajutorul lor pot fi definite adevăruri ce aparţin unei realităţi sau alteia. Dar e greu de crezut că realităţile respective funcţionează în interiorul unor limite impuse de dimensiuni. De foarte multe ori, experienţele de laborator, sau cu un pronunţat caracter empiric au fost bulversate de relaţiile realităţii pe care dimensiunile le-au propus. Poate fi acesta un semn că dimensiunile ar trebui redefinite şi conţinutul unor adevăruri derivate din relaţiile dimensiunilor, reevaluat? Ar fi acesta un pas înainte în cunoaştere? Sigur, este foarte greu – din poziţia pe care o avem astăzi – să ne imaginăm cum ar arăta, într-o definiţie, Universul, lipsit de dimensiunile cu care ne-am obişnuit să operăm. Sau cum ar arăta relaţiile dintre diferite realităţi pe care suntem siguri că le-am definit cu exactitate cu ajutorul dimensiunilor. Se pare că subiectul acestor relaţii este definit corect cu ajutorul dimensiunilor, dar oare, obiectul relaţiilor este la fel de bine definit? Sunt momente în care apar tulburări ce par a infirma corectitudinea funcţiilor realităţii pe care dimensiunile o stabileşte. Că anumite orizonturi ale realităţilor au nevoie de dimensiuni este neîndoielnic, dar de la mecanica newtoniană încoace, când s-a stabilit că tot ce funcţionează în Univers este de fapt un proces şi nu o stare de fapt, se dovedeşte că dimensiunile întreţin momente de inerţie deosebit de mari, care se potrivesc mai degrabă stării de fapt, decât unui proces.

GÂNDURI DE NOAPTE

September 4, 2014 by manzatu

04 septembrie, 2014

Se poate spune că tremenul mc² din ecuaţia E= mc² a lui Einstein reprezintă ceea ce Kant definea ca fiind „realitatea pură", adică realitatea care se cuprinde pe sine nemijlocit şi în toate formele existenţei sale. Aceasta este realitatea din care, „realitatea practică" îşi extrage momentele sale de existenţă, care devin conştiente de modul lor de a fi pe perioade determinate, în funcţie de un scop anume. Funcţionarea „realităţii practice" se datorează unor funcţii pe care scopul înfiinţat de „realitatea pură" le generează şi care vor fi active atât timp cât acel scop rămâne motivarea acelei „realităţi practice„. Ca atare, „realitatea practică" nu se poate exprima decât ca obiect al unui spaţiu al căror dimensiuni au fost fixate de funcţiile scopului. Iată de ce o „realitate practică" se poate defini ca fiind un obiect care funcţionează în virtutea unui set de valori generat de „realitatea pură", sau cum ar spune Mircea Eliade : *Obiectul apare ca un receptacol al unei forţe exterioare care îl diferenţiează de mediul său şi îi conferă sens şi valoare*. Categoriile caracteristice care definesc particularităţile fiecărei „realităţi practice", atât pentru ele însele, cât şi pentru un observator extern, sunt cele care indică sensul adevărurilor care au dus la fiinţarea respectivei realităţi. Urmărind aceste sensuri am putea uneori să ne orientăm în tendinţele pe care le are „realitatea pură" în propriul său Fiind, doar că trebuie mereu să ţinem seamă de principiul de sorginte pitagoreică, ce afirmă:*Conţinutul cifrei nu poate fi identic cu conţinutul numărului*. Principiu care este valabil, cu asupra de măsură, în ceea ce priveşte „realitatea pură", care este dependentă, în Fiindul său, de valorile tuturor „realităţilor practice" pe care le-a generat, care funcţionează, şi care urmează să ia naştere, valori care îi modifică în permanenţă condiţia. Fapt care îi dă dreptate lui Heraclit în afirmaţia că nu te poţi scălda de două ori în aceleaşi ape ale unui rîu.

Urmărind mecanica acestor relaţii dintre „realiatatea pură" şi „realităţile practice", trebui să sesizăm modul foarte discret în care E, termenul „E" din ecuaţia lui Eistein, adică energia, contribuie la desfăşurarea acestui spectacol. Dacă materia, prin toate transformările sale spectaculoase, ne oferă momente de încântare sau de deznădejde, energia, care contribuie substanţial la toate mişcările ce au loc, preferă să rămână într-o poziţie extrem de retrasă, sau după observaţia lui Aristotel:*Lucrurile cele mai generale sunt, putem spune, şi cele mai greu de cunoscut omului, pentru că sunt şi cele mai îndepărtate de simţuri*. Atrăgând astfel atenţia asupra faptului că – poate – ar merita o atenţie deosebită, iar în urma unor studii cel puţin la fel de concentrate ca cele pe care le-am acordat materiei, s-ar putea să ne bucurăm de beneficii neaşteptate. Poate că învăţatul lamas are dreptate să afirme: *Numeroase contacte de tot felul care au loc permanent în univers şi efectele lor la fel de numeroase şi diverse formează un alt*

schimb de energie a cărui influenţă se exercită asupra tuturor fiinţelor şi în toate domeniile. Până în momentul de faţă, noi ne-am mulţumit să clasificăm şi să urmărim o singură formă de manifestare a energiei, cu toată că sesizăm permanent existenţa multor alte forme sub care energia există în Univers. Şi totuşi, ne plecăm cu aceeaşi acerbie asupra relaţiilor cu energia pe care ni le indică materia, dar vorba înţeleptului: ce ne facem cu toate celelalte contacte care au loc permanent. Pentru ca toate mişcarile pe care "realitatea pură" le provoacă în ea însăşi, în contact permanent cu efectele generate de "realităţile practice" să se subordoneze unor adevăruri care la rândul lor se modifică permanent, şi coeziunea contrariilor să nu scape de sub control, este nevoie ca formele cele mai subtile ale energiei să contribuie atât la stimularea unicităţii formelor, cât şi la îmbogăţirea subtilităţii funcţiilor. *Orice acţiune fizică sau menatală, orice mişcare care se produce în domeniul materiei grosiere sau în cel al spiritului provoacă o emisie de energie sau, pentru a folosi o expresie consacrată, produce o* ***samânţă****.* – spun aceleaşi învăţături budiste. Cu alte cuvinte, materia ar constitui doar îmbrăcămintea unei realităţi, miezul ei, carnea realităţii se găsesc ascunse în ceea ce energia face să dispară din ochii noştri, iar noi nu ne pricepem să urmărim.

GÂNDURI DE NOAPTE

September 2, 2014 by manzatu

02 septembrie, 2014

Într-o primă formă, limbajul este modalitatea prin care Spiritul descoperă conştiinţa de sine, căreia îi datorează definirea tuturor atributelor ce definesc Sinele. Pentru Sine, atributele caracterizante funcţinează aidoma invariabilelor particulelor şi fenomenelor fizice. Ele, atributele, sunt cele care ne ajută să putem realiza cunoaşterea unui Spirit în particularitatea sa. Aidoma invariabilelor, ele, atributele, sunt caracterizante doar pentru Spiritul pe care-l definesc, poziţionându-l între anumite limite. Şi tocmai datorită lor, putem afla care este teritoriul pe care respectivul Spirit îl determină. Vorbim despre un spaţiu pe care Spiritul, acela şi numai acela, îl defineşte, şi-l carcaterizează. Ca atare, atributele funcţionează ca şi elementele unei matrici, doar că modul de a citi informaţiile furnizate de o astfel de matrice, trebuie să fie neapărat filosofic şi nu matematic. Faptul că ele sunt prezentate sub o formă matricială, reprezintă doar încercarea de a uşura cunoaşterea structurii Sinelui acelui Spirit, indicând poziţia, ca element, al unui anume atribut şi raportul său cu celelalte elemente. Împrumutul făcut din ştiinţa mamtematicii nu înseamnă de fel exprimarea dorinţei de a evidenţia un raport matematic al Spiritului cu Sinele său,

ci unul filosofic. Împrumutul este făcut pentru a uşura orientarea în mulţimea de elemente ce caracterizează spaţiul unui Spirit, şi-i particularizează Sinele. Sinele unui Spirit funcţionează ca o matrice pătrată, cu un anume număr de linii şi un anume număr de coloane, fiecare dintre linii are funcţii vectoriale şi indică caracteristicile unui orizont particularizat prin relaţiile dintre elementele ce-l compun. Fiecare dintre coloane, indică poziţia orizonturilor, dar şi capacitatea acestora de a dezvolta relaţii între elementele sale şi cele ale altor orizonturi. Obţinem astfel o structură cu ajutorul căreia putem defini natura funcţiilor ce se dezvoltă între elementele matriciei. Pentru un matematician, importanţa şi frumuseţea unor astfel de relaţii sunt funcţiile matematice dezvoltate, şi specificul lor particular. Pentru un filosof, însă, importanţa şi frumuseţea unei astfel de structuri, constă în complexitatea cu care elementele sale determină căile spre pătrunderea în profunzimea particularităţii Sinelui unui Spirit. Fiindcă fiecare element al matriciei este o invriabilă, filosoful are posibilitatea să se orienteze în încercarea sa de a descoperi graniţele dintre material şi inefabil, acolo unde au loc procese dintre cele mai subtile, procese care influenţează definitoriu întreaga structură a unui Sine. Activitatea aceasta subtilă de la graniţa dintre material şi inefabil ne indică faptul că întreaga matrice nu este o structură imuabilă, ci relativă, şi că între elemente se dezvoltă relaţii ce au un istoric între anumite limite. Limite care sunt de natură de a nu permite structurii să-şi modifice esenţele, pentru că lucrul acesta ar duce la modificarea naturii Sinelui şi ca atare a Spiritului în totul său. Reprezentarea matricială a structurii Sinelui unui Spirit uşurează modul de cunoaştere a particularităţii acestuia şi astfel ne putem explica profunzimea individualităţii respectivului Spirit, dar şi diferenţele dintre Spirite.

Din nefericire, tentaţia ca un împrumut dintr-o altă ştiinţă să fie caracterizat prin funcţii ce aparţin acelei ştiinţe, şi nu aceleia care împrumută, face ca de cele mai multe ori, respectivul împrumut să împiedice şi să încurce cunoaşterea. Şi asta pentru că există o tentaţia foarte greu de strunit, şi anume aceea de a aluneca spre adevărurile pe care ştiinţa de la care se împrumută le expune în metodele sale. Dar, dincolo de frumuseţea şi profunzimea lor, aceste adevăruri nu pot caracteriza natura relaţiilor dintre elementele unei alte ştiinţe, iar folosirea enunţurilor lor în stabilirea unor funcţii pe care le îndeplinesc elementele acelei ştiinţe, atrage după sine erori neplăcute.

GÂNDURI DE NOAPTE

August 30, 2014 by manzatu

30 august, 2014

Creaţia este esenţa Viului, ca formă de existenţă a materiei care-i permite să depăşească formele cunoaşterii perceptive. Odată cu Creaţia, Viul iniţiază cunoaşterea prin acţiune, putând astfel să pătrundă în niveluri ale materiei care sunt interzise percepţiei. Generarea de acţiuni izbuteşte să evidenţiei nu numai prezenţa unor invariabile ale unor obiecte ce se doresc a fi obiectul cunoaşterii, ci, mai ales, să evidenţieze existenţa Spiritului şi a unor invariabile ale acestuia. Departe de a trata Spiritul ca o categorie mistică sau esoterică, Creaţia îl relevă ca fiind o cale a formelor subtile ale materiei, căruia îi poate evidenţia anumite invariabile care conduc la apariţia unor noi forme ale existenţei, forme care să fie transmise ca informaţii de adaptare la schimbările ce au loc în realitate. Cu alte cuvinte, Creaţia este, în egală măsură, o formă de acţiune a Viului, asupra realităţii, dar şi asupra Sinelui, prin care poate ajunge la cunoaşterea unor obiecte subtile ale propriului fiind. Această calitate a Creaţiei o aşează în rândul categoriilor fundamentale ale existenţei, şi orice decădere şi aducere în derizoriu a modului în care aceasta acţionează asupra fiindului are rezultatele cele mai nocive. Spiritul nu este o stare de fapt, nu este un obiect lipsit de evoluţie, ci un proces cu o evoluţie din sine către sine, ca atare el are nevoie continuu de instrumente care să-l supună cunoaşterii în fiecare moment, şi este evident că singura care poate da naştere unor asemenea instrumente este Creaţia. Mai mult, Spiritul generează continuu invariabile noi, care devin atribute ale modului cu care Viul să fie capabil să se adapteze schimbărilor din Realitate. În Univers, totul este relativ şi supus modificării, principiu care obligă Viul să determine modalităţi de cunoaştere, or, aceasta se poate face numai prin Creaţie, fiind singura cale de a acţiona asupra Realităţii spre cunoaştere. Creaţiei îi datorăm faptul că, odată cu fiecare acţiune asupra realităţii, determină momentele stării Spiritului în legătura lui directă cu Realitatea. Acest fapt l-a determinat pe Hegel să afirme că: *Spiritul merge înainte, deoarece numai spiritul este mergere înainte.* La cele afirmate până în acest moment s-ar putea obiecta că „Viul" este o catalogare multe prea cuprinzătoare, şi că sunt categorii ale Viului care nu sunt capabile de Creaţie. Doar că, cercetările recente al biologiei sau geneticii contrazic o astfel de poziţie şi experineţele, fie ele de laborator, fie cele din teren, arată că toate categoriile Viului sunt capabile de Creaţie. Diferenţele sunt date de niveluri şi de scop, fiecare categorie a Viului nu-şi va depăşi sub nici o formă limitele categoriei, speciei, genului etc. Ca atare Creaţia, dacă este privită prin prisma altui orizont, nu-şi va dezvălui funcţiile, scopul acestora fiind acela de a asigura

cunoaşterea în interiorul teritorului categoriei respective, şi numai a acesteia. Funcţiile fiecărei categorii a Viului sunt strict specifice, personalizând în felul acesta fiecare acţiune îndreptată către Realitate, sau către un aspect al acesteia. La rândul său Realitatea se defineşte specific pentru fiecare categorie, ca atare este teribil de dificil să stabileşti relaţiile dintre categoriile Viului în ceea ce priveşte clasificarea acţiunilor de cunoaştere a realităţii, şi a efectelor lor. Cunoaşterea, în sine, este dificil de definit şi de dimensionat, fapt pe care Goethe l-a remarcat foarte plastic în *Faust*: *Stă scris: „La început a fost cuvântul".*

M-am şi-ncurcat: cum să-mi reiau avântul?
„Cuvântu' „-atât de mult nu-l preţuiesc;
Într-altfel va să tălmăcesc,
Dacă sunt bine inspirat...
Stă scris :"La început a fost Gândirea"...
Condei, să-ţi cumpăneşti pornirea,
Căci rându-ntâi mai cere sfat;
„Gândirea" pune totul în mişcare?
Să zic: „La început a fost Puterea"
Dar nici n-apuc să-mi scriu părerea
Şi simt că sensul tot nu-l are...
Dar iată, mi s-a luminat simţirea;
Scriu împăcat: „A fost Înfăptuirea".

Sigur, adverbul acesta respectă întru totul poziţia vechilor egipteni, remarcată de Hegel: *„Inscripţia de pe vălul lui Isis: „Eu sunt ce a fost, este şi va fi: şi nici un muritor nu mi-a ridicat vălul", se topeşte în faţa gândului.* Adevăr fiind, că doar gândul poate pătrunde în realitate mai adânc decât Creaţia. Condiţia aceasta fundamentală este respectată de toate speciile Viului, mai puţin cea care se mândreşte şi se laudă cu capacităţile sale unice de a crea: Omul.

Doar că şi în cazul acesta totul este relativ şi supus mişcării.

GÂNDURI DE NOAPTE

August 26, 2014 by manzatu

26 august, 2014

De cele mai multe ori, atunci când într-o analiză utilizăm noţiunea de „mentalitate”, o facem din dorinţa de a sublinia o tendinţă retrogradă a unui moment istoric. Mentalitatea este percepută ca fiind un factor de încetinire, sau de blocare a unor procese din care, se presupune, ar rezulta o sumă de factori prin care să se accelereze accederea la cunoaştere, recte la forme ale progresului. Poziţia aceasta, în sine, merită o atenţie mult mai mare dar, în ceea ce priveşte interesul din momentul acesta asupra mentalităţii, un anume aspect cred că merită revelat, şi anume faptul că tocmai mentalitatea este cea care provoacă fenomenul de alunecare a unei realităţi pe propria sa condiţie. Prin contribuţia sa directă are loc acel clivaj care provoacă procesul de replicare a realităţii. În genetică, acest proces de replicare – „efectul fermoarului” – stă la baza apariţiei unei noi generaţii de celule, celule care par a fi identice cu cele din care au rezultat, dar care, de fapt, sunt nişte unicităţi menite să diversifice modul de adaptare la mediu. Am putea spune că, şi în cazul realităţii lucrurile stau la fel, doar că această afirmaţiea ar stârni o controversă teribilă, pentru că, în genere, nu ar fi acceptat un astfel de împrumut dintr-un domeniu specific. Şi totuşi, alunecarea ce se produce în fiinţa unei realităţi, are toate atributele unei replicări celulare, doar că procesul implică contribuţia unor nivele mult superioare, care par – repet: care par – a fi incompatibile cu nivelul celulei. O astfel de poziţie a analistului este determinată, mai ales în ştiinţele moderne, de tendinţa de a separa domeniile diferitelor ştiinţe, ba chiar şi sub-domeniile aceleiaşi ştiinţe, a le delimita cu fermitate teritoriile, şi a nu permite folosirea unor modele teoretice şi în alte cazuri decât cele specificate anume. Cei care îndrăznesc să apeleze la paralele, sau chiar suprapuneri între cazuri cu un grad mare de similitudine, dar care aparţin unor domenii ştiinţifice diferite, sunt consideraţi nişte eretici şi trataţi ca atare. Problema ar fi că realităţii nu-i prea pasă de competenţele specialiştilor – care, cel mai adesea se închid în propria lor competenţa ca într-o turelă de tanc – şi aplică un model de fiecare dată când acesta este necesar. Aşadar, modelul replicării celulare este aplicabil – desigur cu adaptările particularizante – în cazul realităţii însăşi, tocmai pentru că rezultatul este obţinerea unor noi unicităţi specifice. Iar mentalitatea este instrumentul care facilitează alunecarea aceasta a realităţii peste propria sa condiţie. Această funcţie a mentalităţii are calitatea de a păstra în condiţii de siguranţă un corp de valori, cu care realitatea a operat până la momentul clivajului, de a permite să se opereze cu ele în continuare, până la eliminarea treptată, în funcţie de pierderea atributelor utile; dar, în egală măsură de intrarea în acţiune a noilor valori ce apar în urma glisării ce a avut loc. În cazul realităţii – spre deosebire de celulă – replicarea se produce urmând trasee aparent neobişnuite, dar care cuprind orizonturile ce interesează în cel mai înalt grad noul corp de valori ce va fi pus în acţiune.

Am folosit această paralelă, încercând să evidenţiez faptul că, în Univers nu există astfel de atitudini care să excludă aplicarea unui model în vreun orizont al său. Toată împărţirea efectuată, toate tablourile concepute şi desemnate, toate noţiunile ce fixează o starea sau alta, sunt de fapt, atribute ale unui spirit al disciplinei şi competenţelor omeneşti. Domeniile ştiinţifice, subdomeniile, clasări, şi ordonări, ierarhii, într-un cuvânt toate invenţiile administrative sunt relative, şi se supun, în fapt, unor scopuri care se definesc în nivele superioare ale Universului. Definirea de „nivel superior" este o altă problemă grozavă pentru spiritul uman, pentru că noi definim „superior", „inferior", „sus", „jos" etc. în funcţie de poziţia noastră faţă de o anumită dimensiune perceptibilă, ceea ce în Univers nu mai este valabil. Mă văd nevoit să recurg din nou la imaginea „Matrioşkăi", doar că organizarea şirului de păpuşi ar trebui făcută nu după logica unei matrici vectoriale, ci după logica unui spaţiu minkowskian. Poate că astfel am putea înţelege mai uşor poziţia lui „superior" în Univers.

GÂNDURI DE NOAPTE

August 25, 2014 by manzatu

25 august, 2014

Un analist ca Max Born atrage atenţia asupra faptului că noţiunea de realitate este exprimată diferit de cele două niveluri ce o compun, şi care se străduiesc s-o definească; pe de o parte, nivelul teoretic, cel care foloseşte proiecte, teorii, formule etc. iar pe de altă parte, nivelul format din instrumente, agregate, maşini etc. Cele două niveluri nu vor putea niciodată să găsească formule rezonabile de a stabili un punct de vedere comun asupra realităţii ce le conţine. Tot ceea ce se exprimă teoretic este formulat prin cuvinte ce definesc noţiuni care sunt definitiv tributare mentalităţii istorice curente, ca atare noţiunile nu vor defini – într-o evoluţie istorică – acelaşi sens în fiecare etapă, ci diferite nuanţe ale acestuia, ceea ce duce la perturbarea substanţială a imaginii realităţii, uneori chiar radical. Instrumentele, mecanismele, agregatele, în schimb vor produce mereu imagini fidele ale realităţii, indiferente la evoluţia istorică. Această stare de fapt impune manifestarea unei dihotomii între cele două niveluri. Cu alte cuvinte, de foarte multe ori, de cele mai multe ori, avem de a face cu o imagine a realităţii care nu se poate suprapune exact peste propria sa imagine. O astfel de situaţie ne sugerează evidenţa faptului că momentul naşterii unei realităţi va genera un conflict între punctul de origine al naşterii respectivei realităţi, şi momente

de pe axa evoluţiei. În consecinţă, sub nici o formă nu putem vorbi despre realităţi identice pe nici unul dintre punctele unei coordonate evolutive, pentru simplu motiv că imaginea se modifică odată cu fiecare abatere de la momentul originar al noţiunilor. Întrebarea care apare este: oare nu avem de-a face cu un clivaj, o alunecare a unei realităţi de pe propriile sale dimensiuni în parcursul evoluţiei sale? Caz în care s-ar putea ca într-o anume etapă istorică a respectivei evoluţii, să nu mai putem vorbi despre aceeaşi realitate, ci despre cel puţin două realităţi diferite, cu dimensiuni şi exprimări diferite, dar pe care încercăm să le definim – în virtutea unei tradiţii teoretice – cu aceleaşi noţiuni. Dacă lucrurile se petrec după un astfel de scenariu, ar mai apărea o întrebare: câte realităţi pornesc din punctul de origine al realităţii cunoscute nouă, şi câte vor deveni manifeste? Un astfel de mod de reprezentare al realităţii ar îndreptăţi şi mai mult teoria care afirmă că fiecare punct al unei coordonate evolutive constituie originea unui spaţiu cel puţin tridimensional. Cu alte cuvinte, evoluţia unei realităţi ar putea fi reprezentată de o matrice vectorială în care fiecare element reprezintă originea unei realităţi posibile. În cazul acesta, am putea afirma foarte uşor că fiecare punct al Universului reprezintă originea unei realităţi care nu este aceeaşi cu ea însăşi; cu alte cuvinte, fiecare origine reprezintă un moment matricial ale cărei elemente se manifestă pe măsura evoluţiei realităţii de origine. Elementele conţinute într-o realitate evidenţiază faptul că au nevoie de un parcurs pentru ca ele însele să devină origini ale unor realităţi. În cazul acesta, ar trebui să ne întrebăm dacă dihotomia dintre cele două niveluri ale realităţii analizate se datorează doar diferenţei de stare a acestora. Oare evoluţia noţiunilor teoretice şi dependenţa lor de o anume mentalitate istorică se datorează unor erori de parcurs, unor jocuri ale hazardului? Sau, respectiva evoluţie este gestionată de anumite meta-realităţi care stau, de fapt la originea unor cauze cu mult mai profunde şi care pornesc de la forţe generate de mecanisme ale evoluţiei universale. Dacă lucrurile evoluează după un astfel de model, putem spune că, Universul, în întregul său se manifestă ca un ansamblu de Matrioşka, în care fiecare păpuşă este ea, dar şi întregul în egală măsură.

GÂNDURI DE NOAPTE

August 22, 2014 by manzatu

22 august, 2014

Nu ştiu dacă e vorba de aroganţă, sau dacă asistăm la un moment de orbire, atunci când gândirea modernă afirmă că marele beneficiu al Raţionalismului, ca sistem filosofic, este că înlocuieşte o „raţiune" cu o „o raţiune mai bună" , fiind singurul sistem filosofic ce abordează o astfel de conduită. Exemplele ce sunt date pentru susţinerea respectivei afirmaţii vin toate din domeniul tehnologiilor din orice domeniu, sau din domeniul cercetărilor tehnico-ştiinţifice. Datorită sistemului Raţionalist – susţin înfocaţii partizani ai respectivului model teoretic – nu s-a pus niciodată problema înlocuirii unei tehnologii cu una inferioară, de fiecare dată o anume tehnologie a fost înlocuită de una superioară, ceea ce a făcut ca omenirea să se îndepărteze de modurile de a imagina omul ca fiind o fiinţă singulară, o conştiinţă izolată, care trebuie să piardă totul în mod conştient, înainte de a ajunge la un sistem superior. Raţionaliştii afirmă că acesta a fost modelul după care metafizicienii au elaborat sistemele gândirii lor, mai degrabă ca nişte utopii care trebuiau demolate integral pentru a fi înlocuite cu altele. Toate exemplele cu care raţionaliştii îşi susţin afirmaţiile sunt foarte puternice, în primul rând prin modul clar definit în care există în realitate. Este la fel de adevărat că, privind – în evoluţia lor – diferenţele între o etapă sau alta a progresului tehnic sau ştiinţific, pare a fi cu totul justificat să gândeşti că Raţioalismul a impus un model de gândire ce se preocupă preponderent de instalarea unei gramatici limpezi a progresului. Pare ca toată logica acestui sistem de gândire se concentrează pe o evoluţie articulată după reguli care să permită accesul oricărui individ la logica evenimentului urmând traseul de la o „raţiune" la „o raţiune mai bună".

Ce poate arunca o umbră, chiar o umbră puternică se poate spune, este faptul că toate, dar absolut toate exemplele cu care raţionaliştii îşi susţin demersurile, vin din lumea tehnicii sau a ştiinţelor industriale. Or fi fiind ele teribil de convingătoare – mai ales prim modul cum organizează viaţa reală -, dar nu pot împiedica un spirit "mai liberal" (să spunem) să fie lovit de schematismul argumentaţiei, care la o analiză atentă se dovedeşte a fi chiar scheletic rău. Viaţa este departe de a se supune, în întregul ei, principiilor pe care progresul tehnologic le invocă, sau schemelor logice ale acestora; ba am putea spune că, de multe, de foarte multe ori, viaţa şi principiile tehnologiei intră în conflicte extrem de dure, ceea ce te poate duce cu gândul la faptul că, modul acesta reducţionist de a aborda Realitatea a Raţionalismului se poate dovedi a fi şubred, şi că gândirea metafizică, departe de a se izola în conştiinţe singulare, viza zone ale generalităţii, cu mult mai profunde şi mai apropiate de starea inefabilă a existenţei.

Cred că un fragment din *Imn către zeul-Soare* ar putea să ne edifice asupra acestei stări de fapt: *Când arma ta nu mai are scăpare.*

La judecata sa, tatăl lui nu poate interveni pentru el;
La cuvântul judecătorului, chiar fraţii nu răspund;
De către o cursă de bronz el va fi prins fără de veste.
Tu distrugi cornul celui care unelteşte răul.
Pe cel ce urzeşte viclenia, îşi va pierde temelia,
Pe judecătorul necinstit, tu-l vei face să vadă închisoarea,
Pe primitorul de mită, ce înşeală justiţia, tu-l vei face să sufere pedeapsa.
Cel care nu primeşte mita, dar intervine pentru cel slab,
Este plăcut lui Şamaş (şi) va trăi mult. (**Gândirea asiro-babiloniană în texte**)

Doar un mic fragment din acest imn poate fi folosit pentru a evidenţia faptul că logica unei „raţiuni" înlocuite cu „o raţiune mai bună" se exprimă în cele mai variate feluri, ceea ce ne-ar putea face să devenim mai atenţi la expresiile pe care respectiva logică le are în diferitele etape istorice ale literaturii de toate felurile şi din toate culturile. Desigur, o atitudine partizană hotărăşte cu multă tărie în disputa pe care un sistem de gândire o are cu un altul. Problema care se pune ar fi, dacă partizanatul nu este trădat, şi, la rândul lui nu ne trădează, atunci când depăşeşte anumite hotare. Iată de ce, personal aş fi foarte atent atunci când aş auzi, sau citi o astfel de afirmaţie: *Trebuie să cazi drept în mijlocul raţiunii şi să i te dăruieşti.* (Charles Renouvier)

GÂNDURI DE NOAPTE

August 13, 2014 by manzatu

13 august, 2014-08-13

O, Ghilgameş, unde rătăceşti la voia întâmplării ?

Viaţa veşnică, pe care o urmăreşti, n-o vei afla.
Când zeii au făurit omenirea,
Au hărăzit oamenilor moartea.
Viaţa veşnică au păstrat-o pentru ei!
Tu, Ghilgameş, deci, cată să-ţi îndestulezi pântecele,
Zi şi noapte bucură-te şi te veseleşte;

Fiece zi să fie o sărbătoare,

Zi şi noapte, joacă şi cântă:

pune-ţi veşminte frumoase,

împodobeşte-ţi părul, spală-te bine cu apă;

ia aminte la coilul care te ţine de mână,

iubita să găsească la pieptul tău plăcere:

iată ce li se cuvine muritorilor.

Aşa i-a vorbit hangiţa Siduri lui Ghilgameş, cel ce rătăcea fără să-şi înţeleagă rosturile.

Dacă arăţi cuvintele acestea unui prost, nu va mai conteni să-ţi laude îndemnurile femeii. Pentru el îndestularea pântecelui, căutarea plăcerii în toate cele, lenea, trufia, lăcomia, superficialitatea sunt motive de sărbătoare. Veşmintele sunt doar forma ţipătoare a lăudăroşeniei, podobele părului sunt ţipetele păunului în rut; copilul este ambiţia nemăsurată a celui ce se ştie către sine lipsit de orice adevăr. Iubita este măsura plăcerii lui, şi sub nici o formă şi a ei. Iată de ce, îndemnurile hangiţei Siduri, pentru el înseamnă doar cuvinte, cuvinte pe care le ştie, le învaţă, şi izbuteşte să le ţină minte, repetând în fiecare zi măsura prostiei. El n-a citit*Epopeea lui Ghilgameş* – şi nici n-o va face vreodată, n-a citit-o, şi nu are cum să cunoască avatarurile regelui, sau vitejiile sale fără seamăn, nici suferinţele sale, nici iubirea sa fără margini pentru prietenul Enkidu. Nu va şti nicidecum că moartea este cu mult mai necruţătoare când ţi se arată, nu când te ia cu sine; atunci când ţi se arată, dintr-o dată, peste toate împrejurimile se lasă pustiul, şi-n oricare direcţie te vei îndrepta, totul este lipsit de înţelesurile ce, până mai ieri, înfloreau, şi-ţi bucurau sufletul. Asta este fapta de neiertat a morţii, de care zeii s-au ferit pentru că ei nu au curajul muritorilor. Ei nu iubesc suferinţa, fapt pentru care de la începutul nemuririi nimic nu i-a determinat să se schimbe, să evolueze. Nu poţi evolua în lipsa suferinţei, şi ăsta este apanajul pentru zei şi pentru proşti, cu diferenţa că zeii ignoră suferinţa, iar proştii nu ţin seamă de ea. Este foarte greu să-l faci pe un prost să sufere, el are mereu mijloace de a se agăţa, asemeni unui scaiete, de toate faptele pe care le poate inventa spre a-şi produce plăcere. Prostul şi Onan sunt expresia continuei automulţumiri; şi vă asigur că niciunul nu a citit*Epopeea lui Ghilgameş* – şi nici n-o va face vreodată.

Cum, dară, să poată ei învăţa cât de greu este drumul unui om de la moarte la moarte? Acesta este drumul celor aleşi, al celor care pot să afle cum anume poţi să înveţi a te preţui pe tine, şi cât de scurt este momentul acestei preţuiri. Dar, mai ales, cât de scump trebuie să plăteşti fiecare pas care te apropie de un astfel de moment. În clipa în care l-ai atins, dintr-o dată totul îşi pierde înţelesul, şi tu trebuie s-o iei de la capăt. De multe ori ai impresia că nu te mai ţin puterile, că

minţile tale vor rătăci pe de-a-ntregul; şi pentru asta strângi pumnii, pleopele tale se lasă peste ochii care lăcrimează şi doar îndemnul hangiţei Siguri îţi mai încălzeşte sufletul, chiar dacă ştii că, de fiecare dată, când hangiţa grăieşte, ăsta e semn că ai ajuns la alte înţelesuri.

GÂNDURI DE NOAPTE

August 12, 2014 by manzatu

12 august, 2014

Se pare că, împreună cu întregul nostru arsenal de simţuri, ne situăm la limita între cel puţin două realităţi care se definesc în componenţa Universului.

Prima – macro-realitatea -, îşi situează limita inferioară la nivelul simţurilor noastre, şi astfel începem să alcătuim structuri dimensionale, care se cuprind unele în altele, şi din relaţiile acestora ajungem să ne permitem să culegem informaţii despre adevăruri care se situează dincolo de nivelul cunoaşterii empirice. Faptul că nu ştim niciodată cu adevărat dacă adevărurile despre care noi am cules informaţii sunt exprimate în întregul lor, sau nu, crează situaţii dintre cele mai dificile, şi pare că ea, în primul rând, ne sileşte să rămânem prizonierii unei cunoaşteri axiomatice.

Cea de a doua – nano-realitatea -, îşi situează la nivelul simţurilor noastre limita superioară, ceea ce face ca structura dimensională cea mai apropiată de simţurile noastre, să ne ascundă următoarea structură ce este cuprinsă în ea, şi jocul de repetă cu fiecare structură, încât ajungem să fim de fiecare dată surprinşi de modul de organizare a respectivei noi structuri, care parea a fi previzibil şi irepetabil până la un anume nivel.

Surprinzător este că structurile dimensionale care desemnează realităţile puse în discuţie, îşi modifică de fiecare dată caracteristicile, dacă sunt analizate prin primsma unei noi structuri definite. Fie macro-realitate, fie nano-realitate, o structură dimensională este caracterizată mai exact de structurile cu care se învecinează, decât de propriile sale dimensiuni. Ajungem astfel, să realizăm că, lumea noastră care se află la limita acestor realităţi, este de fapt cu mult mai complexă decât o putem defini; şi asta nu neapărat din cauza limitelor pe care le au simţurile sau judecăţile noastre, ci mai degrabă faptului că relaţiile dintre structurile dimensionale de graniţă,

dau naştere unor situaţii cu mult mai subtile şi mai complexe. Faptul acesta ar trebui să ne convingă să facem o analiză extrem de temeinică a sistemelor axiomatice care stau la baza cunoaşterii noastre, şi asta nu neapărat pentru că ele ar deforma condiţia unui adevăr, ci mai degrabă pentru a evita un fenomen de orbire la care suntem supuşi, şi care ne determină să operăm cu adevăruri cu mult mai simplificate decât sunt ele în realitate, sau dimpotrivă, cu mult mai complexe. Izomorfismul existent între toate structurile uneia dintre realităţi, dar, de multe ori şi între cele ale celor două realităţi, face ca situaţia să fie şi mai greu de gestionat. Cunoaşterea noastră trebuind să facă faţă unor provocări dinte cele mai inefabile, ne poate determina să afirmăm asemenea lamaşilor: *După multe alte consideraţii asemănătoare, se ajunge la concluzia că mintea nu este nici materială, nici imaterială şi că nu intră în categoria acelor lucruri despre care se poate spune că sunt sau nu sunt.* (Alexandra David-Neel) Putem presupune astfel că, fiind construită în felul acesta, mintea are capacitatea de a-şi reprezenta aspecte ale adevărurilor pe care simţurile noastre nu le pot caracteriza. Ca atare ele rămân la stadiul unei aparente iluzii şi, de cele mai multe ori, nu pot fi folosite în elaborarea de sisteme. Dar, la fel de bine, putem presupune că mintea noastră este capabilă să opereze cu informaţii care să nu fie aduse până la nivelul raţiunii, ceea ce presupune existenţa unui orizont subtil care întreţine relaţii cu niveluri ale celor două realităţi fără ca raţiunea să poată defini starea acestor relaţii. Astfel de relaţii se dezvoltă cel mai ades la nivel de conştiinţă şi pot fi întreţinute atâta timp cât rămân în starea lor pură. În momentul în care raţiunea reclamă necesitatea unei stări practice care ar presupune prezenţa – sub o formă sau alta – a unor astfel de relaţii în componenţa ei, o parte din starea pură se va transla la nivel de raţiune şi va contribui la naşterea respectivei stări practice. Mecanismul acesta poate explica afirmaţia: *O formulă explicativă este exprimată după cum urmează*: ***Nici un lucru nu apare producându-se de la sine (fiind el însuşi cauza apariţiei lui). Nici un lucru nu apare produs de un alt lucru. Nimic nu capătă existenţă fără o cauză. Nimic nu capătă existenţă întâmplător. Tot ce capătă existenţă există dependent de nişte cauze.*** (Alexandra David-Neel) Dar apare o problemă ce merită atenţie: exprimând lucrurile în felul acesta, pare că limita inferioară a macro-realităţii şi limita superioară a nano-realităţii comunică pentru a facilita raţiunii umane să creze realităţi practice specifice sistemului ei de reprezentare. Ori, în cazul acesta, mai poate fi amendată afirmaţia învăţatului lamas: *Realitatea este inexprimabilă şi de neconceput.*, atâta vreme cât raţiunea noastră poate crea realitate din starea dinamică a altor două realităţi?

GÂNDURI DE NOAPTE

July 24, 2014 by manzatu

24 iulie, 2014

Omenirea zilelor noastre face tot mai greu faţă asaltului necruţător al raţionalismului. Pentru a înţelege mai bine esenţa acestei atitudini, care desemnează cu precizie momentele de practică meta-profesională, este important să facem precizarea că raţionalismul invocă raţiunea, dar n-o practică. Substraturile subiective ale raţionalismului au devenit cu timpul extrem de subtile, cu atât mai mult cu cât s-au structurat prin protocale eleborate în baza exclusivă a axiologiei unui domeniu. Ca să fim cât mai clari, se impune a preciza că nu abilitatea de a rezolva o sumă de ecuaţii de un anume grad indică nivelul de cunoaştere a matematicii, ci profunzimea şi precizia cu care sunt asimilate principiile despre realitate a nobilei ştiinţe. În viziune raţionalistă, însă, abilitatea invocată impune un drept – în cazul nostru dreptul de a declara că subiectul cunoaşte matematică, ceea ce este un fals. Prin această breşă, pe care raţionalismul a deschis-o în mentalitate, în toate domeniile s-au strecurat un număr mare de amatori care parazitează domeniile cu orgolii ţâfnoase, cu adevăruri trunchiate şi cu înlăturarea principiilor fundamentale ale respectivului domeniu. Toate acestea se fac prin invocarea raţiunii, dar cu totul în afara principiilor fundamentale pe care aceasta se bazează. Citite dintr-un astfel de unghi, operele marilor filosofi şi savanţi devin nişte halouri puternic distorsionate, dar care permit intervenţiile debile ale unor subiecţi împinşi de veleitate sau capriciu în zona respectivă. Cu cât peisajul profesional a fost populat cu protocoale, care necesită pentru operare doar anumite capacităţi ale disciplinei, cu atât activitatea profesioniştilor a devenit un chin, aceştia împiedicându-se la tot pasul de nevolnicele interese ale unor amatori ambiţioşi. Totul se face însă, în bune practici raţionaliste şi în invocarea axiomaticii care stă la baza unui protocol sau altul. Faptul că realitatea pare – subliniez: pare – secătuită de capacităţi creative este un fals întreţinut de incompetenţa şi lipsa de profunzime a raţionaliştilor, şi asta cu atât mai mult cu cât prezenţa acestora la nivele diferite ale unei structuri profesionale le permite să construiască o conduită proprie. Dominată, firește de toate avatarurile pe care le poate întreţine spiritul unui amator, ceea ce va conduce la modificarea drastică a dominantelor ce formau axele unui câmp profesional. Falia care apare, între

domenii atât de specializate încât nu permit sub nici un chip imixtiunea unui raţionalist şi celelalte, dă naştere unor efecte şi mai nocive, prin apariţia unor struţo-cămile profesionale, botezate pompos, motivate în bunele practici ale ideologiei şi statuate prin măsuri administrative. Pentru raţionalist, tot ceea ce nu poate fi înţeles, sau practicat – pentru că invocă nivele superioare ale cunoaşterii – trebuie neapărat modificat, altminteri se apelează la principiul discriminării. Astfel, orice amator are dreptul de a pretinde să i se accepte aspiraţia ca atitudine profesională, îndreptăţit fiind de capacitatea sa de a opera momente ale unui protocol sau altul.

Bunăstarea profesională şi progresul unui domeniu sau al unei ştiinţe depind, în mod direct, de capacitatea unor profesionişti de a formula întrebări şi de a crea instrumente capabile să opereze în esenţa principiilor fundamentale. Matematica, fiind ştiinţa tuturor realităţilor posibile, era cea care dădea naştere unui număr mare de întrebări, şi propunea un număr mare de instrumente, fapt pentru care metafizicienii o foloseau cu precădere pentru a caracteriza realităţile, fie ele conjuncturale sau nu. Fizica o mai facce şi astăzi. Din nefericire, societatea din zilele noastre nu mai are nevoie de realităţi posibile, ci de realităţi definibile prin structuri de protocol. Rezultatul este obţinerea de realităţi care nu vor mai fi definibile prin raţiuni, ci prin coeficienesteţi, ca atare vor deveni elemente statistice. Toate aceste detalii pe care am încercat să le aduc în acest spaţiu pentru a caracteriza atitudinea raţionalismului, pot convinge un spirit mai iscoditor de distanţa care există între raţionalism şi raţiune, şi că nu este suficient să ne mulţumim cu forma unui termen, ci ar trebui să iscodim un pic şi ce conţinut poartă acel termen. Doar că, pentru cetăţenii zilelor noastre, atitudinea propusă de raţionalism este o mană cerească, din multe, foarte multe motive, unele dintre ele invocate, altele reale; şi chiar dacă a izbutit să paraziteze grav spiritul, raţionalismul se va mai bucura o vreme de aprecieri consistente.

Pe vremuri, gospodarul avea grijă ca pălămida să nu-i umple tot ogorul; şi ăsta este o stare de fapt de ar trebui să ne amintim ceva mai des.

GÂNDURI DE NOAPTE

July 8, 2014 by manzatu

7 iulie, 2014

Evoluția pe care raționalismul a impus-o, și și-a impus-o, căutând în permanență sprijin în raționamentele bazate pe mulțimea de axiome moștenite – ceea ce l-a determinat pe Herbert Dingle să afirme prin anii '30 ai secolului trecut, că aceștia confundă datele dintr-un raționament cu datele unei realități empirice – evoluția aceasta spuneam, cu specificul ei, a privat gândirea modernă tot mai apăsat de subtilitățile pe care sistemele filsofice din axa Kant-Hegel-Heidegger le-au moștenit și rafinat. Din nefericire, ambele orientări filosofice – și cele metafizice, și cele raționaliste – fac același gen de greșeli, moștenite din mentalitatea istorică a sistemelor. Surprinzător, chiar dacă o teorie ca cea a Relativității este larg acceptată, atât de lumea științifică, cât și de cea filosofică, ea nu produce schimbări radicale la nivel de mentalitate, ceea ce determină ca o afirmație de genul: *Obiectele cu care se ocupă fizica nu sunt măsurători ale proprietăților obiective proprii unor porțiuni din lumea materială exterioară: ele sunt numai rezultatele pe care le obținem când efectuăm anumite operații.* (h. Dingle), să fie interpretată că fiind o negare a realității exterioare, ceea ce este un neadevăr. Un neadevăr din două puncte de vedere: unul pentru că experiențele de laborator, dar și observațiile emirice au dovedit că proprietațile unui obiect sunt relative și direct dependente de o sumă întreagă de factori obiectivi și subiectivii; iar, doi – și aici intervine influența mentalității istorice de care vorbeam -, pentru că realitatea nu este o stare de fapt, un dat, ci un proces în continuă evoluție. Ca atare, măsurătorile ne vor releva proprietățile unui moment în care se găsește un obiect, și nu obiectul în deplinătatea funcțiilor și calităților sale. Constatarea aceasta ne relevă faptul că realitatea exterioară nouă este compusă atât din obiecte perceptibile în mod nemijlocit, cât și din obiecte subtile care au nevoie de un proces analitic elaborat pentru a fi puse în evidență. Doar că, raționaliștii refuză să accepte necesitatea de a opera cu factori obținuți prin coroborarea celor două stări ale respectivei realități. Pentru ei importantă este doar acea stare a realității exterioare ce conține obiecte direct perceptibile și, cu toate că rezultatele cercetărilor științifice aruncă tot mai multe semne de îndoială asupra unei astfel de abordări, insistă să opereze cu obiecte perceptibile și ale căror proprietăți pot fi puse în evidență mai ales prin instrumente inventate dintr-o relație directă. Atitudinea raționaliștilor își găsește motivația în modul inflexibil de a fi al adevărurilor degajate de structura axiomaticii construite de-a lungul istoriei, dar și în faptul că astfel au posibilitatea de a manipula orientarea mulțimii receptorilor către nivelurile simplificate ale cunoașterii, niveluri care nu necesită nici eforturi, dar nici curiozități greu de controlat. Realitatea exterioară, devine astfel o realitate mutilată încă din enunțuri, în fapt o realitate care este privată de o atitudine care să se evidențieze prin: *Esențialul oricărei valori morale a acțiunilor este ca* ***legea morală să determine nemijlocit voința***(Kant), cu alte cuvinte o realitate supusă orientărilor pe care le hotărăște axiomatica zilei.

Din nefericire, raționalismul, și mulțimea ideologiilor care se hrănesc cu substanța conținută în axiomatica istorică tot mai uscată, a dus gândirea către o extremă ce se justifică prin afirmația

că: *Există unele filosofii subiective care susțin că numai lumea spirituală este reală și că lumea fizică n-ar fi decât o aparență, o umbră fără substanță*. (Max Born) Preocupați să dovedească greșeala din filosofiile extremiste ale subiectiviștilor, raționaliștii impun cealaltă extremă cu mult mai multă tenacitate. Din raționamentele lor dispare cu totul preocuparea care l-a obsedat pe Kant în definirea conceptului de *lume*, și anume: *1.* ***Materia*** *(in sensu transcedentali) hic, quae hic sumuntur esse substantie*, Materia (în sensul transcedental), adică părțile despre care se consideră aici că sunt substanțe); 2.***Forma***, *quae consist in substantiarum coordinatione, non subordinatione*. (Forma care constă în coordonarea substanțelor, nu în subordonarea lor); 3. Universitas, que este omniatudo compartium absoluta. (***Universalitatea***, *care este totalitatea absolută a copărtașilor*) (Martin Heidegger). Această preocupare de a înțelege modul de participare a *copărtașilor* la Universalitate nu mai există în gândirea raționaliștilor, care sunt preocupați doar de relațiile directe ale diferitelor calități detectabile, ale obiectelor unei relaități.

GÂNDURI DE NOAPTE

July 5, 2014 by manzatu

5 iulie, 2014

Evoluția istorică a gândirii a început să devină din ce în ce mai interesantă – exemplificând influența activității raționale asupra modelului construcției logice. Intereresantă, se poate spune, mai ales pentru modul în care gândirea s-a despărțit de evoluția tentației realității profunde, cea care secole de-a râmdul a fost materia fundamentală pe care s-au elaborat marile sisteme filosofice, și care a marcat salturile calitative pe care societatea le-a făcut. Salturi, de fiecare dată semnalate, ca victorii ale spiritului creator al rațiunii umane, și mereu acreditate cu capacitatea de a schimba fața Universului în beneficiul speciei superioare (!). După perioada post-hegeliană, când gândirea a devenit tot mai dependentă de o axiomatică ce se îmbogățea rapid prin contribuția gândirii tehnologice și științifice, au urmat momente alternative de încercări de a păstra gândirea în făgașul natural al spiritului, sau de a se preda definitiv modelului impus de diferitele construcții propuse de raționalismul economico-industrial. Se pare că această orientare a învins definitiv, ajutată mai ales de mulțimea mult prea numeroasă și seducătoare – privită fiind din perspectiva unei comodități mult prea căutate în vremea din urmă – de prefabricate care contribuie decisiv la mutilarea gravă a creativității, mai ales în spiritul ei. Prefabricatele sunt cele care întrețin nevoia

de alimentare a unei diversificări fără fond a tehnologiei, iar economicul decide de fiecare dată plafonul permis al schimbării. Ca atare, creativitatea, în spiritul ei, dispare ca atribut al unei categorii a cunoașterii fundamentale, și devine o funcție limitată a evoluției industriale, atât cât poate fi numită creativitate în acest caz. Creativitatea se poate schimba și dezvolta doar în teritoriul pe care îl hotărnicește industria, și doar în limitele pe care le stabilește economia. Aparenta iluzie că, spiritul creator a câștigat libertăți de neimaginat altă dată, este un fals uneori odios. Mai ales pentru faptul că întreține, educă și rafinează o atitudine cu efecte devastatoare pe termen mediu și lung. Această atitudine s-a născut prin eforturile iodeologiei de a dovedi că, odată libertatea creației câștigată, ea trebuie plătită către receptor. Lăsăm la o parte falsul grosolan al libertății creației, care nu poate fi nici liberă, nici „confiscată". Creația există permanent în starea ei pură, din care poate căpăta orice formă practică, în funcție de calitatea creatorului. Și tocmai această calitate a creatorului a fost, și este, pragul greu de trecut al ideologiei. Un creator, în adevăratul sens al expresiei, este acea persoană care depășește cu mult condiția receptorului. Ori pentru ideologie, mai ales pentru ideologia de tip consumist, această situație poate avea efecte devastatoare. Ca atare, ideologul va căuta să promoveze pe toate căile supremația receptorului în ecuația produsului creației. În consecință nu receptorul să fie educat să atingă orizontul creatorului, ceea ce ar reprezenta sensul corect al evoluție, ci creatorul să se exprime în orizontul capacității de înțelegere al receptorului, ceea ce inversează întreagă scara de valori, dar asigură o circulație profitabilă a bunurilor. Eforturile ideologiei de a adăuga axiomaticii aflate în circulație o sumă de prejudecăți istorice care, după ce au fost scoase de la naftalină și îmbrăcate în țipătoare haine colorate, au contribuit de minune la stabilizarea relațiilor axiomatice în sensul dorit. Este tot mai evident că, ne găsim într-o perioadă în care gândirea pare să-și fi epuizat capacitățile de a extrage din starea pură adevăruri care să devină conforme unor realități, ca atare obiecte ale respectivei realități, care să poată comunica informații despre nivelurile profunde ale acesteia, niveluri aflate în starea spiritului, a ființării. Pentru gândire a devenit tot mai interesant să poată manevra valori care pot fi glisate cu ușurință pe suprafața unei realități spre obținerea unui peisaj artificial, dar satisfăcător din punct de vedere economic. Într-un astfel de proces, creația nu are ce căuta, creatorul devine inamicul public numărul unu, și asta datorită capacității sale de a transforma trecutul și prezentul într-un viitor ce tinde spre starea de unitate unică a timpului.

GÂNDURI DE NOAPTE

July 3, 2014 by manzatu

3 iulie, 2014

Putem fi tentați să credem, atunci când ne referim la cei trei observatori corelativi la care apelează Eistein pentru a susține Teoria Relativității, că prezența lor este rodul unei întâmplări. Că relațiile pe care le dezvoltă aceștia, pornind de la observarea evenimentului în cauză, își au începuturile în jocul hazardului. Mai pare să nu fie foarte important dacă prezența observatorilor în relația de corelativitate este datorată hazardului sau nu. Important ar fi că, atitudinea acestora față de un fenomen în derulare dovedește existența unui proces de relativitaet cu toate consecințele sale. Doar că, dacă trei, sau mai mulți, observatori vor marca procesul de relativitate, se pune întrebarea: ce se întâmplă cu ceilalți martori care au fost surprinși în procesul de relativitate, dar nu și cuprinși în el. Sunt obiecte ale aceleiași realități? Pot fi considerați și ei martori ai fenomenului în cauză, sau nu?, vorbim despre două planuri ale aceleiași realități, sau despre realități diferite? Atunci adevărurile degajate din cele două realități sunt opozabile, sau complementare. O astfel de problematică se depărtează evident de domeniul fizicii și intră în cel al filosofiei, știință care ar putea contribui substanțial la relevarea unor momente din evoluția efectelor relativități asupra unor realități și a pozițiilor acestora în existența Universului. Din nefericire, raționalismul filosofic se mulțumește cu constatarea axiomaticii pe care a impus-o teoria relativități, iar metafizica pare să-și fi pierdut cu totul capacitățile sale analitice, cărora le datorăm subtilitățile din sistemele create odinioară. Pentru fizicieni, sau matematicieni, poziția dintre corelativi este esențială și singulară, fiind singura care poate marca substanța unei realități, și a calităților sale. Doar că, dacă acceptăm că definiția lui Kant despre obiectul rațiunii pure practice este valabilă, atunci realiatea nu poate sta doar în existența unor corelativi, ci doar un anumit plan al acesteia. *Înțeleg printr-un obiect al rațiunii practice reprezentarea unui obiect ca un efect posibil prin libertate. A fi un obiect al cunoașterii practice ca atare nu înseamnă deci decât raportul voinței cu acțiunea prin care s-ar realiza el sau opusul lui, iar a judeca dacă ceva este sau nu un obiect al rațiunii* ***pure practice,*** *nu înseamnă decât a distinge posibilitatea sau imposibilitatea de a* ***voi*** *acea acțiune prin care, dacă am avea puterea necesară (lucru asupra căruia trebuie să judece experiența), s-ar fi realizat un anumit obiect.* – spune Domnul Kant, relevând faptul că din punct de vedere al libertății, în realitatea practică orice fel de obiect poate exista într-o condiție pură practică, iar într-o condiție practică dacă există voința și puterea ca acesta să existe. Constatarea Domnului Kant este cu mult mai importantă decât pare la prima vedere, și dincolo de profunzimile Teoriei Relativității, deoarece ne face să vedem cu claritate că orice realitate din orice fel de stare a Universului, există cu un scop ale cărui rațiuni sunt definite de evoluția unor realități pure. Inclusiv obiectele pe care, în evoluția lor, le va analiza, fizica, matematica, sau oricare altă știință, își au obârșia într-o realitate pură care există cu totul în afara

oricărei axiomatici. O realitate pură este singura capabilă să dea naștere viziunii, adică acelei tentații de a răspunde nevoii prin voință și putere. Din nefericire, raționaliștii n-au fost niciodată capabili să ajungă la astfel de teritorii pe care viziunea le propune, fiind în permanență blocați de ușurința cu care axiomatica ascunde existența obiectelor din planurile complementare relativității. Nu trebuie să uităm nici o clipă faptul că relativitatea este un proces fizic, dar unul dintre rarele procese care are nevoie de o sumendenie de procese filosofice – și nu axiomatice – pentru a putea acoperii acțiunile unei realități.

GÂNDURI DE NOAPTE

June 29, 2014 by manzatu

29 iunie, 2014

Lumea ideologilor raționaliști s-a înverșunat teribil să dovedească faptul că lumea exterioară este obiectivă, că procesele ei aparțin unei realități a cărei existență este în afara oricărei subiectivități. Strădaniile acestea aveau și motivații, și obiective derivate din interese sociale; în practică se năștea un soi de nouă religie, și chiar dacă un filosof ca Antonio Gramsci ne sesiza pe la 1931, că abordarea disputei dintre obiectiv și subiectiv este greșită, nimeni nu a fost impresionat. Esențială pare a fi o întrebare simplă și directă: obiectiv față de cine?, subiectiv în numele cui? Lumea reală se dovește obiectivă într-un raport care naște istorie, pentru că din punct de vedere al Universului, întreaga realitate a obiectelor ce-i sunt aparținătoare este pur subiectivă, și asta dintr-un motiv foarte simplu: Universul nu poate crea istorie, deci nu poate produce raporturi prin care realitatea să-și particularizeze caracteristicile, și, deci, să se obiectiveze. Pentru Univers, timpul este o dimensiune unică, cu o stare unică. În consecință lipsită de capacitatea de a crea istorie, iar fără istoricizare, realitatea nu se poate obiectiva, pentru că nu poate da naștere unor raporturi ale calităților particulare care să caracterizeze specific obiectele ce o compun. Un exemplu foarte simplu al acestei situații este disputa ce s-a purtat, și se poartă încă, asupra vitezei luminii. Chiar dacă Eistein a luat o decizie drastică și a fixat viteza luminii ca o constantă, îndoiala asupra acestei afirmații nu încetează să dea naștere unor raporturi care se istoricizează și ne fac să tratăm lumina ca pe un factor de obiectivare a unor realități. Lucrurile sunt asemănătoare în ceea ce privește fiecare obiect al realității exterioare, fiecare dintre acestea își stabilește „obiectivitatea” în funcție de un raport istoric. Pentru fiecare există un “înainte de”, așa cum există și un „după ce”, iar

relațiile dintre aceste raporturi determină particularitățile ce stabilesc caracterul obiectiv al respectivei realități. Așa cum afirmam ceva mai sus, în Univers, timpul nu are decât o singură stare: prezentul; trecutul și viitorul, adică stările timpului care pot crea istorie, sunt atribute operaționale pentru umanitate, și deci, creatoare de raporturi care pot particulariza, pot crea istorie. Din acest proces se nasc toate acele elemente care fac să existe pentru oamenire o realitate obiectivă. Ea poate rămâne obiectivă tot acel timp în care se poate raporta la momente istorice ale devenirii, sensul obiectivizării fiind decis doar de raportul dintre două sau mai multe momente istorice. În rest, întreaga realitate care se reîntoarce în Univers va recâștiga statutul și atributele unei subiectivități universale.

Mai apre însă un aspect, asupra căruia merită să meditățm, dincolo de tentațiile și capcanele ideologiei, și anume: există oare cu adevărat o separație a celor două forme de prezentare a unei realități? A fi o "realitate obiectivă", sau a fi "o realitate subiectivă" sunt forme care rezistă și dincolo de nevoile unei statistici care ne asigură orientarea în dezvoltarea unor teorii partizane? Din nefericire, se pare că această încăpățânare cu care dorim să dezvoltăm o orientare partizană a început să dea semne grave de slăbiciune, smnalată mai ales de dezvoltarea ultimilor forme ale tehnologiei inteligente, care subliniază astfel de slabiciuni, și pare a reclama nevoia unei anume distanțări de partizanat, tocmai pentru a putea să înțelegem subtilitățile pe care realitățile universale par a le născoci întru continua noastră provocare.

GÂNDURI DE NOAPTE

June 11, 2014 by manzatu

11 iunie, 2014

Gândirea noastră este organizată de axiomatica educațională, ca atunci când ne reprezentăm grafic un spațiu să-l configurăm ca fiind o formă a priorică, cu trei dimensiuni care pleacă dintr-o origine comună. Desigur, această formă de reprezentare a unui spațiu merită o discuție lungă, mai ales referitor la faptul că și dimensiunile pe care le imaginăm au statutul unei existențe a priori. Discutăm despre spațiul în cauză ca despre o existență pe care doar o descoperim în momentul în care nevoia noastră o reprezintă. El, spațiul mărginit de cele trei dimensiuni într-o o configurare euclidiană, sau patru într-una minkowskiană există – după mentalitatea noastră – în configurația

respectivă dintotdeauna. Obiectele care îl mobilează, la rândul lor sunt incluse în configurația respectivă, cu toate legăturile cauzale ce le determină condiția. Cu alte cuvinte, spațiul despre care vorbim este un dat care nu s-a revelat conștiinței noastre decât în condițiile impuse de o anume nevoie. După o astfel de gândire, Universul conține în forma lor in nuce, toate, dar absolut toate configurațiile de spații și obiecte ale acestora, necesare oricăror nevoi ce se ivesc în parcursul unei existențe, fie ea individuală, fie colectivă. Nu ne rămâne decât să configurăm o reprezentare cu care vom putea ajunge la înlăturarea nevoii și la consumarea ei, și asta este direct dependentă de calitatea intuiției noastre. Respectiva configurarea este definită ca fiind un atribut al forței noastre intiutive care izbutește să depisteze acea formă de spațiu, și obiectele lui, și să-i dimensioneze existența. Așadar, spațiul, dimensiunile lui, obiectele care-l mobilează sunt existențe care se găsesc de la începuturile timpului în forma respectivă, dar ele au devenit perceptibile pentru noi doar în momentul în care nevoia ne silește să ni-l reprezentăm. Astfel, întreaga istorie a omenirii este asemănătoare cu prezența unei substanțe chimice pe o hârtie de turnesol; ea devine certă în momentul în care hârtia semnalează o anume culoare, chiar dacă cu o clipă înainte habar nu aveam despre existența unei astfel de substanțe. Și, desigur, afirmația lui Edmund Husserl: *Noi nu avem de-a face cu realitatea decât în măsura în carea ea este văzută ca o realitate intențională, reprezentată, intuită, gândită conceptual*, are darul să întărească și mai mult senzația unei existențe a priori a întregii realități în forma sa pură, după cum o definește Immanuel Kant. Momentele de *realitate practică* (Kant) sunt momentele de *realitate intuită, conceptuală* (Husserl) și sunt determinate de forma și consistența nevoii care a condus la inutirea acelei forme de realitate ce se poate cuprinde, ce poate să mobileze un anume spațiu, și astfel ni-l reprezentăm ghidați mai ales de atributele sale. Spațiul respectiv există și nu există, cuprinde și nu cuprinde o realitate, fie pentru că se definește prin atribute extrem de particulare, atribute care refuză orice tentație de generalitate, și atunci obiectele sale sunt incomunicabile altor conștiințe; fie pentru că reprezentarea este una exclusiv empirică și, deci, dependentă de particularitățile unui anume sistem al simțurilor.

Una dintre ideile ce se desprind din filosofia pitagoreică, și anume faptul că substanța cifrei nu este identică substanței numărului, și că acestea desenează căi diferite în Univers, poate arunca o lumină specifică peste situația spațiului pe care ni l-am reprezentat. În primul rând, spațiul la care ne referim are două caracteristici foarte precise:

1. Este limitat de trei (patru) dimensiuni;
2. Geografia sa este configurată de o sumă de obiecte specifice care pot fi definite ca esențiale pentru existența sa.

Părerea generală ar fi că respectivul spațiu este cel care generează o sumă de noțiuni ce fixează atributele sale strict particulare, și că meritul celui care a fost primul care a definit acest spațiu este să-l fi intuit prin anumite caracteristici ale sale, caracteristici care l-au determinat să fixeze

acele dimensiuni și numai acelea; acele obiecte și numai acele. Dar, conform afirmației desprinse din filosofia lui Pitagora, este cel mai probabil ca cel care a definit spațiul să-l fi și creat; atât în ceea ce privește particularitatea dimensiunilor, cât și în ceea ce privește atributele specifice ale obiectelor care-l mobilează. Nevoia fiind cea care a determinat creativitatea creatorului să configureze acea formă, înainte de toate fiind gândul, cel derivat din conținutul nevoii; ceea ce înseamnă că cea care poartă elementele particular-constitutive ale oricărui spațiu ce se naște în Univers este tocmai nevoia. Pare paradoxal, dar ea este cea care impune ca o intuiție creatoare să producă, prin creație, acel spațiu cu toate particularitățile sale generatoare de realități practice capabile să emane soluțiile de eliminare a sa. Ca atare, spațiul nu a existat și nu există în Univers decât din momentul în care *este creat* ca soluție la o nevoie. În consecință, tot ceea ce pare ca fiind o existență *a prori*, nu este decât o existență*creată* în urma unei nevoi. Ceea ce nu presupune sub nici o formă inexistența formelor pure, ci doar faptul că modul de organizare al acestora este direct dependent de existența nevoii, ea fiind cea care generează seria de mișcări ce se vor finaliza cu creația unui spațiu care să determne relativitatea realităților particulare care să conducă la dispariția sa.

GÂNDURI DE NOAPTE

May 31, 2014 by manzatu

31 mai, 2014

Dacă privim în lungul timpului, spre originile sistemelor de gândire, ne va fi destul de greu să fixăm un moment în care s-a născut marea schismă. Pentru că există o mare schismă a sistemelor de gândire, așa cum există la pământeni o mare schismă pentru oprice formă spirituală. O mare schismă care desparte căi, pentru ca, mai apoi fiecare cale să ducă spre o altă mare schismă, și așa mai departe. Și de fiecare dată, marea schismă crează poziții adverse care tind să nu mai poată fi conciliate. Fiecare spirit trebuie să opteze, trebuie să se înscrie, activ și combatant, într-o tabără, într-o grupare, iar preocuparea principală va trebui desigur să fie combaterea până la desființare a celorlalți. Situația aceasta s-a petrecut în filosofie, în religie, în gândirea laică, în istorie, în practicile spirituale, mă rog, în tot ceea ce implică activitatea spirituală a omenirii. Istoria noastră este una jalonată de marile schisme care au determinat consumuri importante de efort pentru a stabili ierarhii post-schismatice. S-au născut doctrine, s-au stabilit criterii, s-au

enunțat principii, și toate astea pentru a diferenția categoriile apărute după schismă. Dacă analizezi din afară, cu luciditate evoluția în totul ei, ai să constați că spiritul acesteia nu are nimic contradictoriu, sau atât de contradictoriu, încât să necesite trasarea unor granițe atât de decisive. Dimpotrivă, totul se petrece în mare parte datorat oscilației dintr-o stare în alta, efectele sunt supuse unor forțe comune, cauzele, la rândul lor, au origini comune. O concluzie ar fi, că definirea acestor modus vivendi este necesară, dar nu pentru a le pregăti pentru o schismă, ci pentru a limpezi contribuțiile comune. Una dintre cele mai vechi schisme, practic veche de când lumea este cea care caută să stabilească dacă statusul materiei datorează unei Voințe, sau unor Funcții. Eforturi consistente, vieți dedicate, sisteme păzite strașnic au avut în centrul lor modul de a fi al unei Voințe. Nu este important cum a fost denumită Voința, ce calități i s-au dat, ce determinări a avut, important a fost ca în umbra acesteia să fie organizată o doctrină care să adune cât mai multe spirite; uneori prin forță, alteori prin decizii ale liberului-arbitru. În opoziție cu doctrina Voinței, a fost organizată doctrina Funcțiilor, la fel de decisă, de aplicată și de fermă. Se părea că Teoria Relativității va putea să favorizeze o altfel de abordare a viziunii despre Univers a celor două tabere. Dar n-a fost să fie. Schisma este prea veche, cu rădăcini prea adânci și răni care încă sângerează, și, ceea ce este cel mai important, cu dorința neogoită a beligeranților de a-i răpune cu totul pe ceilalți și a-și dovedi superioritatea adevărului. În toată această poveste, un lucru este cert: în Univers nu este Adevăr superior, nu există o ierarhie a adevărurilor. Vorba savantului: totul este relativ. Relative sunt și pozițiile celor două lumi, pentru că, da, s-a ajuns la două lumi care tind să nu se încapă. În fond, însă, totul depinde de formulare, iar cei care stau pe margine pot beneficia de rezultatele obținute de aceste spirite atât de abnegate. Rezultate care dovedesc că totul în Univers are cauze și efecte atât în Sinele lor cât și în afara acestuia, și că, la rândul lor, crează cauze și efecte dependente de modul a de fi al Sinelui și al Ne-Sinelui. Sigur că ar apărea o întrebare firească, și anume: de ce ar fi fost nevoie de o schismă și de o segregare a spiritului? Este evident că această atitudine face ca totul să întârzie în lumea oamenilor, pentru că totul face un ocol, trecând ba printr-o doctrină, ba prin cealaltă. Calea simplă cauză-efect, cea care favorizează prezența co-relativilor în oricce situație, este de cele mai multe ori ascunsă de artificiile doctrinare, și trebuie oarece timp până să fie curățată de multiplele aberații ce s-au prins în lungul timpului. Și nu timpul ar fi problema principală, ci faptul că se risipesc importante resurse, într-o structură ca Universul care este destul de chibzuit cu gestionarea acestora.

Sigur, rândurile acestea sunt doar o adiere de vânt, o boare, și pozițiile celor două concepții vor tinde să se consolideze mereu, indiferent dacă este folositor sau nu, dacă este util sau nu. Ceea ce nu vom ști niciodată, este modul în care Universul va cuprinde toate aceste manifestări, nu în Sinele, ci în Ne-sinele său, pentru a lăsa adevărul să se întrupeze din propria lui substannță.

GÂNDURI DE NOAPTE

May 19, 2014 by manzatu

19 mai 2014

Se pare că suntem tot mai hotărâţi în a considera că spiritul cartesian al raţionalismului este o metodă care iluminează, şi sprijină cunoaşterea cu mult mai eficient decât ar face-o metafizica prin metodele sale dialectice. Atitudinea cartesiană a dat naştere modalităţilor prin care încercăm să legăm un fenomen de sine însuşi prin ordonarea unor acţiuni într-un sistem şi doar în acela. Modalitatea aceasta de a aborda realitatea are, se pare, dezavantajele ei ce devin uneori periculoase pentru că, închide spiritul realităţii într-o captivitate formală. Astfel, ia naştere o stare axiomatică care impune o conduită cu totul dependentă de ordinea propusă de legăturile diferitelor axiome. Variatele încercări ale spiritului de a propune revelarea altor aspecte ale unui moment din realitate sunt blocate ferm de ordinea existentă într-o stare axiomatică. Ceea ce înseamnă că spiritul realităţii devine captiv într-un mod de a fi al parcursului axiomatic, care de multe ori este în afara realităţii despre care se face vorbire, uneori paralel cu aceasta. Putem spune că, mai degrabă este transformată în realitate modalitatea cartesiană de a ordona calea ce doreşte să ajungă la structura realităţii propuse pentru studiu, decât calea însăşi, sau realitatea însăşi. Aceasta, realitatea de studiat, devenind doar motivaţia pentru metodă. Inversarea ordinii importanţei are efecte neaşteptate şi, de cele mai multe ori, apar falsuri care sunt declarate adevăruri, şi care stau la baza unor axiome cu care axiomatica momentului se îmbogăţeşte, accentuând alunecarea dinspre adevăr spre fals. Şi iată cum, peste o anume unitate de timp, descoperim că ne aflăm într-un teritoriu deplin al falsului, acolo unde spiritul realităţii este captiv de foartă multă vreme, şi, ceea ce este mai grav, au fost distruse legăturile fireşti dintre spiritul practic şi spiritul pur, ceea ce face ca realităţile care se înlănţuie pornind de la axiomele falsului să nu poată fi asumate Sinelui. Pentru că: *În prima scindare nemijlocită a Spiritului absolut care se cunoaşte pe sine, forma lui are acel caracter care aparţine conştiinţei nemijlocite, adică certitudinii sensibile. Spiritul se priveşte pe sine în forma fiinţei, dar nu în forma fiinţei fără spirit, umplută cu determinările contingente ale senzaţiei, care aparţin certitudinii sensibile; ci ea este fiinţa umplută cu spirit.* (Hegel) Or, toată axiomatica pornită de la fals, nu face altceva decât să urmărească acţiunile *determinărilor contingente ale senzaţiei.* Credinţa că în fiinţă, spiritul pur şi spiritul practic nu pot coexista, şi că spiritul pur ese o entitate cu totul în afara fiinţei, către care spiritul practic îşi doreşte să se

raporteze, este cu desăvârşire falsă, căci tocmai această coexistenţă este determinantă pentru ca realitatea să-şi poată ordona acţiunile în funcţie de manifestările esenţei sale. Altminteri, tocmai fără aceste legături ambivalente şi dinamice între spiritul pur şi cel practic, se va aluneca pe nesimţite spre captivitatea fără ieşire în climatul axiomatic. Pentru realităţile matematice, sau fizice, climatul axiomatic reprezintă calea spre o metodă de lucru, cu rezultate eficiente în definirea unor puncte sensibile, dar în realitatea complexă şi relativă a existenţei, climatul axiomatic este extrem de nociv, pentru că sensul acţiunilor realităţii este către existenţa deplină a unicului, or axioma este o metodă de a defini generalul.

Din nefericire, fascinaţia pe care axioma o exercită asupra spiritului practic a dat naştere premiselor de a fi anulate legăturile dintre spiritul practic şi spiritul pur şi, nu mai puţin dăunător, negarea efectelor existenţei unui co-relativ. Şi iată-ne prizonieri ai metodei, care nu mai este capabilă să desemneze o cale, ci doar să ne închidă în nevoile spiritului său. Nu ştiu dacă o astfel de atitudine mai poate fi caracterizată ca fiind cartesiană. Mai degrabă, ne găsim într-un proces de expulzare din esenţa realităţii, nevoiţi să planăm la o oarecare distanţă de aceasta, mânuind fără succes diferitele instrumente ale metodei şi încercând să găsim un mijloc de a reveni la cale.

GÂNDURI DE NOAPTE

May 1, 2014 by manzatu

30 aprilie, 2014

A trecut ceva vreme de când buclucaşul neutrin a simţit nevoia să-şi facă simţită prezenţa, determinându-i pe savanţi să nu-l mai neglijeze. Neutrinul este o particulă fundamentală foarte uşoară, chiar dacă masa ei este ceva mai mare de zero, neutră din punct de vedere electric. Foarte uşoară şi neutră, particula reacţionează slab în prezenţa materiei normale, atât din punct de vedere electromagnetic cât şi gravitaţional. Este capabilă să traverseze formaţiuni ale materiei normale fără să-şi modifice traiectoria sau să intre în relaţie cu elemente ale acesteia. Neutrinul este un fel de fantomă materială care poartă cea mai firavă realitate din tot Universul, fapt pentru care, deşi este ca prezenţă egală, sau aproape egala fotonului, ca modalitate de manifestare este foarte greu de depistat, datorită lipsei de apetit pentru relaţii cu alte elemente materiale.

După evenimentele din 2011 când neutrinul a aruncat, pentru o scurtă peioadă de timp, îndoaiala asupra Teoriei Relativităţii prin bănuiala că s-ar putea să dezvolte o viteză mai mare ca

cea a luminii, năstruşnica particulă a atras atenţia asupra atributelor dimensiunilor în Univers. O particulă ca neutrinul este probabil de neconceput de la dimensiunile planetei Saturn – să spunem -, unde, probabil, nici matematic nu ar fi sesizată datorită mentalităţii pe care respectivele dimensiuni le-ar impune. Matematica este o ştiinţă a tuturor formelor posibile, doar că respectivele forme, pentru a putea fi presupuse, trebuie să fie admise sau bănuite de mentalitatea matematicianului, care mentalitate este direct legată de relaţiile sale cu obiectele unei realităţi perceptibile. Observaţiile asupra respectivelor obiecte deschid orizonturi noi în spaţiul realităţii, orizonturi datorită cărora matematicianul poate ajunge la anumite obiecte posibile, care apoi pot ajunge să fie subiectul unor cercetări fizice care să ne releve anumite adevăruri pe care empiric ar fi foarte greu să le sesizăm. Încăpăţânarea cu care Kant nega valoarea studiului eminamente empiric şi recomanda aprofundarea teoriei în fiecare caz, vine probabil din conştiinţa sa de matematician, care are nevoie ca în permanenţă să poată găsi legături cu variantele posibile ale unei realităţi pure. Pentru filosoful german, existenţa realităţii pure este mai presus de îndoială şi constituie sursa nesfârşită, care renaşte mereu din ea însăşi, care oferă accesul la instrumentele ce vor forma diferitele realităţi practice. Sigur că, o gândire raţionalistă ar obiecta ferm şi drastic argumentaţiei mele, iar faptul că nici pe departe nu sunt un om cu suficiente cunoştinţe matematice încât să-mi susţin raţionamentele prin calcule care să mă apropie de starea posibilă a respectivelor adevăruri, ar spori opoziţia minţii raţionaliste. Pentru o astfel de minte, neutrinul este o particulă cu anumite caracterisitci statistice care o clasează în categoria fermionilor şi totul ar trebui redus la ceea ce se poate aduna din informaţiile pe care le avem din activitatea de laborator. Doar că realitatea practică dezvoltă unele condiţii care impun o oarecare obrăznicie, dacă vrem să pătrundem ceva mai adânc în intimităţile ei. Spuneam mai sus că este foarte posibil ca neutrin-ul, de la dimensiuile planetei Saturn să nici nu poată fi admis, iată de ce prezenţa unui observator co-relativ, aflat undeva, într-un punct rezonabil al unuia dintre nivelele intermediare între Saturn şi neutrin, să ne dezvăluie existenţa unor legături inefabile între cele două elemente ale Universului, legături care să aibă influenţe caracteristice asupra amândurora. Aceste inefabile legături, pornite cel mai probabil din esenţa realităţii universale pure, necesită instrumente adecvate pentru a putea fi analizate. Astfel de instrumente nu pot porni dintr-o mentalitate raţionalistă care invocă mereu necesitatea experienţei empirice, dincolo, şi peste cea teoretică, ci este nevoie de elasticitate şi libertate în abordarea fiecărui moment al relaţiei dintre realitatea universală pură şi realităţile practice. Chiar momentul în care lumea ştiinţifică a crezut – datorită unor observaţii empirice – că neutrin-ul dezvoltă o viteză mai mare ca cea a luminii, este o dovadă a faptului că de cele mai multe ori observaţia empirică în sine poate crea erori grosolane, cu efecte nefericite asupra mentalităţii respectivului moment. Un astfel de moment întăreşte poziţia lui Kant faţă de empirism şi de o anume stare a raţionalismul; stare care a devenit extrem de practicabilă în zilele noastre, mai ales pentru comoditate şi pentru dezvoltarea spiritului axiomatic ce ne

scuteşte de foarte multe eforturi personale, dar şi de responsabilitatea personalizării unui sistem gândit.

Iată că neutrin-ul este în capabil să ne releve – în măsura în care dorim să dezvoltăm situaţii analitice asupra unor realităţi practice – adevăruri despre obiecte din realitatea practică pe care percepţia nu este în stare să le sesizeze. Faptul acesta mi se pare a fi extrem de important în sine, şi este – poate – irelevant dacă raţionamentele analitice duc într-o direcţie greştiă sau nu, faţă de un obiect al realităţii. În primul rând, important mi se pare a fi faptul că sunt semnalate anumite obiecte ale unei realităţi practice, care altminteri ar trece neobservate. Dar, cu asupra de masură, mai ales pentru extinderea acţiunii inefabilului într-o realitate practică, mi se pare a fi cu adevărat spectaculos faptul că se dovedeşte că lanţul cauză-efect are o manifestare matricială, care presupune existenţa mai multor stări armonice care co-există şi fac posibilă naşterea oricărei forme de realitate practică, ceea ce ne duce la concluzia că într-o realitate practică nu există obiect pur care să nu poată fi presupus.

GÂNDURI DE NOAPTE

April 16, 2014 by manzatu

16 aprilie, 2014

Ne place, nouă oamenilor să ne raportăm la realități, folosind cel mai adesea perechea categoriilor profunzime-superficialitate, și cel mai adesea o facem fără să înțelegem de ce anume ne îndreptăm spre o asemenea abordare. În fond, vorbim despre o pereche de atribute prin care încearcăm să ne poziționăm din punct de vedere spiritual, pe o scară anume, într-un moment care – sperăm noi – ne ajută să ne orientăm în raport cu evoluția valorilor pe care le cunoaștem. Ne raportăm astfel – sau cel puțin credem astfel – în poziții fertile față de o anume valoare, sau de un anume sistem de valori. Axa profunzime-superficialitate este tratată cel mai adesea ca un soi de dimensiune ce ar putea fi adăugata unui spațiu minkowskian, și care s-ar adăuga dimensiunii timpului pentru a completa o anume stare a Universului. Doar că se desprind, în cazul acestei axe unele întrebări teribil de supărătoare. O primă întrebare ar fi: care este poziția profunzimii față de spiritul nostru?, dar a superficialității? Dacă despre timp știm că pe o axă caracteristică el desemnează toate evenimentele consumate în categoria trecut, iar pe cele pe care le așteptăm, în categoria viitor, și că există și anumite subdiviziuni (trecutul recent-trecutul îndepărtat; viitorul recent-viitorul îndepărtat etc.) care ne ajută în a preciza poziția și momentul acțiunii; pe axa profunzime-superficialitate nu putem detecta nici un fel de repere prin care acțiunile să poată fi

plasate cu precizie într-o anume poziție. Ca atare, se pare că nu putem defini axa profunzime-superficialitate ca o dimensiune cu care să fixăm anumite repere menite să ne orienteze. Mai mult, o a doua întrebare adâncește și mai mult nedumerirea: unde se termină superficialitatea și unde începe profunzimea? Care sunt limitele caracteristice ale unui atribut sau ale celuilalt? Raportate la un număr de co-relativi, aceste limite sunt extrem de volatile și este foarte greu de găsit un factor comun cu care să putem delimita un câmp de acțiune al unui atribut în opoziție cu celălalt, sau în raport de celălalt. Dacă în cele patru dimensiuni ale unui spațiu minkowskian, putem lesne găsi astfel de limite, în cazul axei respective ele sunt practic imposibil de fixat. De cele mai multe ori câmpurile caracteristice se suprapun, generând momente de aprigă confuzie, caracterizate prin translări mai mult sau mai puțin spectaculoase de atribute de la o categorie la alta. Și totuși, axa profunzime-superficialitate se comportă ca o dimensiune, doar că, momentele acestei axe nu contribuie la definirea unor câmpuri generale, ci a unora strict particulare. Construcția pornită de la o astfel de axă, va fi definită printr-o structură dominată de reguli ale relativității, și va aduce în prim planul rațiunii o sumă de specificități ale momentelor strict particulare pe care esența sa le întreține, dar și o stare pronunțată a perisabilității, a efemerului. Putem spune, însă, că efemerul, perisabilul sunt caracteristici ale momentului și nicidecum ale generalității, iar amprentele pe care, prin definire, aceste atribute le vor lăsa, se vor regăsi în construcții la care nici nu visăm în timpul momentului acțiunii respective.

Desigur, un raționalist va pune foarte just problema folosinței. Cui folosește o astfel de abordare a unei axe de categoria profunzime-superficialitate. Nici abordarea, dar nici încercarea de definire a particularului pornind de la o axă generală nu au foloase în planul unei realități practice, iar asta, pentru raționalist nu înseamnă nimic altceva decât pierdere de vreme. Deși știu foarte bine că nu este indicat să contrazici un raționalist, mai ales pentru modul reducționist în care argumentează; mod care te aduce cel mai adesea într-un spațiu atât de simplificat, încât nu se mai poate manevra decât cu cele câteva instrumente care sunt în mâna sa; deși știu foarte bine lucrul acesta, am să îndrăznesc să spun că starea unei axe precum profunzime-superficialitate este fundamental importantă tocmai pentru caracterisitca de a sta la baza unor construcții particulare generatoare de efemer și perisabil, pornite de la spațiile generate din diferitele momente conținute. Astfel de construcții înseamnă, în egală măsură, amprente și instrumente care prefigurează o stare a viitorului înaintea ca acesta să fi devenit viitor. Or pentru a ne putea orienta în câmpurile, sau spațiile, pe care ni le sugerează viitorul, trebuie să știm să folosim anume instrumente, într-o anume manieră, iar această obișnuință începe de la momentele ce se găsesc pe axa, și doar pe axa, profunzime-superficialitate.

GÂNDURI DE NOAPTE

April 12, 2014 by manzatu

12 aprilie 2914

Un spirit ce îşi organizează existenţa în baza atributelor fixate de o listă precisă de proceduri este un spirit mort. Un spirit care şi-a pierdut particularitatea cea mai importantă: unicitatea. Această unicitate face parte dintre instrumentele importante cu care Universul îşi întreţine dez-mărginirea şi expasiunea. Poate că este cel mai important instrument, pentru că doar uicitatea întreţine jocul de bază: determinare-ne-determinare. Fiecare acţiune a unicităţii este menită să determine o particularitate, dar, în egală măsură să deschidă un alt câmp al ne-determinării. Atunci când spiritul apelează la limitele pe care o listă de proceduri le stabileşte, nu mai există posibilitatea particularizării unui moment, pentru că aceasta se poate face doar dacă s-a traversat un moment al ne-determinării. Nu se poate obţine o determinare din determinare; determinarea este conţinută într-o stare a ne-determinării, care funcţionează întotdeauna ca un soi de memorie fundamentală în care determinare există şi nu există în egală măsură. Este necesară acţiunea unui spirit, care prin unicitatea sa „aminteşte" ne-determinării acea existenţă particulară a unui moment al determinării, care are nevoie de condiţii cu totul specifice pentru a se putea defini şi a produce atribute. Universul întreţine unicitatea entităţilor tocmai pentru acest tip de acţiuni, aceasta fiind funcţia fundamentală a lui Unu. Deşi, în pofida demonstraţiilor lui Platon, s-a dovedit – mai ales după teoria Relativităţii – că Unul este în egală măsură unitate şi pluralitate, importanţa funcţiilor acestuia în dez-mărginirea Universului este fundamentală. Dacă socotim Universul ca fiind o entitate care există în virtutea unor limite unice, infinitul fiind a astfel de limită, atunci jocul determinare, ne-determinare nu mai are sens, şi atunci importanţa listei de proceduri poate fi definită ca fundamentală. Doar că, realităţile conţinute într-un câmp, sau într-un spaţiu al Universului, dovedesc că nici una dintre acestea nu se poate defini în afara determinării, Astfel se dovedeşte şi existenţa ne-determinării, care are nevoie de acţiunea unei unicităţi pentru a se determina pe sine din sine. Fiecare „moarte" a unui spirit care se produce prin înglobarea acestuia în temeiurile procedurilor, înseamnă tot atâtea eşecuri ale Universului în a determina noi căi care duc la obţinerea de unicităţi. Cu cât numărul unicităţilor va fi în scădere, Universului i se va reduce posibilitatea de a se dez-mărgini şi a expansiona în forme noi, ceea ce este un pericol pentru însăşi existenţa acestuia. Dacă ar fi să ne imaginăm materia Universului raportată de la dimensiunile percepute de noi, atunci, tot jocul determinare, ne-determinare pare să se desfăşoare într-o aprigă sărăcie de sens. Doar că, materia Universului se raportează la starea ei lipsită de dimensiuni, ceea ce oferă acestui inefabil joc al determinării, ne-determinării calităţi ce nu se pot, şi nici nu trebuie să se poată cuprinde în cunoaşterea noastră. Poate că acesta este şi motivul pentru care suntem

tentaţi să apelăm mai degrabă la ordinele stricte ale procedurilor, decât la libertăţile abstracte ale unicităţii.

GÂNDURI DE NOAPTE

March 27, 2014 by manzatu

25 martie, 2014

De la constituirea ştiinţei ca un domeniu coerent în baza propriilor reguli, şi temeinic legat de principiile raţionalismului, putem, pe bună dreptate, fi de acord cu Gaston Bachelard în afirmaţia sa: *"În particular, ştiinţa, din momentul în care s-a constituit, nu comportă regres"*. Iar rezultatele care urmează atitudinii particulare pe care omul de ştiinţă a înţeles s-o abordeze, îl fac pe acelaşi Gaston Bachelard să remarce că: *"În fond, spiritul ştiinţific modern poartă semnul unei omogenităţi."* Vorbim despre o omogenitate care-şi are rădăcinile în filosofia raţionalistă dezvoltată odată cu revelaţiile despre comportamentul materiei, pe care ştiinţa le-a legiferat. Pentru ca omogenitatea gândirii ştiinţifice să poată rezista unui proces de istoricizare a fost – şi desigur va fi în continuare – necesar să se emită o sumă de teorii care să cuprindă esenţa cercetărilor deja efectuate, şi a rezultatelor lor, respectând principiul enunţat de Gaston Bachelard: *"Determinarea unei esenţe nu poate fi făcută decât relativ la un corp de noţiuni într-o ordonare a esenţelor corelative."*. Situaţia aceasta a născut două poziţii faţă de respectiva categorie a teoriei. Fiecare teorie delimitează un teritoriu al unei realităţi în care elementele materiei au un anume comportament, teoria încercând să cuprindă esenţa acestora şi astfel să prevadă efectele ce se vor naşte în diverse situaţii, fie previzibile, fie posibile. Nu putem vorbi despre un anume orizont, un plan în care teoria să gestioneze obiectele cu care operează. O teorie sugerează, mai degrabă, o multitudine de planuri care vor determina un spaţiu în care efectele sale relaţionează, revelând o anume stare a realităţii care operează cu o sumă de concepte, unele dintre ele cunoscute, altele noi. Anumite categorii de cărturari vor cauta să determine urmările unor astfel de relaţii pe care o realitate le sugerează pe unele, şi le defineşte pe altele. Ca atare, sunt preocupaţi de extinderea câmpurilor respective şi înlocuirea limitelor spaţiului în care teoria ar fi valabilă. O astfel de poziţie produce o sumă de momente creative care au un rol important în dez-mărginirea cunoaşterii, dar şi în a adânci căile ce leagă adevărurile raţiunii pure de cele ale raţiunii practice, după cum ar spune Kant. Sigur, aceasta este poziţia căreia ştiinţa îi datorează

atât omogenitatea cât şi lipsa regresului. Pe de altă parte, nu ştim dacă sensul căilor, pe care ştiinţa le deschide, sunt într-o direcţie cu sens unic, de genul săgeţii lui Boltzman, şi duc în teritorii mereu noi, sau sunt abateri care într-un anume moment al evoluţiei vor dezvălui o direcţie eronată. Teoria lui Worringer despre evoluţia care reprezintă o spirală ale cărei puncte s-ar suprapune dacă ar fi apăsată, ne îndreptăţeşte la această presupunere. Această atitudine faţă de teorie este dominată de preocuparea de a căuta şi descoperi mereu obiectele realităţii pe care aceasta le presupune a fi posibile şi a efectelor derivate din relaţiile lor, ceea ce are ca rezultat un proces de expansiune în realitatea atât pură cât şi practică. Gândirea dominată de existenţele posibile ale unui spaţiu al realităţii creează un spirit omogen ca expresie, dar şi ca preocupare, ceea ce conduce spre o anumită mentalitate mereu obsedată de analiza dovezilor din relaţiile dintre obiectele realităţii, de la starea sa pură până la starea sa practică.

Există însă şi o altfel de atitudine faţă de teorie, şi anume cea care tinde către definirea unei stări axiomatice. Teoria devine o axiomă, ale cărei efecte nu mai au importanţă pentru observatori. Ea, teoria, sprijină axiomatic acţiunile iniţiate, conţinutul ei în sine este mai puţin important, de cele mai multe ori de loc. Această atitudine este întâlnită la o largă categorie de observatori care îşi sprijină demersul tocmai pe starea axiomatică a teoriei şi nu pe realităţile surprinse în esenţele lor corelative. Astfel ne vom trezi în prezenţa unui folclor care tinde continuu să se îndepărteze de esenţe în favoarea unor acţiuni perisabile ale prezentului. Rezultatul acţiunilor derivate din instalarea acestui folclor este definirea unei anecdotici care treptat tinde să aibă legături tot mai slabe cu conţinutul teoriei, întărindu-se în schimb formele de exprimare axiomatică. Şi pentru că: "*O idée este clară graţie clarităţii reciproce a ideilor asociate*." (Gaston Bachelard), ajungem treptat la rezultate asemănătoare cu cele derivate din acţiuni empirice, adică de izolare a unui moment dintr-un curs de evenimente, fapt care ne îndepărtează de la abordarea evoluţiei ca fiind un proces. Paradoxal, această atitudine se suprapune peste conştiinţa faptului că existenţa universală, în sinele ei, este un proces în derulare continuă, iar faptul produce o stare de confuzie care instalează o alterare în termeni.

GÂNDURI DE NOAPTE

March 19, 2014 by manzatu

18 martie, 2014

Dacă trasăm un cerc cu o rază oarecare, vom obţine un câmp limitat de un orizont fix. Toate obiectele acestui câmp vor fi determinate în ele însele de diferitele tendinţe dominante ale câmpului dat, dar, în acelaşi timp, fiecare obiect va încerca să determine la rândul său crearea unui spaţiu în care să fie definite tendinţele lui dominante. Dacă în interiorul primului cerc, indiferent de poziţie, vom trasa un al doilea, acesta îşi va delimita propriul câmp care va determina relativitatea unor obiecte care-i aparţin pe deplin. Relaţia dintre cercul cel mare şi cel de al doilea nu se obţine prin relativitatea obiectelor lor, ci prin cea a cercului în totul lui. Relaţia în sine este dependentă de activitatea vectorială a punctelor comune ce aparţin celor două cercuri, pentru că suma punctelor ce alcătuiesc cercul cel de al doilea aparţine ab initio primului cerc. Conform geometriei euclidiene între două puncte se găseşte o infinitatea de alte puncte. Aşadar, câmpul celui de al doilea cerc se situează la o oarecare distanţă de câmpul primului, distanţă care depinde de valorile activităţii vectoriale a punctelor celor două cercuri. În sine, această activitate vectorială este hotărâtă de situaţia obiectelor care se găsesc în câmpul celui de al doilea cerc. Datorită tendinţei acestora de a crea un spaţiu determinat de specificul respectivului obiect, vor fi emise energii care vor infulenţa direct relaţia dintre punctele câmpurilor celor două cercuri. Aşadar, există toate şansele ca relieful dintre cele două cercuri să nu fie sub nici o formă unul regulat, determinat de distanţele egale dintre cele două suprafeţe, ci, unul accidentat, determinat de relaţiile care se dezvoltă în structura obiectelor aflat în câmpul celui de al doilea cerc. Ca atare, relaţia dintre cercul gazdă şi cercul inclus va fi determinată de tendinţele dominante ale obiectelor cuprinse în acesta din urmă. Faptul ne duce cu gândul la o relaţie asemănătoare care se crează între obiectele câmpurilor celor două cercuri, şi câmpurile lor, mai precis, punctele bazelor lor şi cele cuprinse în suprafaţa câmpului. O astfel de relaţie între obiect şi gazda sa induce existenţa unui proces care modifică în fiecare clipă, vectorial, realitatea câmpului în anasamblul său, realitate care depinde continuu de determinările care apar în tendinţa obiectului de a crea un spaţiu cu caracteristici specifice, care să-i particularizeze existenţa. Obiectele fiecărui câmp îşi vor stabili determinările printr-o relaţie relativistă care dezvoltă continuu o presiune de alterare a stării de indeterminare ce poate fi presupusă în legătura dintre cele două câmpuri. Aparent această relaţie de indeterminare funcţionează în virtutea faptului că nici un obiect din cel de al doilea cerc nu poate avea oarecari legături cu obiecte din primul cerc, ceea ce presupune existenţa unei stari de indeterminare existentă între cele două câmpuri. Numai că tendinţele obiectelor din cel de al doilea câmp de a crea spaţii particulare se răsfrânge si asupra relaţiei cu primul cerc, prin presiunea exercitată asupra punctelor din suprafaţa acestuia, presiune care duce la apariţia unor energii care vor tinde să modifice realitatea din câmpul gazdă. Tendinţa de modificare a realităţi se difuzează în suprafaţa câmpului prin cercuri concentrice, aplificând prin interferenţe intensitatea şi nevoia schimbării. Între momentul de naştere a unei asemenea tendinţe şi momentele din parcursul său există doar reminiscenţe din forţele iniţiale, restul se datorează contribuţiei fiecărei

energii care ajunge să interfereze cu unda iniţială. Ne putem gândi, după un astfel de model, că orice punct al Universului se constituie într-o origine care emite energii ce se vor propaga, şi vor influenţa stări şi procese în fiecare moment ale existenţei lor. Dacă adaugăm unui astfel de gând şi realitatea existenţei energiei ca undă sau particulă în aceeaşi măsură, atunci datorită efectului Compton, vom concluziona că Universul există ca un continuu proces de transformare în care realităţile sunt extrem de perisabile, dominate fiiind de tendinţa de a se modifica în mod continuu. Practic, o realitate este stabilă atât timp cât se constituie, în clipa când a ajuns la funcţii care semnalează finalizarea unui astfel de proces, ea devine deja începutul altei realităţi.

GÂNDURI DE NOAPTE

March 12, 2014 by manzatu

12 martie, 2014

„O voinţă care nu hotărăşte nimic nu este o voinţă reală; cel lipsit de caracter nu ajunge niciodată la o hotărâre." (Hegel) Spusa filosofului ar trebui să ne pună temeinic pe gânduri. O analiză, şi superficială fiind, va scoate la iveală că ceea ce credem noi a fi hotărâri ale noastre sunt de fapt urmarea unei conduite în desfăşurare. O conduită care s-a produs undeva într-un trecut recent sau mediu, şi care se răspândeşte asemenea unui val care cuprinde treptat suprafeţe din ce în ce mai întinse. La momentul hotărât de intensitatea conduitei, fiecare dintre noi decide o acţiunea care face parte din corpul global al acesteia. De regulă, influenţa conduitei se va diminua, ori când aceasta a ajuns la limita sa naturală, ori când întreg teritoriul aflat sub acţiunea ei a fost acoperit. Şi într-un caz şi în celălalt, deciziile vor rămâne în vigoare pe toată durata în care conduita produce efecte. Atunci când o altă conduită depăşeşte în intensitate efectele uneia trecute, vor apare

orecare tulburări – lipsite de semnificaţie e drept – până la o nouă acţiune. Dar, fără îndoială, oricare ar fi conduita despre care vorbim capacitatea individului de a lua hotărâri s-a diminuat semnificativ, ceea ce se reflectă direct în voinţa acestuia. Practic este teribil de dificil să mai vorbim de voinţă şi de actele derivate dintr-o asemenea categorie caracterială. Ea, voinţa, este înlocuită cel mai adesea de perseverenţă şi de abilitatea de a se adapta exigenţelor unei noi conduite. Acţiunile individului nu mai presupun o atitudine care să implice responsabilitatea particulară. Voinţa presupune că pregăteşti acţiuni cu care vei depăşi anumite obstacole ce se opun căii hotărâte de tine, ori, în cazul omului modern, tot către ceea ce se ambiţionează este atingere unor puncte cuprinse în conduită. Privit din afară, fenomenul ar părea ca fiind rezultatul unor strategii extrem de elaborate, ceea ce nu este adevărat. Tot ce impune o conduită nu este premeditat ci doar derivat. Fiecare nouă etapă a unei conduite etalează aspecte neaşteptate care se nasc odată ce etapa s-a consumat, noile aspecte fac parte din structura noi etape pe care conduita o impune spre adăugirea unei noi suprafeţe. Cineva, analizând cu atenţie traseul, va observa că nimic nou nu se naşte în respectivul parcurs. Noutatea a fost cea care a dat naştere conduitei, restul sunt variaţiuni ale aceleiaşi teme şi au scopul să prelungească viaţa acesteia şi acoperirea unei suprafeţe cât mai întinse.

Viaţa modernă suprapune conduită peste conduită, ascunzând cu abilitatea posibilităţile ca individul să mai poată fi o particularitate, să poată uza de voinţă şi de capacitatea sa de a hotărî. Toate aceste avataruri ale conduitelor suprapuse decid înlăturarea graduală a voinţei, a responsabilităţii şi a nevoii de personalizare. Societatea care îşi asuma şi încerca să organizeze programatic o astfel de atitudine a fost cea generată de sistemul aşa zis comunist, toate celelalte sisteme moderne tind spre o asemenea societate doar că fără să declare deschis obiectivele. Ba, dimpotrivă, încearcă cu destule eforturi să ascundă efectele care devin din ce în ce mai vizibile şi mai distructive şi din cauză că sunt susţinute de paleative care ar trebui să îndepărteze evidenţa pentru un timp cât mai lung. Invocarea anumitor particularităţi specifice care caută să dea senzaţia unui parcurs normal, în care sunt cultivate categorii şi atribute esenţiale ale fiinţei umane, devin tot mai jalnice, iar efectele sunt tot mai distructive. Nimeni însă nu are curajul să se oprească, să propună analize seci, şi – fără tăgadă cel mai grav lucru – să-şi asume pentru sine o anume responabilitate ce ar însemna ieşirea din conduită.

GÂNDURI DE NOAPTE

March 1, 2014 by manzatu

11 februarie, 2014

Una dintre categoriile care au fost obiectul multor ceasuri de meditaţii de-a lungul timpului, care ne preocupă constant, indiferent de poziţia noastră în spaţiul existenţial, a fost Armonia. Câmpul pe care noţiunea îl defineşte este populat cu trăiri dintre cele mai bogate, dar şi dintre cele mai seducătoare; ceea ce ne face să tânjim de fiecare dată după ce astfel de momente au fost depăşite, şi să încercăm cu cerbicie să refacem, măcar în parte, conjuncturi ce ni se par a fi asemănătoare aceleia. Că izbutim, sau nu, asta este o poveste pentru care plătim mereu tribut curgerii de evenimente, mai ales pentru că ne străduim să o modificăm – şi să le modificăm (pe evenimente) – ca subiectivitatea noastră să atingă un râvnit moment de armonie. Leibnitz credea cu tărie ca Armonia este voinţa Creatorului, a Fiinţei Divine, că ea este o stare a Universului pe care noi, oamenii, am tulburat-o prin izgonirea din grădina edenică, şi că, de datoria noastră este să ne străduim în refacerea ei. Universul este, credea filosoful asemeni unei compoziţii muzicale, în care fiecare notă are acele particularităţi ce face ca sonoritatea, în ansamblul ei, să fie deplin armonică, şi în acord cu voinţa Creatorului. Edmund Burke, susţinea că este o problemă de participare a părţilor într-un întreg, şi că din asta rezultă frumuseţea. Oricum ar fi, Armonia este definită ca una dintre stările echilibrului. E nevoie – se crede îndeobşte – să existe o stare de echilibru în relaţiile dintre obiectele unei realităţi, pentru ca Armonia să se instaleze. Vorbim despre o stare de echilibru sesizabilă, una care să depăşească starea subtilă a realităţii, şi astfel să devină capabilă să ne influenţeze. Din nefericire, însă, se pare că aici avem de-a face cu o eroare, datorată în mare parte modului cum lăsăm o prejudecată să modifice mecanica unei judecăţi. Ştiinţele au dovedit – genetică şi fizica quantică cu osebire, dar şi toate celelalte cu mai multă discreţie – că echilibrul nu este o forţă creatoare, ci dimpotrivă. Echilibrul nu se face capabil să iniţieze şi să întreţină un proces, iar în Univers totul există în condiţia de co-relativ care iniţiază şi întreţine procese, alături de alţi co-relativi, obiecte ale unor spaţii. Atunci când într-un anume câmp, sau spaţiu s-a instalat echilibrul, toate forţele active dispar, procesele încetează, şi obiectele cu pricina vor intra într-o stare de aşteptare a unei forţe capabile să iniţieze un proces. Aşadar Armonia, nu poate să rezulte din echilibru, pentru că, în acest caz, ar fi forma unei stări de fapt şi, în consecinţă, mereu egală cu sine. În acest caz, nimeni nu ar mai tânji după o Armonie pierdută, pentru că am vieţui continuu într-o astfel de stare, odată ce am dobândit-o. Doar că Armonia este o categorie perisabilă, şi rezultă dintr-un proces care se instalează în relaţiile dintre un anume număr de obiecte ale unei realităţi, ca atare este la rândul ei un proces şi nu o stare de fapt. Armonia se iniţiază într-un moment de relativitate, evoluează şi dispare atunci când condiţiile şi obiectele realităţii se modifică. Rezultă atunci, că Armonia este consecinţa unui moment de

dezechilibru, dar nu un oarecare moment de dezechilibru, ci a unuia suficient. Momentul de dezechilibru trebuie să fie unul suficient, pentru că în cazul în care el este mai mic decât o cer condiţiile de instalare a Armoniei, forţele nu au capacitatea de a produce un câmp suficient pentru manifestarea categoriei; iar dacă dezechilibrul este mai mare, atunci condiţiile vor fi spulberate de forţele manifeste şi se vor pierde în afara câmpului. Un dezechilibru suficient este capabil să instaleze o Lipsă care atrage numărul suficient de obiecte care vor deveni co-relativii unui proces de Armonie, proces ce va produce efecte atâta vreme cât condiţiile relativităţi ne se vor modifica. Mecanismul acesta este unul dovedit şi valabil în existenţa tuturor categoriile, doar că subiectivitatea noastră nu poate renunţa la dorinţa de a cataloga anumite categorii râvnite, care odată instalate ar trebui să se transforme într-o stare de fapt de efectele căreia să ne bucurăm vreme îndelungată. Faptul că Armonia nu este o stare de fapt, ci un proces, nu înseamnă că nu am avea posibilitatea să ne bucurăm de efectele ei mai mult timp, şi că perisabilitatea ei ne va lipsi de binefacerile unui asemenea atribut. Doar că, ar trebui să ne modificăm poziţia în abordarea mecanicii fiinţări Armoniei, şi, înţelegând că este un proces, să ne acordăm mişcarea subiectivităţii noastre la mişcarea pe care o produc obiectele co-relative ale Armoniei. Asta însemnând că am înţeles faptul că suntem, la rândul nostru, co-relativi într-un proces de Armonie.

GÂNDURI DE NOAPTE

February 22, 2014 by manzatu

22 februarie, 2014

Legăturile dintre pământean şi obiectele materiale din lumea sa au creat un cosmos care, încetul cu încetul s-a umplut de vulgaritate. Nu vă gândiţi la vulgaritate în sensul trivialităţii sau mitocăniei, ci în acela a lipsei complete de originalitate, de distincţie, de personalitate. Legăturile despre care vorbeam au devenit atât de comune încât au creat o axiomatică despotică în care

cugetul uman a fost închis într-un mod nedrept. Cel puţin mie aşa mi se pare: că e nedrept să limitezi atât de drastic cugetul trăitorilor. Lumea îşi pierde din culoare, îşi pierde din farmec, din capacitatea conştiinţei de a folosi instrumente importante care pregătesc Cunoaşterea. Instinctul, Intuiţia nu-şi au rostul într-o astfel de lume a axiomelor a căror sens nu-l cunoaştem. Nu ştim unde s-au născut ele, spre ce se îndreaptă, ce pregătesc. Ştim doar că din ele derivă o sumă de reguli stricte. Într-o astfel de lume relatarea lui Platon, despre un Parmenide care spune aceste cuvinte către un Socrate foarte tânăr, nu are nici un înţeles: *„Cu singura deosebire – şi m-am bucurat când am auzit chiar din gura ta vorbele acestea – că nu trebuie să îngădui gândului să rătăcească în câmpul celor deschise văzului, învârtindu-se în jurul lor, ci trebuie să-l îndrepţi către cele ce nu pot fi cuprinse decât prin cuget şi ar fi înţelese ca forme."* Dacă e să ne lăsăm purtaţi mai în adâncul spuselor lui Platon, gândul de astăzi nu mai poate cu nici un chip să aibă forma şi conţinutul ce până mai de curând se i atribuiau. El a devenit, se pare, doar un atribut al orientării axiomatic; trebuie să ştie să construiască relaţii între diferiţii termeni ai axiomelor, păstrând un camp de destinaţii precise. Dincolo de limitele acestui camp nu mai poate fi nimic, pentru că nu există percepţie, şi, în mintea pământeanului de azi, fără percepţie nu există realitate. Universul a devenit dintr-o dată o mică băltoacă ce-şi are limitele la vârful bocanicilor, iar pentru cei mai înzestraţi poate că se întinde până la linia orizontului. Dar dincolo de această linie, lumea se termină. Şi uite aşa, ne aflăm într-un straniu paradox: de mici învăţăm că Pământul este rotund, şi Universul nelimitat, dar cu toate astea gândim, şi în consecinţă ne comportăm, de parcă am trăi pe un Pământ plat, care determină un Univers limitat. Lumea se aşează, încetul cu încetul cu susul în jos; începe cu ce putem pipăi şi se termină cu ceea ce putem vedea. Oare n-o fi devenit atât de săracă pentru că ne-am înstrăinat de Cuget şi de Conştiinţă? Nu ştiu. Întreb. Şi chiar nu întreb pentru mine, dar nici pentru vecin. Ce cred eu nu are nici o importanţă în această ecuaţie. Important este ce crede fiecare într-o relaţie cu sine şi nu cu cel de alături, pentru că legătura dintre văz şi cuget în Sinele lui se petrece, iar dacă Sinele a legat strâns cugetul de văz, sunt şanse puţine să mai dobândim un Univers. Vom avea, pe măsură ce ne lăsăm purtaţi de o asemenea relaţie, o mulţime de fragmente cu înţelesuri oarecare, mereu departe de un înţeles general. Şi atunci cum vom putea ajunge la un sens? Pentru că sensul se ascunde în fiecare fragment pretinzând să descoperim legăturile dintre acestea. Ori, axiomatica ne-a închis drumul acesta. Axiomatica închide orice drum; pentru a exista, ea are nevoie ca fragmentele să fie extrem de bine configurate în afara cugetului şi cât mai aproape de văz... şi de pipăit. Ceea ce face ca paradoxul să se adâncească abitir şi, cu toate că am stabilit că totul în Univers este un proces, să trăim ca într-o stare de fapt. O stare de fapt care nu permite judecăţilor lui Parmenide să existe, pentru că el tinde să găsească legături între fragmente. Asemeni lui Zenon, sau lui Socrate, sau lui Aristotel. *"Dacă pluralitatea este, [să cercetăm] ce trebuie să decurgă atât pentru pluralitate însăşi, în raport cu sine şi în raport cu Unul, cât şi pentru Unul în raport cu sine şi în raport cu*

pluralitatea; şi la fel, dacă pluralitaea nu este, să cercetăm iarăşi ce va decurge pentru Unu şi pentru pluralitate, atât în raport cu sine cât şi în raport cu celălalt; apoi, luând de rândul acesta ca ipoteză că asemănarea este sau că ea nu este, ce va rezulta în fiecare dintre cele două ipoteze, pentru înseşi cele presupuse, ca şi pentru celelalte, atât în raport cu sine cât şi în raport cu celălalt, La fel trebuie argumentat în privinţa neasemănării, a mişcării, a repaosului, a naşterii şi pieirii, precum şi a chiar existenţei şi non-existenţei ca atare; şi, într-un cuvânt, privitor la tot ce ai adopta prin ipoteză de fiecare dată ca fiind şi ca nefiind, sau ca primind orice altă însuşire, trebuie să examinăm toate câte urmează atât pentru lucrul în cauză, cât şi pentru fiecare dintre celelalte, luând mai întâi pe câte unul, la alegere, apoi pe mai multe, cum şi pe toate; pe de altă parte, şi pe celelalte urmează, la rândul lor, să le examinezi, în sine şi prin raport cu orice alt lucru pe care l-ai alege de fiecare dată, atât în presupunerea că este, cât şi în presupunerea că nu este – dacă îţi pasă şi voieşti să pătrunzi de la un cap la altul tot adevărul, exercitându-te în chip desăvârşit."

Ori, în toate aceste spuse ale lui Parmenide, pare că nu de văz să fi fost vorba.

GÂNDURI DE NOAPTE

February 10, 2014 by manzatu

1 februarie, 2014

Există o judecată extrem de incitantă a profesorului Gaston Bachelard, care pe lângă raţionamentul intrinsec, te poate cu uşurinţă împinge spre domenii ce sunt îndeobşte ocolite de către autorii zilelor noastre. Sunt domenii care au nevoie de curajul de a păşi şi dincolo de

graniţele fixate de comun acord asupra desfăşurării unor acţiuni ale fiinţării. Afirmaţia Domnului Bachelard la care mă refer este următoarea: *„Când încercăm să urmărim, în toate aceste rezonanţe, efectele acesteidedublări, ne surprinde remarca obişnuită a filosofilor după care actul gândirii este absolut unitar. În efortul de gândire ştiinţifică, dimpotrivă, conştiinţa îşi judecă judecata. Ea aduce o valoare deasupra unui fapt. Mulţi filosofi resping această dedublare tocmai pentru că* ***realizează*** *durata gândirii făcând din ea o* ***durată trăită****. Ei obiectează fără încetare, sub cele mai diverse forme, că nu se pot gândi două lucruri* ***în acelaşi timp****. Dar această* ***temporalizare*** *excesivă nu corespunde activităţii gândirii raţionale. Gândirea raţională se stabileşte în perioade netemporale; voinţa de cultură îşi dă de exemplu o oră, o oră vidă, în care timpul îşi va pierde obligaţiile sale vitale. Gândirea raţională se va stabili într-un timp de totală non-viaţă, respingând vitalul. Că, de altfel, viaţa se desfăşoară şi îşi restabileşte necesităţile, aceasta este fără îndoială o fatalitate corporală, ceea ce nu anulează însă posibilitatea* ***retragerii din timpul trăit****, pentru a înlănţui idei în ordinea unei noi temporalităţi."* (Bachelard) Dincolo de logica faptului, dezvoltată de filosoful francez, logică ce găseşte soluţia cea mai profundă a unui moment delicat altminteri, pe mine gândul m-a dus către modul de a vedea înlănţuirea acţiunilor de către Aristotel. Stagiritul a fost preocupat să dezvolte un anume mecanism al dialecticii, pentru a găsi mereu cele mai simple căi în legăturile pe care evoluţia le propune: *„Acesta, cum am spus, trebuie să fie obiectul cercetării noastre, cât şi problema de a şti dacă cercetarea are să se refere numai la substanţă sau şi la proprietăţile ei. După aceea trebuie să ne întrebăm de ce ştiinţă ţine cercetarea lui Acelaşi şi a Deosebitului, a Asemănării şi a Neasemănării, a Identităţii şi a Contrarietăţii, a Ceea ce e mai înainte şi a Ceea ce e mai târziu şi a tuturor celorlalte determinări, pe care încercă să le studieze dialecticienii pornind numai de la părerile generale admise."*(Aristotel) Nu cred că doar gândul la mijloacele metodei l-au determinat pe Aristotel să apeleze la evidenţierea raporturilor de dualitate existente în real, ca şi în sensibil. Filosoful ţinea să dovedească faptul că între real şi sensibil există un raport care nu poate fi evitat, şi căruia trebuie să i se acorde atenţia cuvenită, iar dialectica este metoda cea mai convenabilă într-o astfel de cercetare. Abordarea permitea să fie revelate detalii de adâncă fineţe din modurile de manifestare a respectivului raport. Ceea ce, la rândul său, şi Domnul Bachelard propune, pentru că nu e puţin lucru să încerci determinarea a două existenţe a timpului în acelaşi moment, şi să arăţi că există un raport între cele două feluri de a fi ale timpului, raport care permite o judecată a judecăţi produsă chiar în momentul acţiunii.

Dialectica momentului propusă de filosoful francez mai relevă un fapt, de altfel deosebit de important, şi anume existenţa unui raport în care acţionează două instrumente importante ale fiindului: Raţiunea şi Conştiinţa. Mai mult, logica profesorului impune determinarea teritoriilor în care cele două instrumente îşi dezvoltă acţiunile. Raţiunea se face răspunzătoare de legăturile directe cu realitatea, cu expresiile materiale ale exteriorităţii fiinţei, cu corporaliatea, pe când

Conştiinţa plonjează în straturile subtile căutând în permanenţă legăturile fiinţării cu ea însăşi, în îndepărtatele teritorii ale ne-fiinţării. Dacă pe Bachelard, mentalitatea momentului istoric îl împiedică să caute elemente ale subtilului, şi preferă să abordeze problematica acestui raport din exterior, sprijinindu-se pe raporturi relativiste, stagiritul propune urmărirea tocmai a subtilităţilor ce se dezvoltă în adâncul subiectiv al fiinţării, acolo unde Conştiinţa operează pentru a-şi crea elementele de care relaţia Fiinţei cu realitatea are nevoie. Opoziţia dialectică între categorii, îi facilitează modalităţi de operare extrem de subtile: *„Dar îndeosebi trebuie să examinăm, potrivit procedeului ştiinţei, dacă există vreo cauză în sine în afară de materie, şi dacă această cauză dăinuieşte de sine, despărţită sau nu, şi dacă e doar una sau mai multe. Mai departe se pune întrebarea dacă, în afară de întregul compus – şi prin aceasta înţeleg materia căreia i se adaugă o determinare – se mai află cava sau nu, dacă aceasta se întâmplă în unele cazuri, iar în altele nu, şi de ce fel sunt lucrurile ce îndeplinesc această condiţie."* (Aristotel) Or, nevoia ca astfel de elemente să fie extrase din subtilitatea fiinţării şi ne-fiinţării, ne îndeamnă să credem că, la rândul ei, nici realitatea exterioară nu are un mod de manifestare pur material, şi că între elementele acestei exterităţi există raporturi de subtilitate care justifică demersurile Conştiinţei, ceea ce face ca afirmaţia lui Bregson: *„Pe scurt, vom spune că alături de emoţia efect al reprezentării, există şi emoţia care precede reprezentarea, care o conţine în chip de virtualitate şi, până la un anumit punct, este chiar cauză a reprezentării. [...] Emoţia aceasta era doar o exigenţă a creaţiei, însă o exigenţă determinată, satisfăcută de opera odată realizată."* să ne dovedească faptul că între fiecare element al unei realităţi – inclusiv subiectul raportului – există legături ce au nevoie de instrumente pe care raţiunea este incapabilă să le dezvolte. Putem spune, aşadar, că suprapunerea propusă de Bachelard se impune şi din punctul de vedere a modelului analitic al fiinţei, care urmează două planuri: unul obiectiv şi unul subiectiv, şi că orice încercare de a elimina unul dintre planuri, sau de-i deturna scopul ciunteşte şi deformează sensurile acestuia. Atât Raţiunea, cât şi Conştiinţa operează fiecare cu dimensiuni şi mijloace specifice pentru a întregi modul de a fi al unei realităţi care niciodată nu va putea fi redusă doar la o simplă axiomatică a definiţiilor de manual.

GÂNDURI DE NOAPTE

January 31, 2014 by manzatu

31 ianaurie, 2014

În geometria euclidiană, spaţiul este caracterizat de trei dimensiuni, pornite dintr-o origine comună, şi care indică suma de calităţi formale în care se poate dezvolta o realitate. Minkowski preferă să vadă realitatea ca pe o strucutră, prin adăugarea timpului ca dimensiune, alături de cele trei ale spaţiului. Formele realităţii vor căpăta astfel o capacitate mărită de a-şi produce atribute specifice. Important este că, la rândul ei, această dimensiune – timpul – era ea însăşi trei componente, fiecare cu un grad specific de libertate. Odată cu desemnarea unei astfel de structuri, realizăm că orice formă aparţinătoare unei realităţi, caracterizată prin cele patru dimensiuni, devine importantă mai ales prin structura ei interioară ce indică funcţii care fixează o anume legitate şi o anume necesitatea. Forma este în primul rând rezultatul acestor două categorii: legitatea şi necesitatea; datorită lor se nasc şi evoluează elementele caracteristice formei, care, în primul rînd au o funcţie subtilă, şi anume: aceea de a se putea adapta continuu variaţiilor realităţii. Modul de organizare interioară a formei trebuie să menţină în permanenţă structura formei în capacitatea de a se adapta oricăror modificări de realitate. Şi pentru că nu poate fi creată o formă perfectă, sau tocmai pentru că nu poate fi creată o astfel de formă, una care să înglobeze toate variabilele de modificare a realităţii, precum şi soluţiile de adaptare; evoluţia a ales să dezvolte un număr foarte mare de variabile formale, capabile să producă la rândul lor alte variabile îmbogăţite cu forme subtile de adaptare. Iniţial toate formele pe care le conţine o realitatea sunt într-un parcurs de indeterminare – un număr important de variabile rămân într-un astfel de parcurs -, desfiinţat de realitate, prin fixarea formei într-un moment al determinării, prin cauze specifice. Momentul de determinare este deosebit de important pentru că astfel iau naştere perechile de variabile cauză-efect, cu acţiuni particularizate fiecărei variabile, ceea ce face ca însăşi realitatea să fie cuprinsă în acest joc determinare-indeterminare, şi în consecinţă să se modifice odată cu evoluţia variabilelor sale. O astfel de calitate a realităţii nu ar fi posibil să se manifeste, şi să se dezvolte într-un astfel de joc, dacă nu ar fi susţinută de cele trei componente ale timpului şi a relaţiilor lor relativiste. O analiză a modului de a acţiona asupra realităţii a acestor componente ne poate edifica asupra rolului lor în evoluţie. Componenta timpului care are o existenţă limitată, dar continuu productivă, este viitorul. Ea este limitată strict de la proiectul virtual al unei acţiuni, până la primul gest de realizare. Desigur, limitele sunt mobile şi destul de fragile, ceea ce face ca viitorul să fie o componentă suficient de instabilă, încât să producă un număr foarte mare de eşecuri. Important este că, un gest, odată iniţiat nu se mai poate întoarce în ne-fiinţă, el va rămâne in-formal, dar va circula continuu în memoria realităţii, până când vor fi îndeplinite condiţiile ca el să devină formă. Putem spune că, viitorul este practic motorul alternanţei indeterminare-determinare. A doua componentă: prezentul; se poate spune că practic nu există; ea marchează doar momentul de trecere a viitorului în trecut. Cu toate acestea, este o componentă deosebit de importantă,

pentru că decide trecerea din in-formal viitorului în formalul realităţii şi mai apoi în elementul de memorie al trecutului. Practic, prezentul este cea mai perisabilă componentă a timpului, dar şi cea mai bine cuprinsă în determinat, pentru că el este cel care conţine totalitatea formelor determinate, menite să-şi fixeze funcţiile de adaptare dar şi să iniţieze semnale pentru funcţiile adaptabile ale următoarelor generaţii de variabile. În sfârşit, cea de a treia componentă – cea mai importantă – a timpului: trecutul, se constituie în memoria completă a Universului. Spun completă, chiar dacă ea trece printr-un proces continuu de completare, odată cu informaţiile oferite de fiecare generaţie de variabile. Mai spun completă, pentru că, la un moment de referinţă, oricare ar fi acesta, în trecut se regăsesc toate informaţiile care pot fi folosite, atât pentru a iniţia in-determinarea, cât şi pentru a determina caracteristicile particulare ale unei realităţi. Practic, trecutul este banca de memorie fără de care existenţa Universului ar fi imposibilă.

Structura lui Minkowski este practic compusă din şase dimensiuni, adică cele trei al spaţiului care indică o origine comună, şi cele trei componente ale timpului care urmăresc determinarea unei origini comune. O origine care să fiexeze un moment al determinării, evoluţia fiind un lung, foarte lung şir de astfel de momente în care fiinţarea capătă caracteristici determinat particulare care se dezvoltă până la propria negare.

GÂNDURI DE NOAPTE

January 27, 2014 by manzatu

27 ianuarie, 2014

Se poate spune că rămâne un lucru a mirării continuarea unei dispute ce ţine de secole, şi totuşi nu; privită mai adânc: nu e!. Dacă lumea a fost creată, sau a evoluat din Nimic, este, după părerea mea, un fel de dispută "oul sau găina", cu aspectele ei copilăreşti ori teribil de savante. Ar fi de înţeles să asişti la o astfel de dispută în acele trecute timpuri în care religia şi ştiinţele începeau să-şi definească teritoriile. Sigur că religia dorea să nu cedeze teren, aşa cum încearcă şi astăzi, cum a încercat în orice fel de condiţii, de la organizarea tribală şi până la statul modern. Sau, ca să fim drepţi, nu religia ca sistemă teoretică, ci reprezentanţii ei ca instrumente administrative care caută continuu căi spre cămara cu privilegii. Spiritele enciclopedice au folosit dintotdeauna *Creaţia* ca un fel de compromis introdus în momentele în care alt fel de explicaţii ar fi fost încâlcite şi greu de susţinut. Mai ales acele momente ale începuturilor erau anapoda de greu de definit cu noţiuni precise şi clare. *Creaţia*, în schimb, era un termen suficient de autoritar, dar şi misterios, pentru a evita discuţiile inutile. Leibnitz, Descartes, Kant, Hegel, ca să numim doar pe câţiva, folosesc termenul cu precizie pentru a acoperi un teritoriu ce altfel ar fi fost disputat zgomotos. Pare că, atât *Creaţia* cât şi *Creatorul* sunt un soi de axiome, cuprinse ca termeni ai sistemelor. Savanţii n-au fost interesaţi de termenul care defineşte un moment sau altul, ci de parcursul până la moment, sau între momente. Momentul este un punct care închide un parcurs, sau o etapă din acesta; cum este definit el, e o problemă de terminologie. Desigur, dacă te numeşti Voltaire ai părerile tale despre termeni şi-i pui în discuţie; uneori mai în răspăr, mai deşănţat, mai fără perdea, ceea ce-ţi atrage o sumă de necazuri, fiindcă nimănui nu-i convine să vadă cum se pune în pericol o zonă care avea coeficientul ei de siguranţă.
Urmează apoi o etapă în care ştiinţele îşi definesc tot mai précis teritoriile şi-şi marchează domeniile cu teorii ce definesc procese. Ori, *Creaţia* nu poate fi niciodată definită ca un proces. Pur şi simplu ea nu poate cunoaşte evoluţie; din momentul în care a fost încheiată nimic nu se mai poate schimba. *Creaţia* nu reprezintă un proces, ci o stare, dar acest lucru contrazice rezultatele obţinute în experimentele ce verifică teoria ştiinţifică. Este firesc, într-o astfel de poziţie, ca ştiinţele să lanseze o sumă de semene de întrebare către creaţionişti, care înghesuţi prin diverse colţuri, se spijină tot mai apăsat pe religie. Un sacrilegiu se produsese, şi în chip iremediabil, poziţia de axiomă a *Creaţiei* fusese foarte dur zdruncinată. Ceea ce era convenit a fi un termen care să nu fie pus în discuţie, ajunsese rostogolit în cele patru orizonturi cu argumentaţii susţinute de adevăruri verificabile în realitate. Dar conţinutul său originar nu putea fi demontat, pentru că orice proces are nevoie de o origine, are nevoie de cel puţin două elemente pentru a se pune în mişcare, iar această origine era un fel de cui a lui Pepelea pentru creaţionişti. Un cui de care s-au agăţat solid, şi oamenii de ştiinţă au acceptat pe moment să se facă că au uitat de problemă. Dar în laboratoarele lor se cheltuiau multe resurse şi efort pentru a se găsi răspunsul mulţumitor pentru momentul Originii. Acest moment atât de misterios.

Speranţele erau că disputa va putea fi tranşată odată pentru totdeauna, doar că... n-a fost să fie. Pentru că ultimile descoperiri tind să arate că Universul se bazează atât pe *Creaţie*, cât şi pe *Evoluţie*. Existenţa are nevoie de momente de *Creaţie*, urmate de perioade de *Evoluţie*. Este adevărat, în atari situaţii, nici *Creaţia*, şi nici*Evoluţia* nu mai pot fi definite în termenii consacraţi. E nevoie de o nouă perioadă de trudă pentru a înţelege ce înseamnă *Creaţie*, şi ce anume e aceea *Evoluţie*, pentru a putea fi lansate noi definiţii. Pe măsură ce ar fi părut că lucrurile se limpezesc, dintr-o dată au devenit mai tenebroase. Probabil ne găsim într-un moment în care nu prea ştim cu exactitate ce ar fi de făcut. E un moment de inerţie, în care toată lumea trage cu ochiul în stânga şi-n dreapta, să vadă ce face celălalt.

GÂNDURI DE NOAPTE

January 20, 2014 by manzatu

18, ianuarie, 2014.

Este cunoscut faptul că nu există o fomulă care să stabilească cu precizie viteza luminii. Mulţi ani au fost vehiculate diverse cifre între 200 şi 300 000 km/s, iar cel care a stabilit cifra de 300 000 a fost Einstein, cifră cu care a indicat un interval pentru a putea să ajungă la celebra sa ecuaţie. De fapt când vorbim de constanta c, ne referim la un interval, la o matrice în care putem regăsi un număr infinit de variabile, care sunt unice în fiindul lor. Analiza spectrului luminii ne dovedeşte că, fiecare quantă dintr-un fascicul se deplasează pe o lungime de undă particular şi unic, iar funcţiile fiecărei quante sunt stabilite tocmai de lungimea sa de undă. Vorbim despre faptul că într-un fascicol de lumină se deplasează un anume număr de quante, fiecare purtând funcţiile sale în relaţiile cu materia. Lumina nu se deplasează în univers fără scop, nu se deplasează pentru că trebuie să părăsească spaţiul în care s-a născut, ci pentru că va răspunde unui dezechilibru care s-a ivit undeva (dacă vreţi, şi potrivit Principiului 1 al termodinamicii). Nu trebuie să uităm că lumina este o formă a materiei fără masă, care poate exista atât sub formă de undă, cât şi sub formă de particulă (stare dovedită de principiul Compton). Lucrul cel mai important în modului de manifestare al spectrului luminii, este faptul că se dovedeşte *unicitatea* fiecărei quante cuprinsă într-o anume lungime de undă, acesta fiind şi miezul relativităţii formelor materiale. Această existenţă a unicatelor este valabilă pentru tot ceea ce are o formă în univers şi tendinţa de a judeca lucrurile sub forma generalităţilor, amestecând diversele forme, se dovedeşte o eroare, pe

care ne încăpăţânăm s-o păstrăm în judecăţile noastre. Relaţiile Universului sunt stabilite de legăturile care se nasc între unicităţi şi nu între generalităţi. Această calitate a Universului în care acţiunile sunt stabilite de legături între unicităţi decide două lucruri: 1. Varietatea infinită de forme irepetabile din care este format Universul; şi 2. Faptul că opţiunile sunt ireversibile, făcând ca timpul să funcţioneze într-un singur sens. Dacă una dintre aceste condiţii ar fi încălcată, unicitatea ar dispărea şi Universul şi-ar pierde capacitatea de a fi infinit şi veşnic, pentru că el există continuu într-o formă nouă, născută din relaţia unor unicităţi. Nu vom putea stabili niciodată relaţii exacte – ci doar presupuse – ale existenţelor unicităţilor trecute şi cele care se vor naşte în viitor. Este condiţia fundamentală a expansiunii Universului care se produce nu doar geografic – o extindere asupra unui câmp, sau al unui spaţiu. Formele cele mai importante de expansiune ale Universului sunt cele produse în stările acestuia, acţiune care hotărăşte şi întreţine chiar unicitatea sa. Dacă, aşa cum se presupune, în acelaşi timp şi acelaşi spaţiu, coexistă mai multe universuri (ceea ce este perfect plauzibil) ele nu se pot percepe tocmai datorită unicităţii care le guvernează. Şi chiar dacă există mai multe puncte de interferenţă între două sau mai multe universuri, nu pot exista situaţii de translare a unei forme dintr-un univers în altul, datorită faptului că acestea (formele) nu pot percepe dimensiunile caracteristice ale alteiunicităţi. Ca atare, este foarte posibil ca noi să vieţuim în acelaşi timp în mai multe universuri, dar să nu putem trăi decât în cel în care ne-am format ca unicitate. Starea de unicitate, fundamentala stare de unicitate a fiinţării este cea care se opune oricărei forme de impunere a seriei, a formelor clonate, trase la indigou, şi orice încercare de a obţine efecte din promovarea seriilor ca forme stabile este sortită eşecului. Este, dacă vreţi, cam acelaşi lucru cu principiul unui perpetum mobile, care creează iluzia că va funcţiona veşnic dar care se va autodesfiinţa într-o unitate de timp.

Poate că această stare a Universului este destinată în a conştientiza, în vreo una dintre formele sale, adevărata frumuseţe indescriptibilă a modului în care ea există, ceea ce ar avea ca efect o adecvare profundă a acestei forme faţă de realităţile unicităţii. Chiar dacă Universul, în datul său, este cu totul indiferent faţă de evoluţia formelor sale, modul său de a exista permite să se nască modalităţi prin care unicitatea să-şi poată etala frumuseţea şi valorile în forme specifice unei anume categorii de existenţe.

GÂNDURI DE NOAPTE

January 17, 2014 by manzatu

10 ianuarie, 2014

De regulă, atunci când ne referim la categoria *natură*, includem în orizontul ei obiectele şi fenomenele care pot fi reprezentate material, oricât de laborioase ar fi tehnicile de definire ale acestor forme. Elementele geografiei (inclusiv a celei cosmice), ale geometriei câmpului sau spaţiului, fie el rustic sau urban, fie el moştenit sau proaspăt făcut de mâna omului; elemente pe care ne sprijinim activităţile sociale într-un anume timp, sunt cuprinse în categoria generică de*natură*. Dar refuzăm să lăsăm a fi cuprinse şi acele obiecte care provin din procesele psihice care se produc şi cu care ne definim individualitatea. Astfel de elemente sunt de regulă socotite ca fiind rezultatul unor activităţi ce ne privesc direct şi singular: deprinderi, educaţie, rutine etc. Şi totuşi, cele mai multe dintre ele – să nu fim categorici şi să spunem: toate – derivă din relaţia nemijlocită între specificul construcţiei eu-lui nostru şi mediul natural în care vieţuim, legătură produsă în afara raţiunii, despre care – ne place să spunem – că s-ar afla în totalul nostru control şi şi-ar iniţia activităţile în afara sferei „naturalului". Prin astfel de acţiuni căutăm să perfecţionăm neîncetat modul de valorificare a elementelor ce ne înconjoară întru propriu folos. Desigur, pe cele care ne înconjoară, pentru că, oricât de ambiţioşi am fi, este greu de imaginat că putem să planificăm acţiuni ale folosului, întrebuinţând şi alte elemente decât cele ce se găsesc în sfera contactelor perceptibile. Dacă un astfel de proces ar fi posibil, atunci configuraţia geometriei spaţiului nostru perceptibil ar arăta şi ar funcţiona după cu totul alte legi. Ca să nu mai vorbim despre limitele capacităţilor noastre, care practic ar deveni infinite şi de negândit, ceea ce ar face să vorbim de o cu totul altă fiinţă. Legăturile dintre straturile subtile ale fiinţei noastre şi elementele naturale – despre multe dintre ele fără să avem cunoştinţe concrete într-un moment sau altul – stau la baza unei anume atitudini căreia îi suntem cel mai adesea subordonaţi într-un mod necondiţionat. Ea, atitudinea, este hotărâtă la un nivel sensibil al structurii fiinţei şi construită prin contribuţia fiecărui agregat din care suntem alcătuiţi. Ca atare, în esenţă, ceea ce se petrece în straturile sensibile ale fiinţei noastre, poate fi înscris în categoria *naturii*, şi doar nivelul comportamental ar rămâne să fie un atribut al raţiunii degajate de calităţile noastre particulare. Ştiinţele sociale ale zilelor noastre încercă din răsputeri să creeze anumite protocoale prin care să ne convingă de superioritatea derivaţilor raţional ai comportamentului individual, comportament care trebuie armonizat cu acela colectiv, ceea ce ar conduce – se crede – la dezvoltarea unei atitudini paralele cu evoluţia naturală, şi care ar avea resurse deosebite de eficienţă şi progres. Doar că, realitatea pune cel mai adesea într-o situaţie de criză o astfel de atitudine, care încearcă să se sustragă stării de armonie dintre elementul natural al cosmosului şi cel al particularităţii unei forme sau alta, fapt care reprezintă tocmai esenţa relativităţii. Modul de comportare al materiei în Univers este decis de forme de comunicare ce fac să existe continuu informaţii fundamentale

despre modificările care se produc mai ales în stratul sensibil al fiecărei forme materiale. Astfel de informaţii decid reacţiile produse în materia universală; ca atare este greu să mai afirmăm, la acest moment, că ar exista un comportament al *naturii*, şi unul la nivelul proceselor particulare ce au loc în straturile sensibile ale formelor individuale şi ar evolua paralel şi independent. Se pare, însă, că este încă prea devreme să pretindem ca omul să înţeleagă, şi mai ales, să accepte, faptul că existenţa sa şi a Universului, depind în totalitate de modul în care va deprinde să devină atent la energiile formate în straturile inefabile al fiinţării.

GÂNDURI DE NOAPTE

January 1, 2014 by manzatu

1 ianuarie, 2014

Geometria spaţiului Minkowski ne propune un model care să ne sprijine în orientarea în exteriorul fiinţei. Adăugirea de către profesorului german a încă unei dimensiuni spaţiului euclidian a fost făcută cu scopul percis de a mări gradul de orientare, permiţând o natură mai exactă a relaţiilor dintre obiectele unui spaţiu. În felul acesta vom putea deduce cu precizie care este poziţia noastră, fie faţă de celelalte obiecte ale spaţiului, fie de dimensiunile sale. Dacă relaţia dintre masă, energie şi viteză cunoaşte anumite forme într-un spaţiu euclidian, într-un spaţiu Minkowski, ea, relaţia, devine cu mult mai precisă şi putem deduce cu mai mare precizie care sunt efectele pe care le suportăm, în egală măsură cu cele pe care le producem. Acestei relaţii dintre masă, energie şi viteză îi datorăm capacitatea de a ne orienta în spaţiul exterior, pe care îndeobşte îl numim Univers; fie el în forma sa micro, fie în cea macro. Putem, astfel, să întreprindem o sumă de acţiuni care să ne apropie de adevărurile fundamentale, dar şi de temeiurile acestora. Respectivele adevăruri sunt în legătură indisolubilă cu propria noastră devenire, sau cel puţin au fost până la momentul prezent. Cele trei dimensiuni ale spaţiului, plus timpul ca dimensiune, plus simetria structurii sunt elementele care ne oferă posibilitatea de a determina natura relaţiilor noastre în calitate de co-relativi ai unor evenimente, fie că ele se petrec într-un spaţiu perceptibil, fie că se produc într-un spaţiu îndepărtat. Astfel calitatea noastră de observatori ne oferă posibilitatea permanentă să asistăm cu o anume luciditate la fenomenele care au loc în Univers, şi dacă avem tăria de a ne abţine de la tentaţia vulgarizării vom putea defini devenirea cu un relativ grad de precizie, ceea ce ne premite să emitem enunţuri despre modul de funcţionare a unor legi

fundamentale ale realităţii pure; legi din care să derivăm adevărurile care dau naştere realităţilor practice, cele care, de cele mai multe ori, reprezintă esenţa existenţei nostre. Aşadar, avem de-a face cu o structură quadridimensională (strucutra spaţiu-timp), cu simetria acesteia şi cu poziţia noastră de observator într-o relaţie de relativitate. În mare, aceasta ar fi schema relaţiei dintre Eu-l nostru şi Universul exterior, şi acestei relaţii îi dedicăm cea mai mare parte din eforturile noastre de cunoaştere, sau cum ar spune Kant: *„Regula judecăţii supusă legilor raţiunii pure practice este următoarea: întreabă-te pe tine însuţi, dacă acţiunea pe care o plănuieşti, presupunând că ar trebui să se întâmple după o lege a naturii din care tu însuţi ai face parte, ai putea s-o consideri posibilă prin voinţa ta*?"

Implicarea atât de straşnică în realitatea Universului exterior, implicare ce devine tot mai preocupantă, pe măsură ce apar elemente noi – însoţite de tot alaiul de informaţii bune sau rele -, ne face să uităm în mare masură de Universul interior pe care-l reprezentăm fiecare dintre noi. De regulă ne amintim de acest Univers abia atunci când evenimente din Universul exterior aduc atingere vreuneia dintre valorile pe care am înţeles să le abordăm. În momentele acelea avem să constatăm că între cele două Universuri există asemănări, dar există şi deosebiri, iar acestea din urmă sunt de cele mai multe ori fundamentale. Asemănările pornesc chiar de la numărul de dimensiuni: tot patru, doar că cele ale Universului interior nu-şi au sorgintea în lumea materiei, mai precis a masei, ci în cea a Inefabilului, adică a Nimicului. Cele patru dimensiuni: Intuiţia, Instinctul, Sensibilitatea şi Conştiinţa formează o strucutră quadridimensională care respectă regulile simetriei ca sistem de orientare în câmpul oferit de existenţa Nimicului. Vorbim despre un câmp care generează atât temeiuri pentru adevărurile pure, cât şi sisteme de relaţii între elementele sensibile ale Inefabilului, elemente care dau naştere unor realităţi pure subiective ce sunt esenţa nemijlocită a fiindului nostru. Este bine să evitam greşala de a considera Nimicul ca expresie a unei totale In-existenţe. Nimicul nu este nici pe departe nepopulat, ci reprezintă forma sensibilă a fiindului; am putea spune că reprezintă o sumă a adiţionărilor formelor sensibile pure care vor putea fi activate de fiecare dată când în Universul nostru exterior apare un dezechilibru ce implică participarea acestora într-una dintre infinitele forme practice în care pot deveni. Căci, după cum afirmă aceclaşi Kant: *„Deci este de asemenea îngăduit să folosesc natura* ***lumii sensibile*** *ca* ***tip*** *al unei* ***naturi inteligibile****, atâta timp numai cât nu extind asupra acesteia din urmă intuiţiile şi ce depinde de ele, ci raportez la ea numai****forma legalităţii*** *în genere (al cărei concept are loc şi la folosirea cea mai comună a raţiunii, dar nu poate fi cunoscut a priorii ca determinat în alt scop decât pentru folosirea pură practică a raţiunii). Căci legile ca atari sunt identice în această privinţă, de oriunde vor ele să-şi procure principiile de determinare"* Putem considera poziţia noastră între cele două Universuri ca fiind poarta prin care Universul exterior îşi produce expansiunea în formele pure ale fiindului său. Suntem o poartă capabilă să transformăm continuu *realităţile sensibile* în *realităţi inteligibile*, şi pentru asta cele patru dimensiuni: Intuiţia,

Instinctul, Sensibilitatea şi Conştiinţa se dovedesc a fi instrumente deosebit de eficiente în orientarea spre temeiurile pure.

GÎNDURI DE NOAPTE

December 26, 2013 by manzatu

25 decembrie, 2013

Ar putea fi o poziţie firească aceea care să încerce să determine reţinerea teoreticienilor lumii în a discuta cu aplicaţiune despre categorii sensibile ale universului, cum ar fi materia fără masă. Pentru că despre o astfel de categorie se vorbeşte puţin, chiar dacă este o categorie spectaculoasă, fragilă şi efemeră. Practic este un fel de membrană osmotică ce reglează circulaţia dinspre inefabil spre materia cu masă şi invers. Obţinerea experimentală a bosonului Higgs a aruncat o misterioasă rază de lumină asupra acestei categorii şi a dovedit că, atât ea, cât şi inefabilul sunt existenţe ale universului care participă pe deplin la menţinerea capacităţii de expansiune în sine a acestuia. În această zonă se nasc continuu elemente cu valori entropice reduse, care vor evolua respectând regula săgeţii lui Boltzmann, precum şi pe cea a creşterii entropiei. Materia fără masă este o categorie extrem de spectaculoasă; în ea se petrec acţiuni cu sensuri atât spre zona materiei cu masă, cât şi înspre cea a inefabilului şi deci către întreaga zonă a nimicului. Desigur, definiţia inefabilului nu mai este atât de generoasă ca în gândirea filosofilor antici, sau a lui Leibnitz, de exemplu. Termenul a pierdut din misterul şi frumuseţea abstractizării, uneori împinsă până la simbol, dar a câştigat în precizia şi atributele substanţei. Dacă pentru Leibnitz, inefabilul se afla în imediata apropiere a monadelor şi facilita funcţiile acestora, pentru teoreticianul contemporan, inefabilul este segmentul care sprijină evoluţia unor elemente primordiale ca cele din categoria bosonilor, fotonilor, gravitonilor etc. Între inefabil şi materia fără masă se află un teritoriu cu funcţii greu de precizat încă, dar care se dovedeşte foarte activ în realizarea expansiunii materiei fundamentale, cea care contribuie la expansiunea generală a Universului. Dar nu aceasta pare a fi cea mai importantă funcţie a materiei fără masă, ci aceea care dovedeşte că în univers nu există o origine care să se suprapună pe ea însăşi. În reprezentările geometrice ale câmpurilor sau spaţiilor, ca şi în calculele legate de aceste reprezentări, originea este fixată ca fiind un punct cu coordonate precise, de fiecare dată egale cu ele însele. Doar că naşterea bosonului Higgs ne dovedeşte că lucrurile nu sunt de fel aşa, pentru

că el însuşi devenit origine nu se suprapune peste punctul care este cotat ca originea sa, ceea ce dovedeşte că avem de a face cu o migraţie a originii din ea însăşi.

Am încercat să aduc în rândurile de mai sus câteva argumente despre fertiltatea unei categorii precum materia fără masă. Dar cele înşirate în argumentaţia prezentă mai sus mai au un rol, un rol cu două funcţii: una ar fi aceea că savanţii care operează într-un astfel de domeniu simt imperios nevoia prezenţei filosofului, care eliberat de limitările categorice ale ştiinţelor, mai ale ale celor aplicate, să poată eşafoda sisteme teoretice care să-i ajute în adâncirea câmpului de cercetare; cea de a doua, ar fi că operarea cu categorii atât de sensibile, ca cele de: inefabil, materie fără masă, nimic etc. trebuieşte făcută neapărat de iniţiaţi, pentru a le feri de vulgarizarea spiritelor comune. Dacă deschideţi internetul, sau anumite rubrici ale presei, fie ea scrisă, vorbită sau video, aveţi să găsiţi un amalgam cenuşiu de păreri ale neiniţiaţilor care transformă totul într-un talmeş-balmeş. Toată această harababură ar avea nevoie de spirite care să reintroducă disciplina în modul de gândi. Vulgarizarea este unul – am putea spune chiar – dintre viciile epocii noastre; rezultat al unui proces de alienare care s-a transformat lent într-un fel de lege a vremilor. Modul în care un efect sau altul al vulgarizării modifică, uneori categoric, înţelesurile unor noţiuni, situaţii, acţiuni etc. adânceşte continnuu o prăpastie între lumea ştiinţei şi cea a societăţii civile. Iar ăsta este încă unul dintre rezultatele faptului că filosoful s-a retras între graniţele ideologiei, mulţumindu-se să opereze cu termeni mult mai liberali care-i permit o – de ce să ne ferim! – poziţie mult mai comercială în peisajul teoretic, şi cu mult mai puţin riscantă. Doar că situaţia devine cronică şi riscăm să fim cuprinşi în curând de un analfabetism cu rezultate imprevizibile.generos

GÂNDURI DE NOAPTE

December 18, 2013 by manzatu

18 decembrie, 2013.

Preamărirea fără discernământ a formelor definibile ale materiei a împins omenirea într-o capcană perfidă şi greu de evitat. Nenorocirea este că la construcţia acestei capcane, au contribuit şi continuă să contribuie, tocmai minţile care aveau menirea de a veghea la sănătatea societăţii. În comunităţile istorice, oameni de felul acesta îşi asumau responsabilitatea cu decenţă şi abnegaţie, iar echilibrul era păstrat; materiei îi erau inventariate cu grijă calităţile, atributele, formele – atât cele definibile, dar şi cele inefabile -, stările etc. În felul acesta se puteau pregăti soluţii naturale pentru generaţiile viitoare. Industrialismul a creat o societate în contra naturii, şi nu contează dacă ea se numeşte comunistă, sau capitalistă, efectele distrugătoare sunt aidoma; ceea ce diferă sunt metodele. Faptul că oamenii nu mai au acces decât la partea vizibilă a materiei a dus la un dezechilibru periculos. Cu toate că evoluţia tuturor ştiinţelor a creat instrumente cu care s-au definit cu precize elemente ale categoriilor care alcătuiesc partea invizibilă a materiei, aceasta devine din ce în ce mai inaccesibilă spiritului, iar experienţele teoretice sunt dominate doar de dimensiunile părţilor vizibile, ale celor care pot fi un subiect direct pentru practicile industrialiste. Viaţa a devenit astfel o experienţă sărăcită într-un mod grosoloan şi noţiunilor precum: libertate, liber-arbitru, justiţie, morală, atitudine, datorie, crez şi multor, multor altora, li s-au modificat sensul, dar şi orizontul în care ar putea fi valabile. Am ajuns, într-un timp cumplit de scurt, să trăim într-o lume schematizată şi sluţită sălbatic de scheme şi proceduri necruţătoare. Ideologii dintre cele mai artificiale crează funcţii noi ale unor categorii, mutilându-le dezgustător. Totul se face cu contribuţia substanţială a minţilor care pretind că îşi aduc obolul pe altarul liberalizării societăţii. Cu fiecare generaţie se pierd sensuri importante ale speciei, se pierd legături organice cu însăşi materia premărită, care nu se mai poate defini pe sine în atari condiţii. Nu se schimbă o lume, aşa cum ai fi tentat să bănuieşti, ci se alunecă într-o aberaţie, cu contribuţia lucidă şi interesată a unor minţi cinice, care au pierdurt de mult sensul moralei şi al asumării. Costurile cresc de la o zi la alta, odată cu scadenţele care devin imperative la intervale tot mai scurte, iar generaţiile care urmează au pe umeri netrebnice şi nemeritate costuri ale unor abuzuri, fapt care le mutilează existenţa dramatic. Dar cu totul tragic este faptul că perioada aceasta a industrialismului i-a lăsat fără viitor, silindu-i să trăiască într-un continuu prezent. Nu viitorul este

marea dramă, pentru că acesta se recâştigă cu uşurinţă, faptul că trecutul nu mai are dimensiuni de adiţionat va fi aproape un cataclism. Universul nu poate exista fără adiţionare de dimensiuni, acest mecanism este parte fundamentală a relativităţii, care altminteri riscă să se destrame. Pierderea noilor dimensiuni duce la dispariţia sensului, ori sensul este categoria care asigură raţiunea evoluţiei. În *Ereziile de la Iaşi* am încercat să atrag atenţia asupra faptului că există un mod de a gândi asupra căruia ar trebui să medităm, cu atât mai mult cu cât, de-a lunngul istoriei au fost oameni care au înţeles şi au vorbit despre asta. *Ereziile de la Iaşi* este însă o carte foarate aţoasă şi este foarte greu de acceptat un raţionament sau altul. Poate că meditiaţia asupra stării de fapt care ne împinge din ce în ce mai implacabil spre a reduce chiar şi cunoaşterea părţii vizibile a materiei, ar trebui începută de la lucruri mai simple. Nu ştiu, nu pot să-mi dau cu părerea. Ceea ce ştiu este că niciodată formele care şi-au schematizat funcţiile nu au rezistat în lanţul evoluţiei.

GÂNDURI DE NOAPTE

December 10, 2013 by manzatu

9 decembrie, 2013

Presiunea pe care gândirea procesualistă a pus-o pe modul de a aborda realitatea, a determinat eclipsarea lentă şi fără echivoc a două dintre categoriile importante ale cunoaşterii: *Instinctul* şi *Intuiţia*. La momentul când scriu aceste rânduri, gândirea procesualistă consideră că majoritatea obiectelor ce aparţin acestor categorii sunt caracterizate de subiectiv şi mistic în aceaşi proporţie, precum şi de accidental, întâmplare, hazard, coincidenţă etc. Problema care se ridică este dacă această poziţie radicală nu este ea însăşi rezultatul unui subiectivism alimentat de o cunoaştere modificată de teorii elaborate atunci când starea realităţii era abordată trunchiat şi superficial. Oricum ar fi, se dovedeşte din ce în ce mai precis că realitatea va rămâne pentru cunoaştere un spaţiu ce nu va putea fi analizat altfel decât parţial, pentru că se modifică pe sine în fiecare moment şi cu fiecare acţiune ce are loc în propria sa fiinţare. Ceea ce ar trebui să fie suficient de convingător, să ne determine a nu împinge spre periferia instrumentelor cunoaşterii nici una dintre categoriile ce definesc mulţimi de obiecte cuprinse în realitate. Jocul continuu determinare-indeterminare, face ca un obiect al realităţii, determinat la un moment dat într-un anume mod specific şi particular, să dovedească, mai apoi, că este capabil să-şi dezvolte

capacitatea de cuprindere, ceea ce face ca, la rândul său, categoria care-l conţine să-şi modifice orizontul. Universul întreg este expresia unei stări de relativitate în care evoluţia condiţiei fiecărui co-relativ contribuie la schimbarea permanentă a relaţiilor, ca atare profilul realităţii se găseşte permanent într-un proces de instabilitate. O astfel de poziţie este susţinută de însăşi esenţa naturii gândirii procesualiste, care ar trebui să rămână consecventă cu sine, acceptând că într-un proces nu există determinări definitive, care să se încheie vreodată. Iată de ce, atitudinea faţă de cele două categorii mi se pare extremistă şi eronată. Mai ales că, tot mai des experimentele ştiinţifice făcute în condiţii informatizate, dovedesc contribuţia atât a *Instinctului*, cât şi a *Intuiţiei* la acţiuni în care obiectele unui moment de realitate îşi definesc atributele. Domnul Kant avea mare încredere atât în *Instinct*, cât şi în *Intuiţie* pentru definirea stării pure a unui adevăr, din care, mai apoi să derive seria de adevăruri practice care puteau să dea naştere unei realităţi sau alteia. În ultimă instanţă, vorbim tot despre relaţia determinare-indeterminare, dar, în cazul acesta am putea identifica şi o stare originară a derivatelor. Factorul acesta al identificării unui moment al originii, a fost şi rămâne una dintre preocupările constante ale ontologiei. Există în fiecare categorie de obiecte ale unei realităţi un nivel sensibil în care percepţia identifică semnele purtătoare de mărturii ale evoluţiei. Cu astfel de obiecte se desenează geometrii ale unor istorii care, în general se definesc prin anumite adevăruri practice cu ajutorul cărora se pot reconstitui anume momente. Acţiunea se face cu o anume precizie, întotdeauna lipsind o sumă de factori, această lipsă naşte nevoia unor dovezi suplimentare, mai complete. Strădaniile de a descoperi, fie empiric, fie teoretic astfel de dovezi are ca rezultat dezvoltarea capacităţilor vizionare şi ajută nu doar la reconstituirea unei imagini despre trecut, ci şi la elaborarea de realităţi virtuale ce desemnează un anume viitor. Totul este rodul analizelor care folosesc materialul existent în nivelul sensibil al categoriei, doar că, dincolo de nivelul sensibil, există un nivel extra-sensibil la care percepţia nu are acces. Din nefericire la un astfel de nivel, nu are acces nici un instrument al raţiunii. Obiectele care caracterizează acest nivel fac parte din rândul acelora pe care Kant le numeşte pure, ceea ce desemnează un contact strâns şi indisolubil cu o origine. Astfel de obiecte nu au un scop, şi nici o evoluţie; ele sunt doar purtătoarele unor calităţi care desemnează o raţiune a priori din care vor evolua adevăruri practice. Condiţia în sine a acestor obiecte face ca orice instrument al raţiunii să fie neputincios, pentru că nici unul dintre aceste obiecte nu face subiectul cunoaşterii. Ele nu sunt subiecte de cunoscut, ci de ştiut, ca atare instrumentele care ne pot ajuta în a ne orienta într-un astfel de nivel sunt *Instinctul* şi *Intuiţia*. Probabil un astfel de motiv l-a determinat pe Domnul Kant şi mai târziu pe Hegel să folosească respectivele instrumente în determinarea anumitor adevăruri care se constituiau dintr-o evidentă lipsă de scop. Nici pe departe existenţa acestei lipse de scop nu indică faptul că acele adevăruri nu ar fi purtătoare de scop. Doar că, nu ele sunt desemnate să întrupeze un scop, ci din ele să se creeze acele forme ale adevărului care vor da naştere instrumentelor care să ducă la realizarea unui scop. Faptul că de

teribil de multă vreme nu se mai vorbeşte despre nivelul acesta al existentului, că nu se mai fac încercări de a înţelege ce anume funcţii îi întreţine fiindul, are ca rezuiltat o sărăcire evidentă şi bolnăvicioasă a capacităţilor de a imagina forme ale adevărurilor practice. Desigur, într-un mediu procesualist raţionalist, o astfel de abordare a unui nivel al realităţii universale este inacceptabil, chiar dacă se recunoaşte faptul că toate celelalte instrumente au eşuat în încercările de a analiza un asemenea nivel. Modul încăpăţânat cu care se refac încercările folosind aceleaşi instrumente şi aceeaşi metodologie, ajunge să fie pentru un observator neutru doar expresia unei teribile lipse de imaginaţie. Sau de orizont.

GÂNDURI DE NOAPTE

December 2, 2013 by manzatu

2 decembrie, 2013

În general, modul în care percepem o ordine acceptată, la care vrem să ne referim, este destul de mult influenţat – în anumite cazuri chiar decisiv influenţat – de grafica geometriei unui câmp sau al unui spaţiu. Această grafică are puterea de a ne face să ne imaginăm ordinea din univers respectând anumite reguli pe care ni le indică ortografia acestor reprezentări. Iar universul ne apare ca o alcătuire de câmpuri său spaţii care au tendinţa evidentă de a crea o ordine paralelă, ceea ce este profund fals. Universul este o structură în care câmpurile şi spaţiile sunt determinate de relaţia unor co-relativi, care vor forma acel câmp sau spaţiu prin relativizare. Vorbim deci de relaţii matriciale, care sunt în egală măsură componente ale altor relaţii, dar şi ale unei structuri aparţinătoare altor structuri. Toate fiind relativele unor alcătuiri şi mai complexe. Iată că, privind ordinea din acest punct de vedere, vom constata că sensul ei, atât de precis desemnat într-o reprezentare grafică, de fapt nu există, şi că acel câmp, sau acel spaţiu este factorul de obţinere al unei alte ordini, ne-aparente şi ne-determinabile din relaţia directă a respectivelor reprezentări. Într-o gândire neprocesuală, gândire în care nu există reprezentarea evoluţiei, ar fi posibilitatea unei reprezentări precis determinate, printr-un câmp mai ales. În gândirea lui Zenon, structura spaţiu-timp se putea diviza la infinit printr-un plan. Un singur plan al fiecărei divizări. Teoria relativităţii aduce în relaţia de divizare cel puţin trei planuri, fiecare având minimum trei co-relativi. Dintr-o dată structura spaţiu-timp a devenit o structură în care reprezentările grafice pot foarte greu să mai definească, prin câmp şi spaţiu, relaţia de determinare. Relativitatea stabileşte

relaţii care se definesc în termeni mult mai sofisticaţi şi mai subtili, şi în care co-relativii pot participa la mai multe orizonturi de relaţii. Fapt care ne determină să gândim că universul este capabil să dezvolte o gamă foarte diversă de relativităţi şi de determinări. Într-o atari situaţie, ar trebui să acceptăm că accesul nostru la sistemele de relaţii, chiar ale co-relativilor noştrii direcţi, pot rămâne ascunse percepţiei. Un exemplu ar fi, relaţia materiei fără masă în procesul ei de transformare în energie şi invers. Ba chiar şi procesul de desprindere din materie a acestei categorii, transformarea sa în undă, rămâne în afara capacităţilor noastre de percepţie. Iar întrebarea lui Compton:"ce i se întâmplă undei în perioada cât este captiva particulei?" este cât se poate de îndreptăţită. Cum îndreptăţită este şi întrebarea:" În ce parte a spaţiului se va îndrepta unda, odată ce a fost expulzată de particulă? Îşi va urma traiectoria iniţială sau va respecta traiectoria expulzării.?" Şi într-un caz şi în celălalt, perioada de captivitate a quantei complică o relaţie relativă, sau prin perioada sa de captivitate, sau prin noua sa traiectorie. Aşadar, lucrul cel mai important ar fi să păstrăm o anume distanţă faţă de reprezentările grafice pe care le moştenim dintr-o geometrie a altor relaţii fizice şi filosofice.

GÂNDURI DE NOAPTEâ

November 30, 2013 by manzatu

28 noiembrie, 20113

Societatea este imanentă fiinţei umane, dar regulile de organizare ale acesteia derivă din cauze produse de propriul său mecanism de funcţionare. Cu cât o societate devine mai sofisticată din diferite motive, chiar şi din adiţionarea unui număr mare de generaţii de domenii profesionale perfectibile, cu atât seria de conflicte între interesul şi libertatea individului şi interesul şi libertatea societăţii se agravează. Sensul acestor agravări este către anulararea cauzelor conflictuale şi abolirea regulilor care le alimentează. În orice condiţii s-ar naşte o nouă formă de organizare socială – având în vedere faptul că, în mod natural, colectivul primează individualului – seria de conflicte se naşte odată cu noua formă, doar că este necesar un anume timp pentru ca acutizarea să atingă cote atât de grave încât să se ajungă la necesitatea abolirii. Şi, întotdeauna sunt abolite efecte ale cauzelor, şi nu cauzele ele însele şi nici natura acestora. Teoretic *„O societate umană este un ansamblu de fiinţe libere."* (Bergson), doar că modul de funcţionare al societăţii aduce grave prejudicii acestui principiu, prin reducerea dură şi împotriva unui curs natural, a numărului de opţiuni individuale. Două ar fi motivele care produc o asemenea stare de fapt: pe de o parte limitele în înţelegerea esenţelor cauzelor, pe de altă parte compromisul oportunist între interesul

colectiv şi interesul individual. Dacă oportunismul este un atribut al progresului în starea de liberate, în climatul disciplinei sociale, oportunismul se transformă într-un atribut al procesului de dezomogenizare a dinamicii mecanismului social. O societate izbuteşte să menţină echilibrul între interesul colectiv şi interesul individual doar atâta timp cât primul termen al acestui raport – interesul colectiv – nu se transformă într-un interes în sine şi nu se abate de la raţiunea practică a fiinţării. Păstrarea arbitrară a unei colectivităţi care aduce grave atingeri interesului individual, în sensul limitării abuzive a libertăţii, generează conflicte care, odată declanşate, nu mai pot fi rezolvate decât prin abolirea cauzelor care le-a generat. Societatea din *„ansamblu de fiinţe libere"* se transformă într-un sistem arbitrar de întreţinere a propriului sine, ceea ce presupune modificarea tot mai radicală şi continuă a multora din principiile fundamentale ale libertăţii individuale. Într-un astfel de moment, societatea se va scinda în două categorii: prima, cea mai redusă, cea care înţelege să păstreze sinele societăţii sub orice chip; cea de a doua, ce mai numeroasă, cea care reclamă revenirea la statutul originar al libertăţii individuale. Oricum ar motiva societatea restrângerea progresivă a libertăţii individuale, nu există scop al interesului general care să poată justifica o astfel de atitudine. De altfel ea nici nu se întâmplă dintr-un scop de altă natură decât incapacitatea de a inova pentru crearea de noi instrumente care să păstreze un echilibru cu realităţile evoluţiei. Avem de a face cu un proces lent de îngheţarea a capacităţilor de a inova, iar lipsa instrumentelor sociale capabile să ţină destinul colectiv într-un echilibru cu realităţile care se nasc în fiece moment, reclamă acţiunile de limitare a libertăţilor individuale. Odată început acest proces, el se va accelera până se atinge acel punct critic de unde vor începe acţiunile individuale de abolire a cauzelor şi regulilor restrictive. Ceea ce presupune, până la urma urmelor, schimbarea normelor de coexistenţă colectivă, adică naşterea unei noi societăţi, proces altminteri destul de dureros. Dar, libertatea individuală este suverană, şi orice atentat la integritatea acesteia conduce la un moment de abolire şi de revenire la statutul în care aceasta se poate manifesta în întreagă plenitudinea ei. Desigur, libertatea individuală are şi ea evoluţia ei, cea care o ajută să rămână mereu capabilă de liber-schimbul cu realitatea, liber-schimb care se face în deplin acord cu valorile fundamentale pe care această libertate le conţine.

GÂNDURI DE NOAPTE

November 22, 2013 by manzatu

21 noiembrie, 2013

În existenţă se află o entitate care depăşeşte Universul în ne-limitare, şi anume Creativitatea. Tocmai această calitate face din Creativitate o componentă importantă a modului cum Universul ia formă în fiecare moment al existenţei sale. Fără Creativitate materia s-ar prăbuşi în sine însăşi lipsită fiind de mecanismele care să întreţină jocul determinare-indeterminare. Datorită acestui joc poate universul să-şi menţină ne-limitarea şi să defineasc ă continuu conceptul de potenţialitate, esenţial existenţei. Alternanţa determinare, indeterminare întreţine apariţia entităţilor Universului caracterizate prin unicitate şi evoluţie. Creativitatea capătă felurite forme, dar respectă cu stricteţe principiile sale esenţiale, în fiecare dintre formele pe care le crează, ceea ce-l îndreptăţeşte pe Hegel să scrie, referindu-se la creativitatea umană: *„Opera de artă veritabilă [...] îşi dovedeşte originalitatea autentică numai înfăţişându-se ca o creaţie proprie a unui spirit care nu spicuieşte şi nu strânge nimic de pe afară, ci lasă să se producă în sine însuşi întregul, în strânsă legătură, dintr-o bucată şi într-un singur ton, tocmai cum obiectul s-a unificat, cu sine în sine însuşi."* Se poate afirma că aceste cuvinte definesc cu precizie principiul fundamental pe care Creativitatea îl însămânţează în toate entităţile ce apar în Univers. Acesta fiind momentul iniţial al existenţei din potenţialitatea căruia porneşte procesul evoluţiei. O creaţie este dotată cu o sumă de elemente care formează baza evoluţiei, care permite un număr anume de modificări cuprinse într-un anume sens, respectând însă o săgeată Boltzmann, adică fără opţiunea de a se abate de la respectivul sens. Un astfel de principiu obligă fiecare acţiune al unei entităţi să urmeze un curs unic şi să nu se poată repeta niciodată. Totul este unic şi irepetabil. Tocmai acesta este farmecul fundamental al Creativităţii, este, deasemenea, şi modul în care participă la dez-mărginirea continuă a Universului prin adăugarea de noi unicate obligate să respecte un sens unic al evoluţiei. Dacă, aşa cum face Leibnitz, punem Creativitatea sub voinţa unei forţe divine o vom lipsi de multitudinea de faţete, atribute şi poziţii pe care o are în fapt ca şi entitate în existenţa Universului. Creativitatea se naşte continuu din ea însăşi, folosind în procesul său de formare concepte şi entităţi ale acelui moment de fiinţare a Universului. Practic, Creativitatea se hrăneşte cu energiile existente în Univers, preparându-l pentru a-şi oferi posibilitatea de a crea noi energii în viitor, tocmai prin adiţionarea fiecărui moment al unui timp prezent consumat. Memoria astfel creată este depozitul cel mai important pe care Universul îl deţine şi pe care Creativitatea îl menţine mereu activ. Universul este lipsit de uitare; întreaga sa materie este menţinută în forme perisabile, pe care Creativitatea le armonizează după relativităţii impuse de o anume geometrie. Dacă acest principiu al armoniei co-relativilor nu s-ar conserva, am asista al momente teribil de ciudate cu co-relativi din diverse forme şi timpi diferiţi, ceea ce ar crea o dezordine greu de controlat. Unicitate sensurilor de evoluţie, pe care Creativitatea le impune fiecărei existenţe asigură o expansiune continuă a Universului în forme şi direcţii care nu întotdeuna pot comunica. De cele mai multe ori

comunicarea apare între co-relativii unui spaţiu pereceptibil, oferind posibilitatea de a primi informaţii abstracte despre anume entităţi universale aflate în spaţii din afara hotarelor cunoaşterii perceptive. Putem vorbi – în ceea ce priveşte cunoşterea ca şi atribut al adiţionării – de două geometrii pe care Creativitatea la are la dispoziţie; una este cea perceptivă şi operează cu obiectele aflate într-un spaţiu senzorial, iar cea de a doua este o gemetrie care operează cu obiectele aflate într-un spaţiu informaţional. În ambele cazuri modalitatea de comunicare a Creativităţii este asigurată de energiile conţinute în acţiunile obiectelor pe care ea însăşi le crează, energii care sunt guvernate de legea moralei. Calităţile Creativităţii de existenţă determinată asigură acţiunea legii morale în orice condiţii şi asupra tuturor obiectelor create, indiferent de natura lor, fapt care contribuie la:*"Libertatea pentru ceea ce este manifest într-un deschis lasă de fiecare dată fiinţarea să fie fiinţarea care este ea. Acum libertatea se dezvăluie a fi faptul de a lăsa fiinţarea să fie."* (Heidegger) Ori, lucrul acesta nu este posibil decât cu un lucru creat, care implică existenţa unor adevăruri *„ … care fiinţează în chip originar."* (Heidegger) În mod necesar şi absolut, Creativitatea este acea entitate care presupune Universul şi nu invers, dar nu este la fel de necesar ca ea să fie voinţa unei forme divine, ci acţiunile ei să genereze voinţe divine, la orice nivel s-ar afla acestea.

GÂNDURI DE NOAPTE

November 16, 2013 by manzatu

16 noiembrie, 2013

Cred că este firesc să fim de acord cu domnul Gaston Bachelard când afirmă: *„ Trebuie de altfel semnalată neputinţa idealismului de a reconstitui un raţionalism de tip modern, un raţionalim activ susceptibil de a informa cunoştinţele din noile domenii ale experienţei. Altfel zis, perspectiva descrisă nu poate fi inversată. În realitate, când idealismul stabileşte o filosofie a naturii, el se mulţumeşte să ordoneze* ***imaginile*** *pe care şi le face despre natură, abandonându-se datului imediat pe care il comportă aceste imagini. El nu depăşeşte limitele unui senzualism eterat, nu se angajează într-o experienţă continuă."* Filosofia idealistă este lipsită de instrumentele capabile să urmeze logica unui discurs raţionalist. În fapt, nici nu este menirea unei astfel de gândiri să analizeze situaţiile raţionaliste ale unei realităţii. La rândul său, raţionalismul este incapabil să producă instrumente cu care să analizeze momente ale metafizicii. A fost, şi devine din ce în ce

mai evident că o realitate nu este compusă numai din aspectele raţionale, cum tindem să impunem ca metodă, că există o sumă de adevăruri care au nevoie de instrumente deosbite de raţiune pentru a fi analizate (adevărurile). Ăsta fiind obiectul filosofiei idealiste. Cu cât ştiinţele exacte ajung în teritorii mai apropiate de stările inefabile ale materiei, cu atât sunt reclamate instrumente din afara domeniului raţionalist pentru a fi caracterizate situaţii ale realităţii. Idealismul şi raţionalismul sunt – dacă vreţi – cele două feţe ale aceleiaşi monede. Privite pe rând, aversul şi reversul monedei par să indice imagini deosebite, dar nici una, nici cealaltă nu caracterizează total realitatea piesei despre care vorbim. Între cele două feţe există o materie cuprinsă într-o anume realitate pe care o putem înţelege mai exact doar dacă ţinem cont de ambele imagini. Probabil acesta şi este motivul pentru care foarte mulţi dintre oamenii de ştiinţă invocă nevoia ca cercetările lor să cunoscă interpretări filosofice dincolo de aria raţională. Sigur, raţionalismul a apelat întotdeuna la caracterizări mult mai simple şi mai aproape de bunul simţ emipiric în a explica un fenomen sau altul. Şi mai este în stare să degaje situaţii care pot fi cuprinse într-o sumă de proceduri care uşurează mult comportamentul uman. Idealismul, în schimb, se foloseşte adesea de instrumente teoretice generale prin care caută să surprindă partea subtilă a unui fenomen sau altul, a unui adevăr sau altul. Aceste instrumente propun de cele mai multe ori definiţii cu un ridicat grad de abstractizare care pun în derută subiectul. Este vorba de o atitudine foarte apropiată de cea a matematicii, care operând cu situaţii posibile apelează la acelaşi gen de instrumente. De aceea, celor din afară a părut că cele două metode de analiză ale realităţii caută să schimbe datele datele acesteia, ceea ce nu este adevărat. Fiecare dintre aceste metode vorbeşte despre o altă stare a aceleiaşi realităţi. Fiecare se cuprinde în alte naturi ale adevărurilor ce caracterizează realitatea în speţă. Timpurile ne arată tot mai insistent că a venit momentul să ţinem cont de ambele metode atunci când vorbim despre o realitate. Şi Teoria Relativităţii, fie restrânsă, fie generalizată demonstrează acest lucru, chiar – sau mai ales – şi în acele segmente ale realităţii care o infirmă. De altfel, realitatea ne îndeamnă cu insistenţă să eleminăm din metodele noastre tendinţele de excludere, şi să folosim informaţii caracterizate de mai multe instrumente atunci când dorim să cunoaştem în adevăratul sens al cuvântului o realitate. Din nefericire, cea mai mizerabilă invenţie a ideologiei secolului al XX-lea a fost vulgarizarea conceptului de educaţie, ceea ce a condus la apariţia sistemului de proceduri care – în mod obligatoriu, prin natura sa – operează cu exculuderi. Raţionalismul şi idealismul sunt metode ale aceleiaşi ştiinţe, şi operează asupra aceleiaşi realităţi, din care una încearcă să extragă adevărurile pure – idealismul, iar cealaltă adevărurile practice – raţionalismul. Tendinţele separatiste ale vremurilor când nu conta prea mult care stare a realităţii se doreşte a fi cunoscută, şi prin care metodă, au cam apus. Am evoluat până în situaţia în care realitatea este importantă în întregul ei, şi lucrul acesta a fost impus de propria noastră curiozitate şi propria nevoie de expansiune. Suntem o specie invazivă – ca de altfel toată materia care se reproduce – expansiunea făcând

parte de codul nostru de bază. Ori parcurgând etapă după etapă, trebuie să înţelegem că noi înşine schimbăm condiţiile realităţii, că ajungem să-i cunoaştem unitatea şi unicitatea, şi suntem nevoiţi să apelăm la instrumente tot mai complexe, capabile de interpretări cu grad mare de subtilitate. Nu putem pretinde să păstrăm condiţia instrumentului neschimbată câtă vreme el trebuie să cerceteze o realitate care s-a modificat, şi care ne pretinde o cunoştere modificată.

GÂNDURI DE NOAPTE

November 10, 2013 by manzatu

10 noiembrie, 2013

Două sunt formele prin care gândirea contribuie la naşterea structurilor care se compun şi recompun pentru a împlini, în final, existenţa noastră; respectivele forme de gândire sunt cele care ne ajută să ne orientăm într-o evoluţie care respectă săgeata lui Boltzman – tendinţa materiei de a evolua de la o stare ordonată la una mai puţin ordonată, dar nu şi invers. Nu are importanţă ordinea în care facem referinţă la cele două forme ale gândirii, pentru că funcţiile lor sunt continuu complementare. Uneia dintre forme – gândirea-gândită – îi datorăm toate obiectele care formează particularitatea specială a eu-lui nostru: idei, convingeri, hotărâri, opţiuni etc. Această formă de gândire va stabili traseul săgeţii ce reprezintă evoluţia existenţei noastre, şi o va face în virtutea unor temeiuri care se află în cealaltă formă a gândirii: gândirea-care-gândeşte, şi care reprezintă esenţa spiritului nostru. Dacă obiectele generate de gândirea-gândită sunt uşor de definit, în funcţie de co-relativitatea cu obiecte ale spaţiului perceput, sau chiar ale spaţiului general, nu putem spune că sunt la fel de uşor de înlăturat. Oricât ar fi de dorit o astfel de posibilitate, practic şansa ca ea să fie realizată în vreun mod anume este nulă. Respectivele obiecte sunt dependente de doi factori importanţi: pe de o parte temeiurile din gândirea-care-gândeşte, pe de altă parte co-relativitatea care formează ordinea în geometria planului perceput şi care reprezintă traseul săgeţii lui Blotzman. Dacă acestei ordini din geometria unui plan relativ s-ar putea aduce modificări, atunci principiul lui Botzman nu ar mai funcţiona şi, ca atare, timpul ar dispărea pur şi simplu din tabloul dimensiunilor, pentru că sensul său ar fi schimbat la fiecare modificare adusă obiectelor şi implicit planului. Aşadar, la o observare mai atentă, vom constata că toate obiectele definite de gândirea-gândită şi care fac parte din existenţa noastră, cu toate eforturile şi iluziile noastre, produc efecte în funcţie de acţiuni petrecute în segmentele consumate ale evoluţiei noastre şi

determină conformaţia structurii segmentelor din viitor. Nihil est sine ratione – principiu care fixează fiecare temei al existenţei unui obiect subiectiv în structura consumată a unui segment care a fost adiţionat de trecut. Urmărind istoria fiecărui temei ce produce obiecte în gândirea-gândită, vom ajunge invariabil la modul de fiinţare a gândirii-care-gândeşte, unde fiecare temei se află în starea sa pură şi particulară. Pentru că, după spusele lui Heidegger: *„ În funcţie de diferitele tipuri şi zone ale fiinţării, se schimbă atât caracterul manifestării sale posibile, cât şi cel al modalităţilor în care este ea interpretată."* Astfel putând explica de ce felul fiinţării fiecărui temei din gândirea-care-gândeşte determină o formă anume a evoluţiei unor obiecte din gândirea-gândită. Urmărind către originea sa săgeata lui Boltzman suntem nevoiţi să constatăm că întreg lanţul genetic ale fiecărei entităţi determină felul de fiinţare al temeiului în gândirea-care-gândeşte a acesteia, şi că traseul respectivei săgeţi este unic şi irepetabil, urmând săgeata sensului unic al timpului. Ceea ce face ca misterioase adevăruri din Învăţăturile Orale ale lamaşilor să devină coerente: *"Or, după învăţăturile secrete, trebuie să ajungi să înţelegi, să vezi, să simţi că nu există curent care să fie spiritul* ***meu*** *şi, în consecinţă, o pluralitate de curenţi care să fie spiritele altor indivizi, ci un singur curent care este Kun ji namparshespa, ansamblul activităţii mentale în acţiune fără punct de plecare cognoscibil. În el ne scăldăm ceea ce numim spiritul* ***nostru*** *pe care ne străduim să-l delimităm, să-l separăm. De altfel, efort zadarnic. Fie că suntem sau nu conştienţi, gândurile pe care le gândim nu sunt gândurile* ***noastre****, dorinţele, nevoile pe care le încercăm nu ne sunt deloc specifice nouă, ataşamentul excesiv pe care îl avem faţă de viaţă, setea de ea, nimic din toate astea nu e cu totul al nostru, toate sunt colective, toate sunt fluviul în mişcare al incalculabilelor momente de conştiinţă-cunoaştere venind din străfundul de nepătruns al eternităţii."* (Alexandra David-Neel)

GÂNDURI DE NOAPTE

November 3, 2013 by manzatu

2 NOIEMBRIE, 2013

„De aceea nu fără motiv filosofia se numeşte ştiinţa adevărului. Într-adevăr, scopul ştiinţei teoretice este adevărul, iar al celei practice aplicarea." (Aristotel, *Metafizica*) Şi pe bună dreptate acei înţelepţi căutau în primul rând să afle adevărul unei acţiuni, a unei fapte, a unui lucru, precum şi temeiul acestui adevăr. Nu vorbim despre adevăr în accepţiunea sa juridică, cel care trebuie să stabilească justeţea unei relaţii sociale într-o realitate anume, ci de cel care reflectă relaţia directă între percepţia noastră şi un anume moment al realităţii. Poate că pentru oamenii acelor timpuri

era mai lesne de stabilit astfel de relaţii cu realitatea, pentru că lumea nu era văzută ca un proces şi în consecinţă nu exista sentimentul evoluţiei. Lumea era o stare de fapt, un dat, în care obiectele geometriei spaţiale erau mereu în aceeaşi condiţie, iar regulile realităţii mult mai simple. Chiar dacă era admisă acţiunea timpului asupra acestora, ea nu producea o evoluţie ci o disoluţie, datorată mai ales faptului că timpul era definit ca o dimensiune adiţionabilă cu sine însuşi. Trecutul devine astfel segmentul cel mai important, cel care acaparează atât prezentul, care practic se dizolvă în el, cât şi viitorul asupra căruia menţine o presiune permenentă. Trecutul este format din două orizonturi importante: 1. cel care deţine practic toate valorile importante ale lumii, pe care le cumulează inexorabil prin adiţionare, iar prezentul, dar şi viitorul par mereu lipsite de şansa existenţei unor valori importante; 2. din el, şi doar din el, putem extrage acele valori pe care să sprijinim acţiunile necesare emancipării. Există astfel o conştiinţă a valorii fără egal a trecutului care marchează atitudinea oamenilor. Apelarea continuă la valori ce se găsesc depozitate în memoria trecututului pentru a putea elabora soluţii noi la problemele unui prezent imperativ, reprezintă esenţa mentalităţii care impune un respect profund pentru adevărurile istorice. Nu oamenii sunt importanţi într-o astfel de atitudine, ci faptele lor, cele care fixează seturile de valori atât de necesare pentru a lumina sensul acţiunilor viitoare. Teoria *Gestalt*-ului a modificat substanţial imaginea despre lume şi despre contribuţia trecutului la evoluţie. Respectiva teorie introduce noţiunea de structură formală, în care fiecare element are o funcţie determinată în realizarea percepţiei unui moment al realităţii. Este efectul primelor noţiuni de mecanică ce presupun existenţa unui proces, deci a unei evoluţii, în care fiecare element are importanţa sa şi tinde să pună un semn de egalitate între toate elementele unei structuri. Într-o astfel de schemă, trecutul nu mai contează cu funcţia sa de deţinător al sistemelor de valori fundamentale ale omenirii, ci, mai degrabă, ca semn al unui moment depăşit din evoluţie. Prezentul şi viitorul devin segmentele importante ale timpului, iar soluţiile sunt căutate în scheme teoretice fără legături cu funcţii generate de adevăruri ale unor obiecte din vechile geometrii. Sunt preferate analize ale structurilor nou inventariate pentru punerea în valoare a unor funcţii evidenţiate de respectivele analize, fără preocupări pentru fixarea unor temeiuri care să ducă la un adevăr. Nu mai sunt importante valorile după ierarhia verificată istoric, după funcţiile naturale ale adevărurilor definite, ci după noutatea relevată de mişcarea în anasamblul care le conţine. Astfel, obiecte îndoielnice ca valoare de facto, devin generatoare de funcţii şi sunt preferate în elaborarea de modele, înlocuind, chiar împotriva evidenţei de cele mai multe ori, obiectele care au generat valoare prin temeiul adevărului de-a lungul timpului. Conceptul procesului tinde să înlocuiască funcţiile relativiste fundamentale ale obiectelor dintr-o geometrie istorică, cu funcţii ale mişcării acestora într-o structură anume, ceea ce face ca percepţia să piardă elemente esenţiale ale momentului. Desigur, această poziţie este una profund subiectivă, care ar putea fi cu uşurinţă adusă la un moment de echilibru cu rezultate spectaculoase, având în vedere existenţa noilor elemente care ar putea

contribui cu funcţiile lor fireşti la imaginea totală a geometriei pusă în discuţie. Şi este probabil ca lucrul acesta să se întâmple cândva. Sau poate că nu.

GÂNDURI DE NOAPTE

October 29, 2013 by manzatu

28 octombrie, 2013

Matematica este ştiinţa formelor posibile, fapt căruia datorăm capacitatea sa de a sprijini celelalte ştiinţe în momentele dificile ale cercetărilor de graniţă. De fiecare dată când o anume situaţie face ca o parte din reprezentarea la care s-a ajuns să se piardă în virtual, matematica are capacitatea de a ajuta la întregirea reprezentării, şi astfel, nu numai că se depăşeşte un moment dificil, dar, de multe ori, se izbuteşte descoperirea unor calităţi nebănuite ale momentului-problemă. Filosofia este ştiinţa formelor probabile şi se sprijină pe toate ştiinţele pentru a putea să ducă la bun sfârşit reprezentările formelor care într-o realitate subiectivă sunt idei sau temeiuri şi au nevoie de o probabilitate pentru a deveni forme într-o realitate deschisă, obiectivă. Filosofia are nevoie de mijloace pentru a formula reprezentări ale unor adevăruri ce ţin în mare măsură de virtual. Ele sunt probabile atât în orizontul virtual, cât şi în cel raţional şi coţinutul lor de adevăruri este o materie importantă. Timpul, de exemplu, pentru matematică este o dimensiune posibilă cu anume caracteristici specifice, şi numai acelea, între anumite limite, ceea ce ajută la determinarea particularităţii în reprezentările altor ştiinţe. Pentru filosofie, timpul devine o categorie probabilă, care determină anumite cauze, contribuind astfel la obţinerea unei Unităţi mobilate de obiecte, definite de adevăruri şi de valori moarle care dau specificul particularităţii sale. Timpul, pentru filosofie, este o categorie care îşi exprimă probabilitatea atât prin frecvenţa contribuţiei sale la naşterea unei cauze (e timpul, nu e timpul pentru o cauză), cât şi prin faptul că poate fi dovedită contribuţia la configurarea unui temei sau altul, care să determine o cauză (timpul optim). Important – şi într-un caz şi în celălalt – este calitatea sa de a determina existenţa acelor obiecte care pot contribui la apariţia ideii care să facă parte dintr-o raţiune practică pură (Kant). Respectivele obiecte sunt cuprinse în întinderea, dar şi în durata unei percepţiei şi astfel se

determină geometria unui spaţiu care dă naştere ideii pure dar care are nevoie de o lege şi o voinţă care s-o transforme într-o acţiune practică, adică s-o aducă în libertate (Kant). Fără îndoială că la această stare probabilă a timpului contribuie substanţial starea posibilă a acestuia cu toate caracteristicile sale definite de matematică. Atât timpul, cât şi spaţiul formează o structură pe care se sprijină categoric voinţa ivită din probabilitatea timpului, aceleaşi structuri. Se poate spune că relaţia dintre timpul posibil şi timpul probabil determină o funcţie care înfiinţează temeiuri ce stau la baza probabilităţii multor forme în filosofie. Dar, în egală măsură, putem spune că relaţia pomenită mai sus duce la apariţia unei structuri relativiste între temeiurile diferitelor ştiinţe, şi formele pe care filosofia le pune în libertate. Este felul prin care realitatea înlesneşte capacitatea tuturor ştiinţelor de aducere în deschis a noi forme, pornind de la particularităţile subiectivităţii. Fiecare formă care astăzi se găseşte în cele mai diverse expresii ale vieţii cotidiene, au fost în alte timpuri obiecte ale virtualităţii care aveau nevoie de un anume temei specific pentru a găsi calea spre realitate, cale care devie posibilă, în mare măsură, acestei relaţii dintre un timp posibil şi un timp probabil.

GÂNDURI DE NOAPTE

October 25, 2013 by manzatu

25 octombrie, 2013-10-25

Conceptul aristotelic care defineşte timpul ca fiind adiţionabil cu el însuşi, ne luminează asupra a două nivele de înţelegere; unul ar fi că timpul este adiţionat din elemente; iar cel de al doilea, că adiţiunea îl fixează să urmeze un singur sens. Modul de funcţionare a adiţiunii o putem surprinde cel mai bine din aporiile lui Zenon. În *Săgeata*, de exemplu, modul de divizare a spaţiului nu poate fi despărţit de cel al timpului, ceea ce-l va face pe Arisotel să afirme că paradoxul este valabil doar dacă acceptăm că timpul, *ca şi spaţiul* sunt compuse din „elemente", lucru care face posibilă divizarea structurii spaţiu-timp la infinit. Aristotel spune că doar dacă acceptăm că spaţiul şi timpul constituie o structură, aporiile eleeatului rămân valabile, pentru că doar atunci se poate face o divizare la infinit. Cercetările fizicii quantice moderne relevă însă o problemă destul de serioasă. Divizările încep să fie posibile – de la o anume dimensiune a materiei – doar printr-un bombardament cu energie de înaltă frecvenţă. Particulele materiale elementare sunt divizate în acest mod, şi implicit se întâmplă acelaşi lucru structurii spaţiu-timp, pentru că fiecare particulă

elementară mobilează un elment al respetivei structurii aflate în diviziune. Doar că de la un anumit nivel al particulelor elementare, acestea nu se mai divid, ci dau naştere unor particule elementare identice, ceea ce face – în primul rând – să nu mai funcţioneze sensul unic al evoluţiei stucturii spaţiu-timp, pentru că nu mai putem vorbi despre un element particular aparţinător structurii, din care rezultă un alt element particular cu alte carcteristici, dar apaţinător aceleiaşi structuri, ci avem de-a face cu un element particular care dă naştere propriei structuri spaţiu-timp. Caz în care nu mai funcţionează nici geometria euclidiană, dar nici relaţia relativistă. Practic suntem într-un moment lipsit de geometrie, ca atare şi lipsit de dimensiuni, deoarece nu mai putem vorbi nici de un sens al entropiei, dar nici de unul al negentropiei. Apariţia particulelor elmentare identice induc o stare de confuzie în structura spaţiu-timp, datorită anulări diviziunii. Practic, oprindu-se diviziunea este anulat principiul aporiei, iar aceasta se dovedeşte a fi o absurditate, ceea ce întăreşte şi mai mult afirmaţia lui Aristotel, şi anume că ea poate funcţiona doar într-o structură spaţiu-timp divizibilă la infinit. Particulele elementare nou apărute nu fac parte din structura spaţiu-timp care a evoluat entropic până la acest nivel, ci sunt fiecare aparţinătoare altei structuri spaţiu-timp al cărui sens evolutiv nu-l putem presupune, ca atare noile particule nici nu pot fi integrate în sensul structurii entropice care le-a dat naştere, şi nici într-o structură negentropică. Naşterea noilor particule elementare face ca entropia să devină nulă, şi în consecinţă să nu existe negentropie. Ne găsim într-un moment cu totul lipsit de dimensiuni, ceea ce dovedeşte că Universul la nivelul întregului său este lipsit de dimensiuni, acestea fiind valabile doar pentru stările sale particulare. Care stări particulare, în atari condiţii, pot fi infinite, fiecare având sensul său de evoluţie, dintr-un moment de anulare în alt moment de anulare.

GÂNDUI DE NOAPTE

October 16, 2013 by manzatu

15 octombie, 2013

Chiar dacă Martin Heidegger încerca, la sfârşitul anilor douăzeci – în plin veac XX, deci – să pledeze pentru importanţa instrumentelor metafizicii (vezi *„Ce este Metafizica*?", 1929), ea a rămas şi în zilele noastre aşa cum o caracteriza Aristotel: *„Există o ştiinţă care consideră atât Fiinţa ca fiind, cât şi proprietăţile ei esenţiale. Ea nu se confundă cu nici o ştiinţă specială, căci nici una din acestea nu consideră Fiinţa ca atare în general, ci fiecare din ele îşi asumă o parte din ea şi examinează însuşirile ei, cum fac, de pildă, ştiinţele matematice."* Ca atare, putem afirma, odată cu anticul filosof, că este o ştiinţă care cercetează cauzele adevărului. De la încercările lui

Heidegger au trecut aproape un secol, timp în care ştiinţele despre materialitate s-au redefinit de fiecare dată când cerinţele experienţelor practice o cereau. S-a creat o anume legătură funcţională între ritmul existenţei şi cel al redefinirii ştiinţelor despre materialitate. Metafizica, în schimb, a continuat să practice aceleaşi tipuri de metode – e drept rafinându-şi instrumentele în funcţie de noile obiceiuri ale materialităţii – pentru atingerea adevărului. Această poziţie a metfizicii a făcut ca materialitatea să încerce marginalizarea ştiinţei despre adevăr, ba chiar, de ce nu?!, eliminrea ei din schemele de gândire ale fiinţei. Paradoxal, ştiinţele particulare au pus, şi pun, mereu la dispoziţie concluzii noi despre starea esenţială a adevărului, concluzii care ar putea ajuta metafizica să se redefinească şi să probeze instrumente noi în cercetările ei. Savanţi ca Riemann, Schrödinger, Compton, Minkowski, ca să numesc doar pe câţiva dezvăluie probe concludente despre faptul că întotdeauna adevărul se găseşte undeva dincolo de materialitate, şi că aceasta este derivatul stării de adevăr. Dacă Maxwell a înţeles că lumina are caracteristici mai degrabă ale materiei decât ale energiei, Compton probează că o quantă poate fi, în egală măsură, şi undă şi particulă, iar Einstein că relativitatea motivează evenimentele universului, şi toate acestea au rădăcini în starea materiei de dincolo de materialitate. Şi Plank, şi Compton, şi Einstein, şi mulţi alţi savanţi, au îndemnat la o extindere a conţinutului teoriilor lor ştiinţifice în filosofie, recte în metafizică, tocmai pentru că ştiau despre modalităţile care ar fi făcut ca adevărurile să fie cu mult mai prezente în viaţa noastră, evitându-se astfel abateri periculoase care consumă mereu resurse pentru rezolvare. Metafizica nu este o ştiinţă în afara materialităţii, ci una care ţine, ca şi ştiinţele particulare, de condiţia universală a materiei, doar că obiectul ei nu se rezumă la studierea momentelor, ci caută mereu acele căi de a putea defini modul în care inefabilul îşi pierde imaterialitatea. De aceea este metafizica o ştiinţă despre Nimic, iar Nimicul nu poate fi cântărit cu instrumente metrologice. De fiecare dată când o să încercăm să definim metafizica cu noţiuni ce ţin de materialitate vom eşua în înţelesuri, pentru simplu motiv că noţiunile ce definesc materialitatea nu au suficient conţinut. Şi atunci este greu de înţeles cum desenează o noţiune metafizică geometria unei stări materiale, cum ar fi aceea a spaţiului perceput, de exemplu. Jean Piaget ne descrie o astfel de situaţie găsind că: „ *...orice percepţie durează, după cum, orice percepţie are întindere.*" , ca atare, rspectiva percepţie poate desena geometria unui spaţiu, desemnând-i obiectele care o pot caracteriza, dar, în egală măsură, îi desemnează şi timpul. Şi, iată că, dintr-o dată ne găsim într-un spaţiu Minkowski în care obiectele au o încărcătură subiectivă ce ţin strict de voinţa unui subiect, pentru că sunt definite ca: *„o mulţime de elemente în care s-a definit o operaţie internă, adică o lege de combinare între elemente.*" (vezi Teoria grupurilor) Or legea care defineşte obiectele spaţiului desemnat este generată de o necesitate aflată în interiorul subiectului şi produsă de voinţa acestuia. Un astfel de caz nu poate fi urmărit cu mijloacele ştiinţelor particulare, şi doar intervenţia metafizicii poate stabili modul de co-generare a adevărului care motivează existenţa unui astfel de spaţiu. Putem lesne să tragem o concluzie din

acest exemplu, şi anume că metafizica nu se preocupă de un domeniu în afara materiei. Ci de un orizont al materiei care se află dincolo de raţiune şi de realitatea specifică. Ca atare, în studierea evoluţiei universului nu este posibil să renunţăm la metafizică, pentru că am ajunge să tăiem orice cale de a ajunge la adevărurile care sunt procese aflate în continuă mişcare.

GÂNDURI DE NOAPTE

October 11, 2013 by manzatu

11 octombrie, 2013

Sunt situaţii când trebuie să fim de acord cu domnul Immanuel Kant şi să recunoaştem că judecăţile depind de starea de voinţă a subiectului. Şi nu vorbim doar de judecăţile filosofice sau sociale, ci şi de judecăţi care privesc momente ale proceselor materiei. Se pare că existenţa universală ascunde mereu stări ale materiei, chiar în momentele când ni se pare că am izbutit să facem lumină. Este un joc al unicităţii formelor care – cu cât înaintăm în dezlegarea şaradelor – se face tot mai misterios. Dacă în concepţia creaţionistă orice formă materială era o copie fidelă a tuturor generaţiilor dinaintea sa, până la creaţie, în abordarea evoluţionistă, mult timp s-a operat cu forme identice la nivel de familii, de grup, sau de specii, fără să se diferenţieze indivizii între ei. Astăzi, însă se pare că începem – greu, e adevărat! – să înţelegem faptul că orice formă de existenţă din univers – anorganică sau organică fiind – este un unicat care respectă o anume legitate a generalului, dar care îşi exprimă în mod special particularitatea ce-o deosebeşte de celelalte forme. Ceea ce face să apară nevoia unei atenţii deosebite în anumite momente ale comunicării, mai ales în cazul folosirii unor termeni ce pot conţine consecinţe importante. În ecuaţia relativităţii: $E=mc^2$, termenul c^2 este general acceptat ca o constantă relativă a vitezei luminii şi se pare că totul pare să devină simplu. Numai că această constantă exprimă starea unui orizont al materiei fără masă. Şi chiar dacă în general despre „materia fără masă" se vorbeşte ca fiind o expresie care se referă la energie, se pare că lucrurile nu stau tocmai aşa; şi se pare că Tesla şi Eistein ştiau lucrul acesta atunci când au acceptat să participe la nefericitul experiment

„Rainbow", chiar dacă s-a dovedit mai apoi că nu au fost suficiente cunoştinţele teoretice pentu a elabora o listă de proceduri corecte, specifice respectivului experiment. Şi iată că, „materia fără masă"poate fi judecată în funcţie de voinţa unui subiect, voinţă care este dependentă de nivelul cunoaşterii, şi că „materia fără masă" poate defini un orizont al materiei şi nu al energei. Lucrurile devin şi mai complicate atunci când suntem pe teritoriul unor ştiinţe sociale, unde volatilitatea termenilor este şi mai accentuată. Judecăţile sunt strâns dependente de particularitatea voinţei, mai ales atunci când subiecţii se feresc să folosească regulile unor coduri generale în vigoare, dar mai ales verificate istoric. Pentru că nimic nu este mai sigur pentru coduri decât modul repetat de verificare prin experienţe istorice consumate în condiţii diferite. Plătim mereu tribut atunci când nu vrem să ţinem cont de un asemenea fapt şi permitem ca o experienţă teoretică să se transforme în cod, fie că se întâmplă în ştiinţă, în tehnologie sau în social. Atenţia acordată acestor situaţii ar trebui să crească, pentru că existenţa în univers devine tot mai complicată pe măsură ce relaţiile formale ale acestuia devin tot mai complexe. Nu numai viaţa oamenilor este mai sofisticată, şi nu sunt numai ei vinovaţi pentru acest lucru. Ei sunt vinovaţi pentru neglijenţa cu care tratează acest fapt.

GÂNDURI DE NOAPTE

October 8, 2013 by manzatu

8 Octombrie, 2013

Poate că ar fi un moment prielnic – ar fi chiar un moment de mare curaj! – să fie reconsiderate instrumentele unor filosofi cum este Kant sau Hegel şi reluate modalităţile de a crea sisteme ale cunoşterii în strânsă legătură cu rezultatele cercetărilor ştiinţifice. Aşa, ar fi foarte probabil să ne putem elibera de păguboasele tentaţii ale ideologiei care se dovedeşte din ce în ce mai sterilă. Mi-e teamă că este singura epocă istorică în care să se fi instalat un paradox cel puţin ciudat: oamenii de ştiinţă descoperă argumente care susţin sistemele filosofice şi deschid căi pentru a se ajunge în esenţa unor realităţi revelatorii, le fac publice, dar sunt ignorate de cei care ar trebui să fie primii lor beneficiari. Legătura aceasta a fost pentru multe veacuri un motor puternic al progresului. Şi totuşi, descoperirile, oricât de importante ar fi, rămân elemente ale sistemelor savanţilor, fără să mai devină surse pentru categorii sau adevăruri cu importanţă în gândirea teoretică, prea ocupată

de substanţa ideologiei. Rezultă serii numeroase de momente aberante care consumă resurse, energie şi inteligenţă doar pentru a fi remediate cât de cât efecte ale confuziei. Ideologia a preamărit şi preamăreşte în continuare un fapt pe care Kant l-a pus la îndoială, şi anume rezultatul acţiunii empirice. Ideologia a pus empirismul la baza tuturor principiilor sale, transformând rezultatele obţinute în axiome de la care pornesc lanţuri de raţionamente care mai întotdeauna eşuează pe undeva. Kant a considerat că empirismul, atunci când este singurul izvor al principiilor, va genera o stare de scepticism care va anula o bună parte din rezultatele care ar fi trebuit obţinute. Filosoful a preferat întotdeauna contribuţia unei raţiuni pure, capabilă să fie transformată într-una practică cu ajutorul cauzelor din obiectele ce sunt subiectul unor evenimente. *„Nici un lucru nu apare producându-se de la sine (fiind el însuşi cauza apariţiei lui). Nici un lucru nu apare produs de un alt lucru. Nimic nu capătă existenţă fără o cauză. Nimic nu capătă existenţă întâmplător. Tot ce capătă existenţă există dependent de nişte cauze."* (Apud Învăţăturile Tibetane orale, vezi Alexandra David-Neel.) Vechile observaţii ale învăţaţilor tibetani sugerează şi ele existnţa unei raţiuni pure, care stă dincolo de cauzele obiectelor. O raţiune care nu are legături nici cu divinitatea, nici cu miracolul sau vreo altă cauză mistică, ci este doar sursa în care cauzele îşi au originile. Sau altfel spus: este sursa tuturor cauzelor, care vor da naştere unor obiecte ca elemente ale realităţii doar atunci când realitatea impune o necesitate anume. Realitatea pură conţine cauzele tuturor obiectelor, pe când realitatea practică conţine doar existenţa unora, aceasta fiind diferenţa dintre cele două raţiuni. Drumul de la una la alta este condiţionat de necesitate, cea care este generată de mişcarea obiectelor unei realităţi. Or, un astfel de moment al realităţii nu poate fi admis de scepticismul empirismului, pentru că acesta elimină o bună parte din obiectele unei realităţi, sau nu le presupune. Vorbim despre una dintre cele mai vulnerabile poziţii ale ideologiei în faţa realităţii care este guvernată de un principiu fundamental: "*Orice acţiune fizică sau menatală, orice mişcare care se produce în domeniul materiei grosiere sau în cel al spiritului provoacă o emisie de energie sau, pentru a folosi o expresie consacrată, produce o samânţă.*" – cum spun aceleaşi învăţături tibetane. Mişcarea continuă a elementelor unei realităţi, determină raporturi continue şi perisabile la care empirismul nu are acces, şi al căror efecte nu pot fi determinate decât printr-un proces al unui intelect practic. Toate aceste efecte ale unor raporturi sunt cauze ale altor efecte într-un proces ce evoluează continuu şi care ne face să constatăm că: *„Realitatea este inexprimabilă şi de neconceput."* (vezi A. David-Neel) *„Căci nu am putut deduce realitatea obiectivă a acestor concepte decât în raport cu obiecte ale experienţei posibile."* (I.Kant) Respectivele afirmaţii, venite din două surse aparţinând unor civilizaţii radical diferite, subliniază faptul că ideologia nu are acces la teritorii cum sunt cele ale realităţii obiective, ei lipsindu-i instrumentele cu care să poate accede la raporturi atât de factură relativistă cât şi de mişcare. Acestea, dar şi multe alte fapte ale existenţei, mă determină să îndemn la reconsiderarea de care vorbeam la început. Ar fi, cred, o reluare firească al unui parcurs nobil al unei ştiinţe

fundamentale, care a condus omenirea păstrând un meritoriu echilibru în evoluţia realităţii universale, căci *„Tot ce există, există în relaţie cu altceva, se sprijină pe altceva şi nu există decât în virtutea acestei relaţii. Din cauza acestei relaţii care este suportul indispensabil al existenţei lor, indivizii şi toate celelalte lucruri nu au o esenţă proprie. Sunt produse a căror existenţă se datorează întâlnirii şi coexistenţei unor cauze; nu sunt nici autogene; nici autonome şi, în consecinţă, nu sunt decât nişte nume care acoperă o vacuitate de realitate intrinsecă."* (Vezi A. David-Neel)

GÂNDURI DE NOAPTE

October 2, 2013 by manzatu

2 octombrie, 2013

Faptul că, în atâta amar de istorie, înţelepţii nu au izbutit să dea spiritului o definiţie care să-l cureţe de prejudecăţile adunate şi să-i lumineze însuşirile, a făcut să-i fie uşor materialismului istoric să-l alunge cu totul din judecăţile filosofiei care a pus materia singură înainte de toate. Vremurile acelea erau favorabile unei astfel de atitudini, şi a fost lesne ca spiritul să fie îngropat temeinic între categoriile îndoielnice al metafizicii, misticismului şi esotericului. S-a uitat cu totul de eforturile – e drept în mare măsură confuze – al unor filosofi ca Descartes sau Leibnitz de a conferi spiritului funcţii active şi productive în evoluţia universală. Cu vremea, noţiunea de spirit a căpătat definiţii cu care ideologia a considerat că poate să-şi consolideze poziţiile în ştiinţele sociale. Aşadar, o importantă cateogorie filosofică a devenit o noţiune ce ţine astăzi mai mult de argoul tehnic al unor ştiinţe sociale sau umaniste, dar şi o categorie de bază în toate religiile practicante.

Nimeni – la vremea când materialismul istoric declara că revoluţionează filosofia şi ideologia devenea tot mai agresivă-, nu băga în seamă descoperirile ştiinţifice ale unui Franklin sau Maxwell, Plank, Compton etc., savanţi care dovedeau existenţa unei forme a materiei lipsite de masă. Ca să nu mai vorbim de descoperirile recente ce sunt tot mai revelatorii, şi care ar impune cu prisosinţă redefinirea unor termeni. Experienţele acelor savanţi arătau că lumina, electricitatea, magnetismul, câmpul valenţei produc fenomene în care formele materiale fără masă au un rol important în identificarea modurilor de a se manifesta ale formelor energiei. Orice sistem din

univers presupune existnţa unei(or) forme a materiei lipsite de masă care contribuie substanţial la crearea sau anularea unor dezechilibre. O astfel de formă a materiei nu a intrat niciodată în calculul materialismului istoric, aşa că spiritul nu a fot niciodată bănuit a fi o astfel de formă. S-a încercat definirea sa prin toate instrumentele care aparţineau altor categorii, fiind atribuit tuturor celorlalte forme ale existenţei în afara materiei. În zilele noastre, spiritul se manifestă la fel de misterios ca în trecut şi funcţiile sale sunt la fel de fragile, cu toate că omenii sunt nevoiţi să recunoască frecvent faptul că deţine o forţă care nu este de neglijat. Tocmai de aceea o vreme s-a încercat educarea sa, antrenarea, cunoşterea doar în grupuri temeinic organizate şi guvernate de reguli foarte stricte. Doar că forţa ideologiei a făcut ca încetul cu încetul, şi aceste grupuri să-şi mute atenţia spre modalităţi ce ţin mai degrabă de tehnici sociale decât de cele profesionale, aşa că preocuparea pentru calităţile spiritului a fost abolită treptat. Spiritul rămâne o categorie despre care vorbim, fără a fi în stare să o definim cu precizie, fără a fi interesaţi să o definim cu precizie, cu toate că evoluţia evenimenelor ne semnalează faptul că multe ar trebui să modificăm în modul nostru de a aborda fiinţarea.

GÂNDURI DE NOAPTE

September 29, 2013 by manzatu

29 septmbrie, 2013

Modul de a fi al existenţei contemporane se pare că ar impune tot mai aprig iniţirea unor discuţii despre limitările pe care le provocă subiectului un spaţiu al percepţiei. Limitări datorate conduitei specifice în care se creează baza relaţiilor cu obiectele aparţinătoare orizontului perceput, şi doar al acestuia. Relaţia dintre subiect cu obiectele aparţinătoare spaţiului perceput este caracterizată de dominaţia fermă a unui număr de calităţi distincte ale acestora, calităţi pe care subiectul le despride cu uşurinţă şi le fixează, transformându-le într-o sumă de reflexe care îndeamnă la evitarea tentaţiei curiozităţii, şi în consecinţă a creativităţii. Limitările, pe care spaţiul perceput le impune prin calităţile obiectelor sale, devin tot mai categorice şi tind să ascundă modalităţile de iniţiere a unor relaţii cu un spaţiu al viziunii. Ascunderea produce un efect limitativ mai ales în ceea ce priveşte obiectele aparţinătoare unui astfel de spaţiu, obiecte care ar putea influenţa conduita subiectului. În egală măsură, putem vorbi despre lipsa tentaţiei de a rămâne în *dechis*, adică în relaţii cu obiecte din afara subiectului şi a spaţiului perceput. O atitudine de genul acesta face ca existenţa spaţiilor care se găsesc dincolo de spaţiul perceput să fie neglijate

sau negate de-a dreptul, ceea ce face ca limitele universului să tindă să se restrângă. Jocul acesta, iniţiat de tentaţia limitării la spaţiul perceput, va ajunge să impună rediscutarea noţiunilor de dimensiuni, ca şi pe cea de mod de a cunoaşte. Pe de altă parte, se poate remarca deja existenţa unui paradox: cu cât atitudinile de adaptare la spaţiul perceput şi obiectele acestuia sunt mai determinate, cu atât apar nelinişti în ceea ce priveşte existenţa celorlalte spaţii, chiar dacă nu sunt încercări de a iniţia relaţii de cunoaştere a obiectelor aparţinătoare acestora, ca şi a relaţiilor dintre acestea. Şi totuşi, problema care persistă este: tentaţia determinării în forme precise a spaţiului perceput are şansa să iniţieze o nouă etapă istorică de negare a cunoaşterii după modelul Evului Mediu? Desigur, întrebarea este retorică, şi poate fi comentată în fel şi chip. Şi totuşi, parcă s-ar simţi nevoia unei preocupări mai consistente pentru a stabili relaţii cu spaţiile din afara spaţiului perceput, care este în mare măsură dependent de capacitatea subiectului de a ieşi din propria sa fiinţare.

GÂNDURI DE NOAPTE

September 27, 2013 by manzatu

27 septembrie, 2013

Zilnic, participăm – într-un fel sau altul – la cam tot atâta relatări despre spaţiu câţi interlocutori avem. Fie că referirile sunt legate de spaţiu ca o categorie filosofică, fie una geometrică, folosim atibutele acestui concept pentru a dobândi noţiuni cu care să ne orientăm mai ales în planul aspiraţiilor subiective. Pe măsură ce evenimentele istorice devin mai complicate, căutăm să ne sprijinim tot mai ferm de atributele categoriei de spaţiu. Pare paradoxală o astfel de tendinţă. În fond, fie coţinutul geomeric, fie cel filosofic, ar trebui să ne ajute în a stabili raporturi cu care să orienăm acţiunile noastre fizice. Şi totuşi, calităţile categoriei depind în totalitte de capacitatea unui subiect de a izbuti să iasă din sine şi să-şi realizeze poziţia de obiect ocupant al spaţiului. Fără o astfel de capacitate, spaţiul dispare pur şi simplu, iar subiectul rămâne un vălmăşag de trăiri fără reprezentări, Cu cât capacitatea de ieşire din sine a subiectului este mai extinsă, cu atât raporturile relative devin mai importante pentru înlăturarea limitelor subiectivităţii şi îmbogăţirea spiritului cu atribute care să alimenteze puterea de ieşire din sine. Putem să considerăm aceasta o dovadă că ceea ce numim spirit nu poate fi definit nici ca fiind o entitate mistică şi nici una

metfizică, aşa cum s-a considerat atâta amar de vreme. Se dovedeşte că spiritul – oricât de hazardat ar părea – este o categorie materială care contribuie din plin la procesele de devenire după modelul quantei. „Raportarea la fiinţare presupune o situare în deschis", afirmă Heidegger, ceea ce presupune că respectiva raportare se face din conştiinţa de obiect a subiectului. Cu cât conştiinţa de obiect este mai întărită de informaţiile provenite dintr-un proces de co-relativitate, cu atât raportarea la fiinţare se face cu conştientizarea unor straturi mai profunde şi mai apropiate de starea de inefabil a sinelui. Acest rezultat al co-relativităţi nu poate fi atins fără conştientizarea stării de obiect al unui spaţiu, dar şi – mai ales – fără o co-relativitate cât mai extinsă. Dimensiunile co-relativităţii vor aduna atribute care să provoace iluminări în ceea ce priveşte modul de fi al fiinţării şi, în consecinţă, al subiectivităţii. Iată de ce, calitatea fiinţării unui subiect este direct dependentă de calitatea statutului de co-relativ al acestuia în poziţia de obiect. Un alt aparent paradox este faptul că instrumentul ieşirii din subiect este cel mai dificil de abordat de către oameni, ca obiecte aparţinătoare ale unui spaţiu. Chiar dacă este evident faptul că doar poziţia de co-relativ este aceea care fixează dimensiunile şi condiţia unui spaţiu, marcând în felul acesta ca evidentă substanţa care produce atribute pentru dezlimitarea modului de a fi al fiinţării.

27 septembrie, 2013

Zilnic, participăm – într-un fel sau altul – la cam tot atâta relatări despre spaţiu câţi interlocutori avem. Fie că referirile sunt legate de spaţiu ca o categorie filosofică, fie una geometrică, folosim atibutele acestui concept pentru a dobândi noţiuni cu care să ne orientăm mai ales în planul aspiraţiilor subiective. Pe măsură ce evenimentele istorice devin mai complicate, căutăm să ne sprijinim tot mai ferm de atributele categoriei de spaţiu. Pare paradoxală o astfel de tendinţă. În fond, fie coţinutul geomeric, fie cel filosofic, ar trebui să ne ajute în a stabili raporturi cu care să orienăm acţiunile noastre fizice. Şi totuşi, calităţile categoriei depind în totalitte de capacitatea unui subiect de a izbuti să iasă din sine şi să-şi realizeze poziţia de obiect ocupant al spaţiului. Fără o astfel de capacitate, spaţiul dispare pur şi simplu, iar subiectul rămâne un vălmăşag de trăiri fără reprezentări, Cu cât capacitatea de ieşire din sine a subiectului este mai extinsă, cu atât raporturile relative devin mai importante pentru înlăturarea limitelor subiectivităţii şi îmbogăţirea spiritului cu atribute care să alimenteze puterea de ieşire din sine. Putem să considerăm aceasta o dovadă că ceea ce numim spirit nu poate fi definit nici ca fiind o entitate mistică şi nici una metfizică, aşa cum s-a considerat atâta amar de vreme. Se dovedeşte că spiritul – oricât de hazardat ar părea – este o categorie materială care contribuie din plin la procesele de devenire după modelul quantei. „Raportarea la fiinţare presupune o situare în deschis", afirmă Heidegger, ceea ce presupune că respectiva raportare se face din conştiinţa de obiect a subiectului. Cu cât conştiinţa de obiect este mai întărită de informaţiile provenite dintr-un proces de co-relativitate, cu

atât raportarea la fiinţare se face cu conştientizarea unor straturi mai profunde şi mai apropiate de starea de inefabil a sinelui. Acest rezultat al co-relativităţi nu poate fi atins fără conştientizarea stării de obiect al unui spaţiu, dar şi – mai ales – fără o co-relativitate cât mai extinsă. Dimensiunile co-relativităţii vor aduna atribute care să provoace iluminări în ceea ce priveşte modul de fi al fiinţării şi, în consecinţă, al subiectivităţii. Iată de ce, calitatea fiinţării unui subiect este direct dependentă de calitatea statutului de co-relativ al acestuia în poziţia de obiect. Un alt aparent paradox este faptul că instrumentul ieşirii din subiect este cel mai dificil de abordat de către oameni, ca obiecte aparţinătoare ale unui spaţiu. Chiar dacă este evident faptul că doar poziţia de co-relativ este aceea care fixează dimensiunile şi condiţia unui spaţiu, marcând în felul acesta ca evidentă substanţa care produce atribute pentru dezlimitarea modului de a fi al fiinţării.

GÂNDURI DE NOAPTE

September 20, 2013 by manzatu

20 septembrie, 2013

Dubito, ergo cogito; cogito, ergo sum este conceptul la care Descartes a ajuns atunci când *„… aveam astfel răgazul să mă dedic gândurilor mele."* Este metoda prin care filosoful a izbutit să se concentreze asupra relaţiei cu propriul său ego, cu propria sa lume construită de gânduri, dovedind că există o strânsă legătură între un subiect şi lumea sa interioară. Mai mult, a dovedit că există o astfel de lume, populată cu importante obiecte, şi că doar aplecarea atentă asupa acestora poate hotărî – de cele mai multe ori corect – cum ar trebui abordată relaţia cu lumea din afară. Multă vreme conceptul, a fost la mare cinste, pentru că a îndemnat destule spirite să se aplece cu mai multă atenţie asupra obiectelor din lumea interioară. Cu, sau fără o anume metodă, preocuparea oamenilor pentru ceea ce se întâmpla în lumea lor interioară, şi ordinea care trebuia să dăinue în relaţiile ei, erau motive de perseverentă atenţie. În tot acest timp, nu au existat mijloace de a dovedi ştiinţific cum se realizează legăturile dintre obiectele lumii interioare, şi nici ale acestora cu spiritul, dar hotărâtoare erau rezultatele obţinute în relaţia cu lumea din afară. De curând savanţii au descifrat existenţa unor lgături concrete, fizice între obiectele lumii interioare, au descifrat parte din mecanismul ce pune în mişcare legăturile cu spiritul, ba chiar şi elemente ale circulaţiei universale ale energiilor gândului. Interesante şi importante descoperiri, doar că încep să nu mai fie folositoare, pentru că – între timp – au fost inventate trei agregate care schimbă raportul omului cu el însuşi. Televizorul, computerul şi telefonul mobil sunt agregatele care s-au adăugat pe rând mutând straşnic accentul de pe relaţia cu lumea interioară, pe cea cu lumea exterioară. Cele

trei invenţii au fost aduse în viaţa noastră pentru a ne spori capacitatea de a accepta progresul, doar că modul cum sunt exploatate a avut ca rezultat blocarea accesului spre progres. Modul în care drăciile acestea au rupt legăturile cu obiectele vieţii interioare au avut ca rezultat un blocaj de mentalitate. Progresul este tot mai complet confundat cu comoditatea şi, în consecinţă, cu superficialiatea. Strategia de exploatare a televizorului, a computerului şi a telefonului mobil ete tot mai radicală, şi tinde să interzică aproape complet accesul la o existenţă interioară, compleşitor acoperită de virulenţa relaţiilor vieţii exterioare. Ca atare energiile vii care înteţineau vigoarea şi calităţile spiritului – cele ale cugetului descartian! – sunt tot mai firave, copleşite fiind acestea de expresiile agresive ale unei vieţi exterioare, tot mai lipsite de sens la rândul ei. Fără energiile spiritului, cele generate de obiectele lumii interioare, obiecte care provin din diviziunea energiilor universale, nu mai putem vorbi despre o viziune a progresului. O viziune fără de care nu poate exista progres. După cum se arată vremurile ne vom învârti destul timp, buimăciţi de relaţiile acaparatoare cu o lume exterioară, care dacă nu-şi are rădăcini într-una interioară nu duce nicăieri şi la nimic. Desigur, este foarte uşor cititorului bigot să acuze aceste rânduri de misticism, mai ales că poate fi lesne susţinnut de teoriile materialismului istoric, care a făcut eforturi consistente să elimine cu totul spiritul din ecuaţia existenţei. Problema, însă, nu este dacă spusele mele sunt mistice sau nu, ci dacă mai poate fi oprită – fără rezultate devastatoare aberaţia stârnită prin devierea funcţiilor unor invenţii altminteri magnifice. Pentru că nu invenţiile au stârnit aberaţiile acestea, ci deturnrea şireată şi lacomă a modului de exploatare a acestora.

GÂNDURI DE NOAPTE

September 16, 2013 by manzatu

8.05.2012

Din nefericire, oamenii aleg mereu să trăiască în *iluzia prezentului* şi-şi construiesc toate acţiunile de parcă ar putea să dilate clipa pentru a se putea bucura de rezultatul activităţii lor odată cu săvârşirea cauzei. Ceea ce trebuie spus cu singuranţă este că, nici o acţiunie, dar nici o acţiune umană, nu are rezultate în*timpul prezent*. Un efect nu poate fi contemporan cauzei sale. Intotdeauna efectul se produce într-un timp viitor anume, şi de aceea ar trebui să gândim lucrurile în aşa fel încât să nu grăbim producerea acestuia prematur, pentru a nu-l mutila, pentru a nu-i reduce potenţialul. Numai atunci am putea să ne bucurăm întâlnindu-ne, într-un anume viitor,

cu un efect deplin, capabil, la rândul său să devină cauză. Nefericita iluzie că putem produce efecte contemporane cauzei stă la baza sumedeniei de stări neîmplinite ce produc distorsiuni şi anomalii care ne aruncă existenţa într-o permanentă confuzie. Avem mereu nevoie de complicităţi multiple într-o atari situaţiune, complicităţi pe care le căutăm în fiecare element al realităţii ce ne înconjoară. Şi iată cum, existenţa devine tot mai sigur o iluzie, pentru că de cele mai multe ori, celelalte elemente ale realităţii nu se lasă dizolvate de nevoile complicităţii noastre. Ele îşi urmează parcursul, iar noi rămânem doar cu un exerciţiu steril în care am încercat să atragem realitatea într-o oarecare complicitate. Singurul rezultat palpabil obţinut este doar discreditarea unor proceduri confirmate până atunci.

21 nov. 2012

În general se consideră că timpul – ca dimensiune – are trei stări: prezent, trecut şi viitor; doar că în clipa în care devenim puţin mai atenţi vom constata că Viitorul este cu desăvârşire inefabil, adică o stare în care totul este posibil în funcţie de suma nevoilor resimţite, nevoi care alcătuiesc aspiraţiile; Prezentul este o stare instabilă care se dispersează instantaneu, devenind Trecut. Prezentul este o stare care nu poate exista sub formă de Realitate şi care ne dovedeşte că – de fapt – atunci când vorbim de timp dorind să-l tratăm ca pe o dimensiune, vorbim despre o plajă stratificată matricial a acestuia. Una este dimensiunea Timpului atunci când ne referim la o planetă, şi alta când ne referim la o efemeridă. Dar în orice situaţie, Prezentul este la fel de volatil. El este, mai degrabă, un atribut al virtualităţii Trecutului, pe care poate s-o reclame în anumite condiţii.

29 martie 2013

Despre „Ereziile de la Iaşi", naratologul Dumitru Carabăţ – cu spiritul său deprins cu ludicul ambiguu şi paradoxal, spunea: „Este interesant cum i s-a permis unui spirit umanist să asiste la facerea lumii şi s-o prezinte atât de spectaculos." Sunt destul de mulţi cei care nu au izbutit nici

măcar să se oglindească în suprafaţa lucioasă a realităţii prezentate, darmite să-şi imagineze că există şi un miez care duce spre origini.

14 mai 2013

Nici o amprentă, din noianul cel care se naşte în fiece clipă, nu este efemeră. Ci o cauză producătoare de efecte care contribuie la dezmărginirea continuă a Universului. Devine un instrument al relativităţii care produce continuu stări nemaiîntâlnite în materie până la ea. Este secretul Facerii, pe care oamenii nu-l pot învăţa.

9 august 2013

Modul cum opera se determină, prin erudţie, în izvoarele sinelui său, va da specificul particularităţilor viitoare şi va hotărî felul determinării şi pentru alte opere.

10 august 2013

Opera de artă nu poate fi inteligibilă şi nici predispusă cunoaşterii, fiindcă ea se naşte din însăşi spiritul nevoii de libertate care animă spiritul uman, în opoziţie cu cel de necesitate existent în natură (Kant). Spritul de libertate se organizează după legi care nu există decât în nevoia lui, şi care nu pot fi cunoscute şi nici comunicate, iar opera de artă este încercarea de a surprinde momente din manifestarea spiritului acesta de libertate. Tocmai de aceea, ideea de frumuseţe este teribil de relativă, de volatilă şi de distanţată de raţiune. Ea nu poate exista decât în manifestarea unui acord între specificul individual al spiritului de libertate şi nevoia universală de cunoaştere care nu este nicidecum generală aşa cum ar părea la prima vedere. Generale sunt

anumite valori variabile care vor fixa nivelul cunoaşterii într-o anume matrice, fără a-i preciza însă specificul. De aceea sunt emoţiile atât de detrminante în existenţa unei opere de artă. Se poate spune că opera de ată nu determină ci prilejuieşte cunoaşterea în funcţie de capacitatea raţiunii de a se lăsa influenţată de jocul spiritului de libertate în opoziţie cu necesitatea, joc cu care aceasta (raţiunea) se află în opoziţie..

13 august, 2013-08-13

Atitudinea analistului estet s-a schimbat forte mult în ultima vreme. Să zicem în ultimii 50-60 de ani. Şi, din nefericire, sub influenţa materialismului stimulat de mentalitatea industrialistă, s-a superficializat. Înainte de această perioadă, teoreticienii căutau sprijin în instrumentele filosofiei şi religiei, şi se străduiau să păstreze analizele în zona unei generalităţi care să respecte atât starea de necesiate a naturii, cât şi nevoia de libertate a spiritului uman. În prezent străduinţa celor care vor să analizeze frumosul artistic, este, în primul rând, să dea un sens derivat din atitudinea unei realităţi imediate şi comune. După mentalitatea acestora, opera artistică trebuie să se comporte asemeni tuturor derivatelor tehnologice, adică să invite manifestarea lesnicioasă, ludică a spiritului. Sub nici o formă – cred ei – opera nu trebuie să conţină nivele ascunse care să incite spre specificul particular al unei libertăţi individuale a spiritului, ci dimpotrivă, trebuie să fie cantonată într-o zonă a accesibilităţilor colective. Frumosul artistic este împins cu tot mai multă forţă spre o atitudine ordinară şi perisabilă. Până la o astfel de mentalitate, iubitorul frumosului artistic se simţea dator să-şi educe capacitatea de a se regăsi în operă, oricât de mult ar fi durat procesul; de a ajunge la sensurile ei particulare. Acum, raportul s-a inversat şi responsabilitatea de a oferi sensuri – cât mai superficiale şi limpezi – a trecut de partea autorului.

14 august, 2013

Lipsa tot mai acută de soluţii la provocările pe care realitatea le produce şi le lasă să se manifeste tot mai determinat, dovedeşte că instrumentele folosite de omenire de un timp încoace s-au uzat. Din nefericire trăim într-o perioadă când ne bazăm, când mai credem încă în logica instrumentelor cunoscute, şi nu suntem convinşi de semnele ce ne arată că realitatea s-a modificat într-atât încât are nevoie de instrumente noi. Cu toate că minţile specializate produc în continuu combinaţii, şi ni le anunţă cusurle şi trâmbiţe ca fiind soluţii salvatoare, ele eşuează lamentabil întreţinând o stare de fapt instabilă şi pernicioasă, favorbilă instabilităţii şi superficialului. Cu toate aceste eşecuri pe care le suportăm, nu suntem încă în stare să ne desprindem de obsesia instrumentelor cunoscute şi să apelăm la altele, adică la acelea ce îşi fac simţită prezenţa izolat, cu un aer exotic şi romantic chiar. Îndemnurile învăţaţilor din istorie, terminând cu Mircea Eliade, de a ne stădui să ne întoarcem la originile unui parcurs pentru a porni din condiţii curate, sunt încă sterpe pentru noi. Istoria îşi cere perioadele ei de agonie, pentru a fi încredinţată că o epocă s-a stins cu totul. Este în firescul parcursului fenomenologic ca aceste perioade de abolire lentă a unor relaţii să se facă gradual, verificând şansa fiecărei varibile.

17 august 2013

Există două atitudini ale ironiei, atât de diferite fiecare încât rezultatele obţinute sunt dramatic separate în efecte. Din nefericire, în ultima periodă istorică, graniţele care odinioară separau cele două atitudini tind să se şteargă, şi, tocmai de aceea, în lumea contemporană, ironia ajunge să-şi pieardă importnţa sa de instrument al unui demers., al unei demonstraţii. Şi dacă ne-am referit la cele două atitudini ale ironiei, trebuie să le amintim. Una dintre ele este cea inventată de Socrate (după Hegel), se preocupă de atacul public asupra unei conştiinţe şi era folosită pentu a demonstra poziţia subiectului faţă de evoluţia unei idei. Socrate dovedea, folosind ironia, cum poate o conştiinţă să modifice traiectoria pozitivă a unei idei, să-i deturneze sensurile folositoare, chiar s-o transforme în opusul scopului ei iniţial. O idee care ar putea fi importantă pentru semeni este afectată grav de o conştiinţă îndoielnică (în orice poziţie s-ar afla). Cea de a doua atitudine a ironiei este aceea care atacă ideea chiar; a fost considerată foarte multă vreme ca fiind nedemnă şi un real pericol pentru evoluţie. O idee, datorită adevărului conţinut în sinele său, este ab iniţio o stare adecvată realiăţii, ea poate avea o influenţă pozitivă sau negativă asupra acesteia (realităţii) doar sub presiunea unei coştiinţe. Aşadar, ironia era folosită mai ales pentru a lămuri interlocutorul asupra calităţii conştiinţei şi capacităţii acestuia de a manevra ideea care astfel ar fi

putut fi compromisă, odată cu ea, şi posibilitatea dezvoltării unor oportunităţi. Acesată subtilitate se pare că a cam dispărut în zilele noastre. Ironia este folosită otova, cu scopul declarat de a compromite, orice, oricum, fără subtilităţi, dovedind clar navoia ca, în primul rând, conştiinţa care manipulează ironia să fie supusă acesteia.

18 august 2013-08-18

Orientarea filosofiei materialiste de după Marx a încercat prin toate mijloacele să elimine ideea unui raport dual al materiei. Totul a fost redus la starea exterioară a materiei, la existenţa sa în afara conştiinţei. Conştiinţa devine un soi de oglindă care reflectă fenomenele ce se petrec în exteriorul fiinţei. Omul devin un raportor care ne povesteşte despre evenimente ce se petrec în exteriorul său. Ajungem, asfel în cealaltă extremă a gândirii. Dacă filosofia subiectiv idealistă nega cu totul existenţa lumii materiale, tratâd-o ca pe o oglindire a ideii (Pitagora), acum nu mai avem decât o formă materială a lumii, fără subiectivitate. Se impune, după concepţia unei astfel de filosofii ca fiecare subiect să se ordoneze strict modului obiectiv al existenţe materiale. Numai că realitatea (şi fizica quantică sau genetica probează cu asupra de măsură) dovedeşte că lucrurile nu stau de loc aşa şi că există în permanenţă un schimb care susţine realitatea dual a lumii. Cele două stări – cea subiectuală şi cea obiectuală – contribuie în egală măsură la configurarea evoluţiei atâta vreme cât este respectat un echilibru al relaţiilor. Avem de-a face cu o raportare matricială în eveniment, în care fiecare variabilă poate – sau nu – contribui la evoluţie în funcţie de intensitatea dezechilibrului declanşat de o nevoie a realităţii. Realitatea trebuie tratată mai degrabă ca un proces decât o stare a existenţei. Ea există într-o permanentă evoluţie în care se consumă în sine şi pentru sine. Toate elementele care compun realitatea presupun existenţa contínnuă unui raport matricial, care dă naştere unui număr suficient de variabile pentru a contibui la întreţinerea evoluţiei şi a dezmărginirii.

19 august 2013-08-19

„Dacă rezultatul, spiritul fiinţând-pentru-sine, în care orice mijlocire s-a suspendat, este luat numai în sens ***formal****, lipsit de conţinut, astfel încât spiritul nu este cunoscut deopotrivă ca fiinţând-în-sine şi ca desfăşurându-se în mod obiectiv – atunci acea subiectivitate infinită este*

numai conştiinţa-de-sine formală, conştiinţa care, în sine, se ştie pe sine drept absolută, ironia care ştie să reducă orice cuprins obiectiv al ei la nimic, la deşertăciune, şi este prin urmare ea înseşi goliciunea şi deşertăciunea, care îşi dă, prin sine, spre determinare, un conţinut întâmplător şi arbitrar, peste care ea rămâne stăpână şi prin care ea nu este legată, şi cu pretenţia de a sta pe culmea cca mai înaltă a religiei şi filosofiei, se prăbuşeşte în arbitrarul gol."(Hegel) Nimic nu putea să dea o definiţie mai exactă a modului de a fi a lumii de astăzi, decât această imagine surprinsă cu atâta exactitate de Hegel. Modul acesta de a fi – care a cuprins ca o văpaie lumea întreagă şi se manifestă tot mai aprig – ne duce, astfel, spre o izolare maladivă de relaţiile lumii obiectuale, de realitatea în sine, (care realitate ne cuprinde cu, sau fără, voia noastră şi ne supune legilor ei) şi – în acelaşi timp – ne crează nouă înşine o imagine despre superioritatea unicităţii fiinţei noastre. Culmea este că această poziţie nu vine – aşa cum o surprinde Hegel – din teoria unei filosofii subiectiv idealistă. Ci dintr-una materialisă, ceea ce este cu mult mai grav şi mai periculos, pentru că se sprijină pe relaţii productive, pe care le modifică şi le transformă, sustrăgându-le de la funcţiile lor fireşti. În momentul de faţă asistăm la o dezlănţuire fără precedent a fiinţării-pentru-sine a spiritului unor categorii profesionale tot mai diverse, categorii care se rup hotărât din relaţia de mijlocire cu lumea obiectuală. Am ajuns aproape să asistăm la o negare categorică a unor realităţi din afara celor existente în fiinţarea-pentru-sine, ceea ce demolează treptat funcţii de o importanţă deosebită pentrtu devnire. Devenirea a ajuns să fie privită ca un atribut fundmental al fiinţării-pentru-sine, departe de orice posibilitate de a înlesni mijlocirea cu lumea obiectuală care dă naştere regulilor realităţii în parcursul procesului ei de a deveni. Cu toate că cercetările din fizica quantică, genetică, biologie, astofizică etc. dovedesc existenţa unor realităţi ce se manifestă în totală opoziie cu modul de a fi a fiinţări-pentru-sine, şi care şi-au modificat devenirea pentru a rămâne – în mod coerent – realitate, tocmai prin întreţinerea unei mijlocirii între spiritul devenirii şi lumea obiectuală, lumea exterioară Sinelui – cu toate acestea exacerbarea modului de a fiinţa-pentru-sine a lumii omeneştii se avântă tot mai mult în subtilităţi ale nimicniciei, goliciunii şi arbitrarului, izolându-se de existenţa Realităţii cuprinzătoare şi în veşnică devenire.

21 august, 2013-08-21

„Opera este realitatea pe care şi-o dă conştiinţa;..." (Hegel) Iată un principiu fundamental al existeneţei Creatorului, uitat cu desăvârşire, dar care, ca orice principiu fundamental, continuă – şi va continua – să producă efecte. Valurile de scrieri teoretice care încearcă să justifice efectele produse de nerespectarea acestui principiu, nu fac decât să sublinieze faptul că principiile

fundamentale ale existenţei nu pot fi anulate prin justificări. Ele – scrierile – dovedesc faptul că Creatorul – în cazul în care vorbim de un Creator! – îşi mutilează conştiinţa, cedând tentaţiilor, şi înlocuieşte atributele talentului cu cele ale abilităţii (Vezi A. Moles). În geneal, în peisajul produsului cu valenţe estetetice de astăzi vorbim de o dominaţie a abilităţii care tinde să facă uitate atributele talentului şi nevoile conştiinţei. Opera are funcţia sa descrisă de acelaşi Hegel: „[...] *ea este aceea* (realitatea n.n.) *în care individul este pentru sine ceea ce el este în sine, şi în felul că conştiinţa pentru care el devine în operă nu este conştiinţa particulară, ci conştiinţa universală*;..." Atibutele talentului sunt cele care pot vehicula adevărurile ce se nasc în realitatea unei conştiinţe creatoare, pe când atributele abilităţii sunt capabile să imite orice realitate ivită în exterioritatea conştiinţei.

24 august 2013-08-24

Înainte de desăvârşirea epocii industriale, filosofia se făcea cu faţa la Sinele Firii. Sinele Firii a fost teritoriul din care secole de-a rândul învăţaţii au desprins adevărurile, acelea pe care acesta le menţine sub vălul tainei până la momentul hotărât. O astfel de atitudine a fost întreţinută de toate formele înţelepciunii, de tote ordinele, congregaţiile şi formaţiunile cu caracter esoteric, mai ales din grija ca un adevăr să nu fie dezevăluit înainte de timpul său. Fie că porneau de la idee către fiinţare, fie că de la materie plecau, învăţaţii ţineau cont de starea de echilibru în care trebuie să se afle lumea, iar pentru menţinerea echilibrului este nevoie întotdeauna de două părţi care să contibuie în proporţii armonioase. În foarte multe documnte se atrage atenţia asupra existenţei forţelor care, dacă nu sunt stăpânite corect, pun în pericol universul. Întreg procesul de formare al învăţăceilor se făcea sub aceasată grijă, fiecare pas era drămuit cu multă atenţie pentru ca ucenicul să nu-şi scape temperamentul de sub control şi – prins în avântul capacităţilor sale – să permită exceselor să rupă echilibrul. Cei care dovedeau că nu sunt capabili de temperanţă, de stăpânire de sine şi de forţa previziunii erau îndepărtaţi sub diferite forme, mai delicate sau mai brutale. Pentru astfel de învăţaţi, progresul era un lucru fundamental, care trebuia ferit de curmări, sau de abateri, la fel de bine cum trebuia să urmeze o cale consecventă cu sinele său, şi numai pe aceea. Pentru că aceea era calea pe care o deschidea adevărurile din Sinele Firi. După ce epoca industială s-a desăvârşit ca tipar de mentalitate şi a modificat radical modalitatea de a gândi existenţa, filosofia a întors spatele Sinelui Firi. Adevărurile nu mai proveneau, şi cu atât mai puţin provin acum, din Sinele Firi, ci din obligativităţi ale standardizării. Standardizarea a înlocuit Fiinţarea şi a impus adevăruri care promovează aberaţie după aberaţie, pe care Spiritul Firii trebuie să le suporte. Doar că, va veni un moment când Spiritul Firii se va năclăi de formele aberante şi va fi în imposibilitatea de a se mai regăsi pe sine. Avem exemple în sensul acesta, sunt

două naţiuni care au suferit de timpuriu în procesul impus de industrializare. Prima este Rusia, unde noile relaţii industriale sileşte administraţia ţaristă să desfiinţeze iobăgia în 1861, şi astfel dispare nejustificat şi brutal spiritul pravoslavnic, care timp de cinci sute de ani contribuise la coeziunea mentalităţii poporului rus. În locul coeziunii spiritului prvoslavnic se instaurează o perioadă de confuzie administrativă dominată de excese şi tentaţii extremiste. A doua, este naţiunea engleză, care începnd cu 1921 începe să piardă influenţa din coloniile unde cultivase un echilibru al mentalităţii, fiind treptat înlocuită cu sefere de influenţă provenind din lumea capitalului industial. Astăzi ascultăm o sumă de legende ce susţin punctul de vedere al spiritului industialist care ne povestesc despre progresul obţinut prin liberalizarea unor relaţii sociale. Doar că, respectivele liberalizări provenind din procedurile de standardizare, şi continuând acest traseu, sunt împotiva Fiinţării, cu spatele la Spiritul Firii. Regula care impune nevoia provenită din sandarizarea industrială devine din ce în ce mai absurdă şi mai inoperantă. Încercările unor cărturari de a dovedi că nu există altă soluţie, seamănă teribil de tare cu zbaterea inteligheţiei ruse de a găsi o cale de odonare a unei societăţi care-şi pierduse brutal principiile fundamentale generate de adevărurile din Spiritul Firii. Manifestările tot mai evidente ale tentaţiilor extremismului de tot felul, incapacitatea soluţiilor propuse de a pune în funcţiune relaţii, blocajul la nivelul moralei, civismului, filosofie etc. dovedesc faptul că vechii învăţaţi aveau dreptate: progresul este un proces care trebuie păzit cu străşnicie, pentru că orice oprire sau abatere aduce cu sine consecinţe ce pun în pericol Universul. Iar progresul nu înseamnă – sub nici o formă – industrializarea unor comunităţi, ci adâncirea capacităţii fiecărui om de a privi către adevărurile Sinelui Firii care sunt întotdeauna în armonie cu momentele unui timp.

27 august, 2013

Este foarte probabil ca gândurile mele din 24 august să stârnească confuzie şi reacţii paradoxele. Spiritul lor, al acestor gânduri, nici pe departe nu se pot cuprinde în mentalitatea pe care aproape două sute de ani de industrializare a edificat-o temeinic. Şi nu poţi ridica vină asupra unor oameni care sunt captivi într-o mentalitate, o mentalitate care a modifcat sensul şi conţinutul unor categorii. Pur şi simplu le-a trecut printr-un argou, mai întâi, apoi le-a găsi o altă întrebuinţare. Aşa se face că noţiuni care îşi aveau obârşia în anume categorii filosofice au fost convertite. Cel mai grav lucru este secătuirea categoriei Credinţă de sensurile ei temeinice. Pentru omul zilelor noastre, Credinţa s-a transformat dintr-o categorie morală, într-un agregat ideologic, pe care îl foloseşti la pont. Să nu vă gândiţi cumva la Credinţă în sensul ei religios, pentru că aici lucrurile sunt şi mai grave. În cazul religiei, mai ales a formei ei instituţionalizate, funcţia de agregat al

mentalităţii a îmbrăcat aspecte cinice de-a dreptul, şi-a transformat Credinţa într-un instrument de–a dreptul vulgar. Asemeni Credinţei, fenomenul a transformat multe categorii morale, sau filosofice, secătuindu-le de conţinutul care v-ar fi putut fi folositor să citiţi gândurile despre industrilizare din unghiul potrivit de vedere. Aşa, este posibil ca totul să vi să pară excesiv, efortul unei minţi înclinate spre esotericul ieftin şi speculaţiile de doi bani. Sunt două modalităţi de a privi aceste gânduri: unul, cel care încercă să privească starea de fapt, descrisă prin lumina categoriilor, aşa cum erau ele înţelese în societăţile istorice; atunci când Credinţă, Demnitate, Mândrie, Idee, Materie, Spirit, Mister, Armonie, Sine etc., aveau un anume înţeles, străin astăzi; şi un al doilea, care foloseşte sensurile din zilele noastre şi citirea se face ca de pe un text criptat; şi totul este vag, şi răzbşte un iz de încerare de a simula un misticism ieftin. Este efectul dosebirii dintre mentalităţi, asta face să existe aceste diferenţe radicale de atitudine faţă de o situaţie. Standardizarea nu va permite niciodată expresia strict particulară a libertăţii individului, pentru că principiile sale nu acceptă o astfel de posibilitate. Toată tevatura despre liberalizarea vieţii este o păcăleală, o minciună; este momeala cu care sunt atrase spiritele spre a fi înregimentate. În societăţile istorice esenţa existnţei individului era destinul strict privat, ca atare toate categoriile morale şi filosofice aveau o anume substanţă. Era bine?, era rău?; e bine?, e rău?, nu-i treaba mea. Eu constat. Cu toate că, sincer să fiu, consider că industrialismul s-a maturizat suficient pentru a oferi deschiderea spre echilibru. Perioadele de turbulenţe, de abateri sunt capricii ale începuturilor, apoi apare nevoiea unui anume echilibru care să ne permită să privim lucrurile în obiectivitatea sensurilor lor. Sunt semne din ce în ce mai clare, sunt încercări din ce în ce mai concrete. Se simte nevoia de a relua traseul rupt al societăţilor istorice; erau mii de ani de experienţă, care s-a pierdut, a fost ştearsă în speranţa unei existenţe care s-a dovedit a fi doar o rătăcire. Situaţia realităţii impune tot mai drastic o asemenea atitudine. Nu industrialismul face societatea, ci societatea trebuie să fac industrialism, şi s-o facă în spiritul ei, nu al instrumentului pe care ar trebui să-l mânuie. Nu există argument care să se opună Nevoii, pentru că aceasta ascultă şi impune. Ascultă orice fel de argument, dar impune o anume stare de fapt. Ceea ce ni se întâmplă astăzi. Industrializarea trebuie să cunoască corecţiile drastice care să refacă legăturile cu spiritul societăţilor istorice. Au spus-o zeci de ani ultimii filosofi, care s-au zbătut să nu lase loc ideologiei.

28 august, 2013

Am pomenit foarte des despre Standardizare, şi probabil am s-o mai fac, pentru că mi se pare că Standardizarea este obţiunea otrăvită, pe care Industrialismul a ales-o, şi datorită căreia a

amestecat prea de-a valma lucruri. La începuturile sale – ale Industrialismului –, se părea că obţiunea este Manufacturizarea, şi societăţile dezvoltau sisteme care să-i netezească drumul spre maturizare. Colectivităţile câştigau bunuri şi sevicii cu funcţii ce promiteau îndestulare, dar şi continuarea unei educaţii ce-şi avea rădăcinile în trecut. Meşterii continuau să aibă grijă şi să folosească semne cu tâlc, pe care le gândeau să vorbească la timpul lor. Tot ce ieşea din mâinile lor, biserici, clădiri civile, mobilier, artefacte, bijuterii, manuscrise ilustrate etc purtau semnele progresului; şi cel ce se clădea, dar şi cel ce va să vină. Lângă meşteri, svanţii şi înţelepţii aveau o conduită asemănătore. Axiomele mecanicii corpurilor solide ale lui Newton determină regulile de funcţionare ale unui domeniu foarte precis, dar sistemul de gândire poartă semne care îi vor ajuta pe Faraday şi Maxwell să înţeleagă corpurile elastice, precum – cel mai important – şi că este vorba despre un alt teritoriu, cu alte legi şi alte mijloace. Un teritoriu care se desparte total de fizica lui Newton, şi care necesită o altă abordare şi o altă Gândire. Astronomia lui Laplace şi metodica gândirii a lui Descartes sunt sisteme care se străduiesc să ţină în ordine noutăţile zilei, dar şi pacursul pe care acestea îl promit. Iată cum se face, că folosim şi astăzi instrumentele născocite de ei, fie ele teortice, fie practice. Cu folos. Vorbim mereu despre Gândirea care se schimbă, despre gândirea care trebuie să ştie, ca să se poată naşte din ea însăşi, din Spiritul ei. Acele semne pe care cretorii le presărau, aveau sensuri ce veneau din negura timpurilor cu scopul clar ca, într-o anume zi a viitorului, să deschidă o uşă nouă. Oamenii aceea ştiau că gândirea nu poate fi împiedicată să fie contemporană cu ea însăşi. Pentru spiritele modelate de Standardizare, ceea ce afirm eu, pare edulcorat şi romanţios, şi, mai ales, pare să aibă pretenţia unei mistici inexistente. Aşa apăreau, şi apar şi astăzi spusele lui Fulcanelli, despre alchimie şi catedralele gotice, ale lui Paul Brunton despre fachirism, ale Alexandrei David-Neel, despre învăţăturile lamaşilor, sau ale lui Mircea Eliade despre civilizaţia hippy. Sunt gânduri care vin dintr-o altă zonă a civilizaţiei care refuză să dispară cu totul, aşa cum insistă ideologia standardizării. Mai mult, foarte multe dintre afirmaţii devin repere care se citesc în timp şi care mai păstrează şansa regăsirii unui echilibru. Acesta este unul dintre motivele pentru care cred că trebuie să acordăm ceva mai multă atenţie apariţiei şi dezvoltării fără noimă a Standardizării.

30 august, 20113

Cercetările din fizica quantică şi din genetică au dovedit un fapt care este consecvent ignorat, din diverse motive. Şi anume: fiecare entitate a Realtăţii universale este unică. Nimic din ceea ce constituie Realitate în Univers nu are un identic: „Realitatea *este inexprimabilă şi de neconceput*." (Toate citatele sunt din cărţile Alexandrei David-Neel) , Spun înţelepţii lama, spun rezultatele experienţelor fizicienilor, ale geneticienilor. Şi atunci oare de ce continuăm să ne imaginăm

Uinversul populat cu entităţi identice, pentru care concepem reguli ce ni se par potrivite? Şi tot din învăţăturile vechilor lamaşi aflăm şi motivul existenţei Formei Unice în Univers: o formulă explicativă este exprimată după cum urmează: *„Nici un lucru nu apare producându-se de la sine (fiind el însuşi cauza apariţiei lui). Nici un lucru nu apare produs de un alt lucru. Nimic nu capătă existenţă fără o cauză. Nimic nu capătă existenţă întâmplător. Tot ce capătă existenţă există dependent de nişte cauze.*" Iar acceleratoarele de particule de mare viteză au dovdit că protonii şi neutronii, particule elementare ale materiei, supuşi ciocnirii cu un flux de energie înaltă sau foarte înaltă, nu se mai divid, ci transformă fluxul de energie în particule elementare. Oare un astfel de adevăr nu ne-ar îndreptăţi să socotim toate faptele lumii noastre altfel, şi să le gândim văzute într-o altă lumină?

Am început gândurile de astăzi cu aceste afirmaţii pentru că modul în care societata omenească reduce obţiunile liberului-arbitru mi se pare un motiv de îngrijorare. Am să mă mai folosesc de un citat din Învăţăturile orale: "*Fiecare din mişcările noastre fizice sau mentale este rodul unor cauze provenind din tot universul şi are repercursiuni în tot universul. Astfel se desfăşoară jocul – fără început cognoscibil – al activităţii care este universul.*" Ceea ce ar însemna că toată activitatea noastră actuală, şi materială, şi spirituală – se fixează tot mai temeinic pe o anume cale ce se arată a fi o capcană. Nenorocirea nu este acest fapt; intrarea sau fixarea cuiva într-o capcană e o chestiune de opţiune. Din nefericire în cazul de faţă, noi deschidem o capcană în care se vor trezi oameni nevinovaţi, generaţiile din viitor. Şi nici acest lucru nu este grav, grav este faptul că vor fi închişi în capcană fără informaţiile şi fără energiile necesare pentru a găsi soluţii. Deja, parte din generaţiile de tineri cu care suntem contemporani se găsesc într-o astfel de situaţie. Şi suntem martori la spaima care-i împinge la o atitudine paradoxală, la care asistăm, şi pentru care îi găsim vinovaţi. Pe ei! Or, ar trebui să gândim după un model asmănător cu: *„Tot ce există, există în relaţie cu altceva, se sprijină pe altceva şi nu există decât în virtutea acestei relaţii. Din cauza acestei relaţii care este suportul indispensabil al existenţei lor, indivizii şi toate celelalte lucruri nu au o esenţă proprie. Sunt produse a căror existenţă se datorează întâlnirii şi coexistenţei unor cauze; nu sunt nici autogene; nici autonome şi, în consecinţă, nu sunt decât nişte nume care acoperă o vacuitate de realitate intrinsecă.*" Abia atunci am înţelege că tot ceea ce catalogăm a fi rezultatul unor experienţe care s-au petrecut, şi al căror parametri i-am înscris conştiincios în tabele, grafice, rapoarte etc., sunt nişte imagini aproximative ale unei realităţi care se modifică în fiecare clipă şi care stă – ea, modificarea, şi nu experienţele – la baza unicităţii fiinţării entităţilor din Univers. În Realitate nu există acţiuni, sau activităţi care să poată fi standardizate, totul trebuie privit prin prisma liberului-arbitru, iar consecinţele trebuiesc catalogate ca amintiri de care să ţinem cont fără să ne lăsăm marcaţi. În lumea noastră, se poate auzi la tot pasul „ aşa se face", „ după modelul din..." „conform statisticii..." etc. Şi totul a devenit excesiv, limitând gândirea la a imita la nesfârşit gesturi ale unui trecut memorat. Doar că Realitatea nu ar mai fi Realitate dacă nu

ar putea să fie consecventă cu propria sa evoluţie. Ea se schimbă în fiecare clipă, pentru că orice acţiune este o cauză, care produce un efect. Iar entităţile Universului – inclusiv, noi omenii – suntem unicităţi care aparţinem unor matrici destinate păstrării coeziunii evoluţiei. Pentru că, altfel s-ar instala haosul, şi totul ar deveni supus deriziunii. Ar exista cauze fără efect; efecte apărute fără cauze; opoziţii în termenii aceleiaşi cauze etc.. Or, acest fapt nu poate fi permis decât în existenţa unei matrici, pe care Universul o supune dispariţiei, sau modificării.

2 septembrie, 2013

Lesne putem observa, şi la noi, şi la cei din jur, câtă energie cheltuim pentru relaţia cu obiectele din exteriorul nostru. Putem spune că a devenit o ocupaţie dominantă. Şi dacă, în generaţiile vechi se încerca păstrarea unui anume raport, favorabil mai degrabă relaţiilor cu obiectele din interiorul fiinţei, astăzi preponderente sunt cele cu obictele din exterior. Ele sunt obiectivul fiecărui moment; fie că sunt fizice, fie sociale, fie subiective, obiectele exterioare domină raţiunea. Ni se pare seducător să supunem raţiunea unor eforturi constante pentru a emite „gânduri" care să stabilească relaţii cu obiectele din afara noastră. Chiar suntem convinşi că este un bun exerciţiu pentru a o dezvolta – raţiunea; de-a o îmbogăţi, şi-a o obişnui să producă „gânduri" substanţiale. Aşa ni se pare! Se ivesc acţiuni, idei, hotărâri, obţiuni, şi suntem convinşi că fără obiectele din afara noastră, nimic din toate acestea nu s-ar fi întâmplat. Ni se pare că raţiunea noastră este tot mai împlinită şi mai capabilă. Desigur, fiecare observaţie de acest gen ne face să devenim mai mândri şi mai decişi. Mai mândri de evoluţia raţiunii noastre şi mai decişi de a nu ne abate de la calea hotărâtă de relaţia cu obiectele exteriorului. Încetul cu încetul, ne este tot mai greu să înţelegem nevoia celor dispăruţi de a se apleca spre obiectele din interior. De ce trebuiau să acorde atât de multă atenţie relaţiei cu astfel de obiecte? Aşa se face că nu vom mai crede niciodată că raţiunea nu naşte gânduri, ci este născută de gânduri, iar gândurile vin din adâncul necuprins al interiorului nostru. Vin dintr-o zonă a sublimului, a subtilului şi al virtualului, pe care doar cât izbutim s-o cunoaştem ne va bucura de gânduri productive ce vor hrăni o raţiune bogată şi cuprinzătoare. Atât. Doar ceea ce izbutim să facem a fi parte din fiinţa noastră va produce gânduri pentru raţiunea noastră. Iar raţiunea aşa va arăta. O raţiune care va înţelege ordinea doar până la hotarul la care a ajuns cu credinţa. Gândul nu este nici pe departe viziunea, sau ideea, sau hotărârea care ne luminează într-o clipă mintea. Gândul este o forţă uriaşă, care provine din acea zonă a interiorului nostru la care ştim să ne facem acces. O energie pe care nu putem să-o definim cu claritate, dar când ajunge în raţiune, o luminează cu esenţa forţei extrasă din obiectele interiorului nostru. Acelea care-l produc, doar acelea care-l produc. Forţa, de neînţeles azi, a strămoşilor noştri venea tocmai din modul cum se străduiau să definească cu precizie funcţiile

generate de obiectele din interiorul lor, acelea din care îşi adunau, mai apoi, gândurile. De aceea nu pregetau să scruteze în sinele fiindului lor, să adune legături cu ne-firea. Pentru că, în ultimă instanţă, gândul de acolo se trage. Şi dacă ne-firea ta este săracă, şi gândul e firav, e neputincios, şi nu-ţi ajută raţiunea. Aşa stabileau ei relaţii cu obiectele lumii exterioare; se străduiau temeinic să ajungă cât mai departe în ne-fire şi să provoace gânduri care să le ţină raţiunea în temeiuri. E greu de înţeles, pentru noi, cei care am întors lumea, ca mai apoi să ne mirăm că-i tot mai săracă. Din nefericire, lumea nu-i săracă, nu-i nici bogată, lumea îi, doar noi suntem tot mai săraci. Asta-i adevărat. Mai săraci şi mai plini de noi, fără să mai simţim vreun pic nevoia să vrem să-i credem pe străbuni. Nici autoritatea lui Kant nu ne convinge. Kant, acela care n-a vrut niciodată să schimbe lumea, ci doar să-i privească cu atenţie înţelesurile. Dar noi vrem s-o schimbăm, ne luptăm să facem asta. Orbeşte, fără să ne uităm în jur, fără să ştim dacă sunt sau nu temeiuri, doar cu uitătura ţintită pe obiectele din exterior.

4 septembrie, 2013

Este foarte greu de trăit într-o societate care se teme de viitor. Şi să nu vă gândiţi, vă rog, la obişnuita corecţie: pentru unii dintre cetăţeni! Nu. Pentru toţi cetăţenii acelei societăţi, doar că motivele sunt diferite. Mi-aduc aminte de bunicul meu care-şi trăia ultimile zile, dar gândurile lui erau la un viitor ce se năştea, evident nu pentru el. Şi asta-i producea o bucurie şugubeaţă, care-l ferea să se întâlnească cu moartea mai devreme decât ar fi trebuit. În jurul său eram noi, şi avea toate motivele să nu-i fie frică de viitor, şi nici să-l regrete. Viitorul avea să fie a alor lui. Pe când, pentru cetăţenii noştri nu există temei să crezi că viitorul poate fi lăsat cuiva. Din nefericire, mă uit la generaţiile tinere şi constat că spaima de viitor este tot mai puternică, iar ei – după modelul părinţilor – se înfig cu toată fiinţa în prezent, risipind cu dispreţ şi cu ură totul. Asist la tot spectacolul ăsta, şi ce mă amuză de-a dreptul este cum vine sfârşitul lumii tot mai aproape de ziua de azi. Atât de mare le este frica de viitor, încât le-ar fi mai uşor să se sfârşească odată. Ceea ce înseamnă că pe lângă frică a apărut şi vinovăţia. Ştiu bine că sunt vinovaţi de risipă, de căpătuială prostească, de buimăceală, de lipsă de voinţă, de necumpătare. Mintea lor e întunecată şi răvăşită de spaimă; toate faptele, toate gândurile s-au subţiat şi li se fărămiţează în mâini. Au transformat lumea într-un haos şi au pierdut înţelesul, acum rătăcesc, se învârt, se ciocnesc, se înfruntă, şi toate acestea pentru nimic. Pentru că prezentul se sfârşeşte mereu în clipa în care-a început. Da, e foarte greu să trăieşti într-o societate care se teme de viitor, şi-n care oamenii ei nu dau semne că se vor opri ca să se reculeagă.

Poate şi-ar da o şansă.

8 septembrie, 2013

Dacă teoria lui Riemann despre corpurile cu trei dimensiuni şi teoria relativităţii generalizate a lui Einstein sunt adevărate, atunci Universul este o entitate sferică, tridimensonată, mărginită şi aflat într-un proces continuu de dezmăginire. În condiţiile citatelor teorii, Universul nu se poate dezmărgini într-o singură direcţie, ca atare, procesul de dezmărginie implică angrenarea tuturor corpurilor care alcătuiesc interiorul acestuia, şi exteriorul tuturor celorlalte corpuri. Un moment de dezmărginire, declanşat oriunde în Univers, provoacă o undă energetică ce se transmite în întreg conţinutul său; o undă care se divide în funcţie de particularitatea corpurilor către care se îndreaptă şi pe care urmează să le excite. Mai mult, unda energetică va continua să se dividă în interiorul corpurilor, unde va rămâne atâta timp cât scopul ei se va fi realizat, ca apoi să părăsească respectivul corp şi să continue propagarea. Acest proces de propagare a energiei şi de excitare a corpurilor aflate în componenţa Universului este fenomenul care păstrează permanenţa coeziunii raportului celor trei dimensini ale acestuia. Lui i se datorează faptul că Univesrul va rămâne în permanenţă sferic şi mărginit, fără ca limitele sale să poată fi cunoscute vreodată, datorită naturii finite a corpurilor sale. Ca atare, noţiunea de infinit va rămâne mereu o categorie despre care nu se poate spune decât că există, şi că rezultă din permanentul raport, între concretul momentului prezent şi virutalitatea momentului viitor pe care-l întreţine procesul de dezmărginire. Între infinit şi dezmărginire există un raport direct, care contribuie la naşterea continuă de categorii ce ţin de mişcarea corpurilor excitate de unda engetică, căreia îi datorăm şi calitatea procesului de cunoaştere. Datorită ei, corpurile află informaţii, unele despre altele, numai în momentul în care se va – sau se presupune că va – avea loc un rport ce le implică direct şi care se va defini în dezmărginire. În rest corpurile îşi rămân necunoscute în raporturi directe, şi sunt guvernate numai de nevoia de a afla informaţii despre agregatele ce le compun-. *„Problemele relative la infinitul mare nu prezintă importanţă practică pentru cunoaşterea naturii. Altfel stau lucrurile cu cele relative la infinitul mic. De precizia cu care urmărim feomenele care au loc în infinitul mic depinde în cea mai mare măsură cunoaşterea relaţiilor lor de cauzalitate.”* (Bernhard Riemann) Cunoaşterea fiind legată direct de natura cauzalităţii, interesul se îndreaptă spre acele corpuri care deţin date despre aceasta, şi este cu totul indiferentă faţă de corpurile care nu au

informaţii, sau se presupune că nu au informaţii. Evoluţia raporturilor dinte corpurile Universului este hotărâtă nemijlocit de dezmărginire şi de sensul acesteia, iar faptul că mare majoritate a acestora îşi rămân necunocute unele altora este menit a facilita procesul de simplificare a acţiunilor in momentele de dezmărginire. 12 septembrie, 2013

„…nu există nici o realitate care să nu fie natura ei şi fapta ei;…" (Hegel)

Iată cât de simplu este să înţelegem starea societăţii de astăzi, care a format în trecut o anume realitate căreia i-a devenit captivă. Stările de fapt particulare care se manifestă în fiecare comunitate (fie ea la nivel de sat, fie la nivel de ţară), reprezintă un mod de a fi a naturii generale care guvernează în fiece moment producerea acestora. Realitatea îşi conservă natura prin faptele pe care le produce, în consecinţă acestea – faptele – nu vor putea niciodată să depăşească particularitatea unui moment dat. Principalul instrument de conservare a naturii unei realităţi este mentalitatea, care funcţionează, în egală măsură şi ca memorie şi ca factor generator al faptelor. Mentalitatea nu poate fi depăşită în limitele ei decât prin apariţia unei imposibilităţi, imposibilitate care se instalează prin seriile repetate de fapte care o produc. Efectul fiecărei fapte asupra naturii unei realităţi este datorat tendinţei acesteia de a rămâne permanent în limitele sale şi de a conserva o mentalitate. Iată de ce, progresul nu este reprezentat de efectul unei evoluţii materiale care se produce într-un moment al realităţii, ci este un proces al spiritualităţii care depinde de capacitatea de a percepe modificrea naturii unei realităţi şi de a schimba sensul faptelor, în consecinţă şi mentalitatea. Ca atare, nici o creaţie, fie ea tehnologică, industrială, comercială, etc. nu este un fapt de progres, ci dimpotrivă. În schimb, creaţiile spirituale sunt cele care caută să generreze o dezlimitare a mentalităţii, sunt cele care caută să întreţină progresul.

La o privire lucidă şi atentă, putem să detaşăm în istorie momentul în care a început formarea naturii care astăzi a devenit pentru oameni o povară ce se dovedeşte din ce în ce mai greu de dus. La acele timpuri, faptele spirituale care au instalat o astfel de natură păreau a fi atributele unui proces determinant pentru progres. Se simţea nevoia unei corelaţii între momentele tehnologiei, industrializării, standardiizării etc. pentru a edifica un model de guvenare a faptelor care să instaureze şi să întreţină o anume nautră prin care acţiunile spiritului să fie subordonate proceselor tehnice şi limitate de acestea. Singurele domenii care nu puteau fi supuse unei astfel de conduite au fost câteva ştiinţe de graniţă cărora le datorăm faptul că astăzi suntem în stare să facem unele (Prea puţine!) analize a stărilor de fapt în evoluţia lor.

16 septembrie, 013

Fizicienii care s-au ocupat de mecanica quantică au remarcat o sumă de atribute ale timpului prin care acesta poate caracteriza o realitate şi a o deosebi de o alta. Fapt deosebit de important în remarcarea sensului unei evoluţii. Cel mai important atribut ar fi caracterul unidirecţional al timpului, fie într-un sens, fie în celălalt de evoluţiei. O astfel de tendinţă a timpului se remarcă în caracteristica unei realităţi de a evolua de la o stare ordonată la o stare dezordonată. Celebra argumentaţie a lui Boltzmann cu pachetul de cărţi est grăitoare : se ia un pachet de cărţi, perfect ordonat şi se taie odată, şi încă odată , şi aşa mai departe. Vom observa că odată cu fiecare tăiere obţinem o nouă stare a dezordinii, din ce în ce mai depărtată de starea iniţială de odine. Tendinţa, pe măsură ce numărul de tăieri creşte, este să obţinem realităţi rezultate dintr-o altă stare de dezordine şi cu imagini diferite, ceea ce ne arată că există o singură stare ordonată şi o infinitate de stări dezordonate. Dar, se mai poate observa şi tendinţa ca acţiunea de tăiere – cu cât este mai mult repetată – să reducă şansa de a se mai obţine starea iniţială, chiar dacă probabilistic ea rămâne. Fiecare tăiere obţine o realitate nouă, cu o imagine nouă, în care faptele au o ordine modificată, dar nu supusă tiraniei timpului. Timpul direcţionează evoluţia generală permiţând ca faptele particulare să aibă o stare a lor, din care derivă specificul şi caracteristicile unei „tăieri". Fiecare nouă imagine a realităţii este rezultatul unei ordini noi a faptelor, ceea ce ne obligă să redefinim o serie de noţiuni fundamentale. De exmplu, *eter* sau *spirit* nu mai pot fi gândite ca în perioade istorice trecute. Nu poţi să mai defineşti : *spirit* după imaginea secolului al XVIII-lea, sau al XIX-lea, aşa cum nu poţi să mai defineşti *eter* după imaginea secoluli al XV-lea, sau al XVI-lea. Astfel de redefniri fac ca imaginea prezentă a realităţii să arate modificat, şi să necesite o modificare a mentalităţii de percepţie, pentru a putea să punem în acord acţiunile cu faptele. O astfel de stare de fapt ne ajută să înţelegem de ce a afirmat Erwin Schrodinger : *„După părerea mea, «teoria statistică a timpului» are pentru filosofia timpului o importanţă şi mai mare decât teoria relativităţii. Cu toate că este revoluţionară, aceasta din urmă nu se atinge de curgerea unidircţională a timpului pe care o preupune, pe când teoria statistică o construieşte din ordinea evenimentelor. Ea are semnificţia unei eliberări de sub tirania lui Cronos*." O astfel de atitudine – pentru mine cel puţin – este suficient de convingătoare să mă determine să analizez continuu posibilitatea de a-mi acorda faptele cu imaginea realităţii. Cu atât mai mult, cu cât se dovedeşte că *Spiritul* nu are presimţirea timpului atunci când iniţiază o faptă.

GÂNDURI DE NOAPTE

September 12, 2013 by manzatu

2 septembrie, 2013

„…nu există nici o realitate care să nu fie natura ei şi fapta ei;…" (Hegel)

Iată cât de simplu este să înţelegem starea societăţii de astăzi, care a format în trecut o anume realitate căreia i-a devenit captivă. Stările de fapt particulare care se manifestă în fiecare comunitate (fie ea la nivel de sat, fie la nivel de ţară), reprezintă un mod de a fi a naturii generale care guvernează în fiece moment producerea acestora. Realitatea îşi conservă natura prin faptele pe care le produce, în consecinţă acestea – faptele – nu vor putea niciodată să depăşească particularitatea unui moment dat. Principalul instrument de conservare a naturii unei realităţi este mentalitatea, care funcţionează, în egală măsură şi ca memorie şi ca factor generator al faptelor. Mentalitatea nu poate fi depăşită în limitele ei decât prin apariţia unei imposibilităţi, imposibilitate care se instalează prin seriile repetate de fapte care o produc. Efectul fiecărei fapte asupra naturii unei realităţi este datorat tendinţei acesteia de a rămâne permanent în limitele sale şi de a conserva o mentalitate. Iată de ce, progresul nu este reprezentat de efectul unei evoluţii materiale care se produce într-un moment al realităţii, ci este un proces al spiritualităţii care depinde de capacitatea de a percepe modificrea naturii unei realităţi şi de a schimba sensul faptelor, în consecinţă şi mentalitatea. Ca atare, nici o creaţie, fie ea tehnologică, industrială, comercială, etc. nu este un fapt de progres, ci dimpotrivă. În schimb, creaţiile spirituale sunt cele care caută să generreze o dezlimitare a mentalităţii, sunt cele care caută să întreţină progresul.

La o privire lucidă şi atentă, putem să detaşăm în istorie momentul în care a început formarea naturii care astăzi a devenit pentru oameni o povară ce se dovedeşte din ce în ce mai greu de dus. La acele timpuri, faptele spirituale care au instalat o astfel de natură păreau a fi atributele unui proces determinant pentru progres. Se simţea nevoia unei corelaţii între momentele tehnologiei, industrializării, standardizării etc. pentru a edifica un model de guvernare a faptelor care să instaureze şi să întreţină o anume natură prin care acţiunile spiritului să fie subordonate proceselor tehnice şi limitate de acestea. Singurele domenii care nu puteau fi supuse unei astfel de conduite au fost câteva ştiinţe de graniţă cărora le datorăm faptul că astăzi suntem în stare să facem unele (Prea puţine!) analize a stărilor de fapt în evoluţia lor.

GÂNDURI DE NOAPTE

September 8, 2013 by manzatu

8 septembrie, 2013

Dacă teoria lui Riemann despre corpurile cu trei dimensiuni şi teoria relativităţii generalizate a lui Einstein sunt adevărate, atunci Universul este o entitate sferică, tridimensonată, mărginită şi aflat într-un proces continuu de dezmăginire. În condiţiile citatelor teorii, Universul nu se poate dezmărgini într-o singură direcţie, ca atare, procesul de dezmărginie implică angrenarea tuturor corpurilor care alcătuiesc interiorul acestuia, şi exteriorul tuturor celorlalte corpuri. Un moment de dezmărginire, declanşat oriunde în Univers, provoacă o undă energetică ce se transmite în întreg conţinutul său; o undă care se divide în funcţie de particularitatea corpurilor către care se îndreaptă şi pe care urmează să le excite. Mai mult, unda energetică va continua să se dividă în interiorul corpurilor, unde va rămâne atâta timp cât scopul ei se va fi realizat, ca apoi să părăsească respectivul corp şi să continue propagarea. Acest proces de propagare a energiei şi de excitare a corpurilor aflate în componenţa Universului este fenomenul care păstrează permanenţa coeziunii raportului celor trei dimensini ale acestuia. Lui i se datorează faptul că Universul va rămâne în permanenţă sferic şi mărginit, fără ca limitele sale să poată fi cunoscute vreodată, datorită naturii finite a corpurilor sale. Ca atare, noţiunea de infinit va rămâne mereu o categorie despre care nu se poate spune decât că există, şi că rezultă din permanentul raport, între concretul momentului prezent şi virutalitatea momentului viitor pe care-l întreţine procesul de dezmărginire. Între infinit şi dezmărginire există un raport direct, care contribuie la naşterea continuă de categorii ce ţin de mişcarea corpurilor excitate de unda energetică, căreia îi datorăm şi calitatea procesului de cunoaştere. Datorită ei, corpurile află informaţii, unele despre altele, numai în momentul în care se va – sau se presupune că va – avea loc un raport ce le implică direct şi care se va defini în dezmărginire. În rest corpurile îşi rămân necunoscute în raporturi directe, şi sunt guvernate numai de nevoia de a afla informaţii despre agregatele ce le compun-. *„Problemele relative la infinitul mare nu prezintă importanţă practică pentru cunoaşterea naturii. Altfel stau lucrurile cu cele relative la infinitul mic. De precizia cu care urmărim fenomenele care au loc în infinitul mic depinde în cea mai mare măsură cunoaşterea relaţiilor lor de cauzalitate*." (Bernhard Riemann) Cunoaşterea fiind legată direct de natura cauzalităţii, interesul se îndreaptă spre acele corpuri care deţin date despre aceasta, şi este cu totul indiferentă faţă de corpurile care nu au informaţii, sau se presupune că nu au informaţii. Evoluţia raporturilor dinte corpurile Universului este hotărâtă nemijlocit de dezmărginire şi de sensul acesteia, iar faptul că marea majoritate a acestora îşi rămân necunocute unele altora este menit a facilita procesul de simplificare a acţiunilor in momentele de dezmărginire.

GÂNDURI DE NOAPTE

September 4, 2013 by manzatu

4 septembrie, 2013

Este foarte greu de trăit într-o societate care se teme de viitor. Şi să nu vă gândiţi, vă rog, la obişnuita corecţie: pentru unii dintre cetăţeni! Nu. Pentru toţi cetăţenii acelei societăţi, doar că motivele sunt diferite. Mi-aduc aminte de bunicul meu care-şi trăia ultimile zile, dar gândurile lui erau la un viitor ce se năştea, evident nu pentru el. Şi asta-i producea o bucurie şugubeaţă, care-l ferea să se întâlnească cu moartea mai devreme decât ar fi trebuit. În jurul său eram noi, şi avea toate motivele să nu-i fie frică de viitor, şi nici să-l regrete. Viitorul avea să fie a alor lui. Pe când, pentru cetăţenii noştri nu există temei să crezi că viitorul poate fi lăsat cuiva. Din nefericire, mă uit la generaţiile tinere şi constat că spaima de viitor este tot mai puternică, iar ei – după modelul părinţilor – se înfig cu toată fiinţa în prezent, risipind cu dispreţ şi cu ură totul. Asist la tot spectacolul ăsta, şi ce mă amuză de-a dreptul este cum vine sfârşitul lumii tot mai aproape de ziua de azi. Atât de mare le este frica de viitor, încât le-ar fi mai uşor să se sfârşească odată. Ceea ce înseamnă că pe lângă frică a apărut şi vinovăţia. Ştiu bine că sunt vinovaţi de risipă, de căpătuială prostească, de buimăceală, de lipsă de voinţă, de necumpătare. Mintea lor e întunecată şi răvăşită de spaimă; toate faptele, toate gândurile s-au subţiat şi li se fărămiţează în mâini. Au transformat lumea într-un haos şi au pierdut înţelesul, acum rătăcesc, se învârt, se ciocnesc, se înfruntă, şi toate acestea pentru nimic. Pentru că prezentul se sfârşeşte mereu în clipa în care-a început. Da, e foarte greu să trăieşti într-o societate care se teme de viitor, şi-n care oamenii ei nu dau semne că se vor opri ca să se reculeagă.

Poate şi-ar da o şansă.

GÂNDURI DE NOAPTE

September 2, 2013 by manzatu

2 septembrie, 2013

Lesne putem observa, şi la noi, şi la cei din jur, câtă energie cheltuim pentru relaţia cu obiectele din exteriorul nostru. Putem spune că a devenit o ocupaţie dominantă. Şi dacă, în generaţiile vechi se încerca păstrarea unui anume raport, favorabil mai degrabă relaţiilor cu obiectele din interiorul fiinţei, astăzi preponderente sunt cele cu obiectele din exterior. Ele sunt obiectivul fiecărui moment; fie că sunt fizice, fie sociale, fie subiective, obiectele exterioare domină raţiunea. Ni se pare seducător să supunem raţiunea unor eforturi constante pentru a emite „gânduri" care să stabilească relaţii cu obiectele din afara noastră. Chiar suntem convinşi că este un bun exerciţiu pentru a o dezvolta – raţiunea; de-a o îmbogăţi, şi-a o obişnui să producă „gânduri" substanţiale. Aşa ni se pare! Se ivesc acţiuni, idei, hotărâri, obţiuni, şi suntem convinşi că fără obiectele din afara noastră, nimic din toate acestea nu s-ar fi întâmplat. Ni se pare că raţiunea noastră este tot mai împlinită şi mai capabilă. Desigur, fiecare observaţie de acest gen ne face să devenim mai mândri şi mai decişi. Mai mândri de evoluţia raţiunii noastre şi mai decişi de a nu ne abate de la calea hotărâtă de relaţia cu obiectele exteriorului. Încetul cu încetul, ne este tot mai greu să înţelegem nevoia celor dispăruţi de a se apleca spre obiectele din interior. De ce trebuiau să acorde atât de multă atenţie relaţiei cu astfel de obiecte? Aşa se face că nu vom mai crede

niciodată că raţiunea nu naşte gânduri, ci este născută de gânduri, iar gândurile vin din adâncul necuprins al interiorului nostru. Vin dintr-o zonă a sublimului, a subtilului şi al virtualului, pe care doar cât izbutim s-o cunoaştem ne va bucura de gânduri productive ce vor hrăni o raţiune bogată şi cuprinzătoare. Atât. Doar ceea ce izbutim să facem a fi parte din fiinţa noastră va produce gânduri pentru raţiunea noastră. Iar raţiunea aşa va arăta. O raţiune care va înţelege ordinea doar până la hotarul la care a ajuns cu credinţa. Gândul nu este nici pe departe viziunea, sau ideea, sau hotărârea care ne luminează într-o clipă mintea. Gândul este o forţă uriaşă, care provine din acea zonă a interiorului nostru la care ştim să ne facem acces. O energie pe care nu putem să-o definim cu claritate, dar când ajunge în raţiune, o luminează cu esenţa forţei extrasă din obiectele interiorului nostru. Acelea care-l produc, doar acelea care-l produc. Forţa, de neînţeles azi, a strămoşilor noştri venea tocmai din modul cum se străduiau să definească cu precizie funcţiile generate de obiectele din interiorul lor, acelea din care îşi adunau, mai apoi, gândurile. De aceea nu pregetau să scruteze în sinele fiindului lor, să adune legături cu ne-firea. Pentru că, în ultimă instanţă, gândul de acolo se trage. Şi dacă ne-firea ta este săracă, şi gândul e firav, e neputincios, şi nu-ţi ajută raţiunea. Aşa stabileau ei relaţii cu obiectele lumii exterioare; se străduiau temeinic să ajungă cât mai departe în ne-fire şi să provoace gânduri care să le ţină raţiunea în temeiuri. E greu de înţeles, pentru noi, cei care am întors lumea, ca mai apoi să ne mirăm că-i tot mai săracă. Din nefericire, lumea nu-i săracă, nu-i nici bogată, lumea îi, doar noi suntem tot mai săraci. Asta-i adevărat. Mai săraci şi mai plini de noi, fără să mai simţim vreun pic nevoia să vrem să-i credem pe străbuni. Nici autoritatea lui Kant nu ne convinge. Kant, acela care n-a vrut niciodată să schimbe lumea, ci doar să-i privească cu atenţie înţelesurile. Dar noi vrem s-o schimbăm, ne luptăm să facem asta. Orbeşte, fără să ne uităm în jur, fără să ştim dacă sunt sau nu temeiuri, doar cu uitătura ţintită pe obiectele din exterior.

GÂNDURI DE NOAPTE

August 30, 2013 by manzatu

30 august, 20113

Cercetările din fizica quantică şi din genetică au dovedit un fapt care este consecvent ignorat, din diverse motive. Şi anume: fiecare entitate a Realtăţii universale este unică. Nimic din ceea ce constituie Realitate în Univers nu are un identic: „Realitatea *este inexprimabilă şi de neconceput*." (Toate citatele sunt din cărţile Alexandrei David-Neel) , Spun înţelepţii lama, spun rezultatele experienţelor fizicienilor, ale geneticienilor. Şi atunci oare de ce continuăm să ne imaginăm

Uinversul populat cu entităţi identice, pentru care concepem reguli ce ni se par potrivite? Şi tot din învăţăturile vechilor lamaşi aflăm şi motivul existenţei Formei Unice în Univers: o formulă explicativă este exprimată după cum urmează: *„Nici un lucru nu apare producându-se de la sine (fiind el însuşi cauza apariţiei lui). Nici un lucru nu apare produs de un alt lucru. Nimic nu capătă existenţă fără o cauză. Nimic nu capătă existenţă întâmplător. Tot ce capătă existenţă există dependent de nişte cauze.*" Iar acceleratoarele de particule de mare viteză au dovdit că protonii şi neutronii, particule elementare ale materiei, supuşi ciocnirii cu un flux de energie înaltă sau foarte înaltă, nu se mai divid, ci transformă fluxul de energie în particule elementare. Oare un astfel de adevăr nu ne-ar îndreptăţi să socotim toate faptele lumii noastre altfel, şi să le gândim văzute într-o altă lumină?

Am început gândurile de astăzi cu aceste afirmaţii pentru că modul în care societata omenească reduce obţiunile liberului-arbitru mi se pare un motiv de îngrijorare. Am să mă mai folosesc de un citat din Învăţăturile orale: "*Fiecare din mişcările noastre fizice sau mentale este rodul unor cauze provenind din tot universul şi are repercursiuni în tot universul. Astfel se desfăşoară jocul – fără început cognoscibil – al activităţii care este universul.*" Ceea ce ar însemna că toată activitatea noastră actuală, şi materială, şi spirituală – se fixează tot mai temeinic pe o anume cale ce se arată a fi o capcană. Nenorocirea nu este acest fapt; intrarea sau fixarea cuiva într-o capcană e o chestiune de opţiune. Din nefericire în cazul de faţă, noi deschidem o capcană în care se vor trezi oameni nevinovaţi, generaţiile din viitor. Şi nici acest lucru nu este grav, grav este faptul că vor fi închişi în capcană fără informaţiile şi fără energiile necesare pentru a găsi soluţii. Deja, parte din generaţiile de tineri cu care suntem contemporani se găsesc într-o astfel de situaţie. Şi suntem martori la spaima care-i împinge la o atitudine paradoxală, la care asistăm, şi pentru care îi găsim vinovaţi. Pe ei! Or, ar trebui să gândim după un model asmănător cu: *„Tot ce există, există în relaţie cu altceva, se sprijină pe altceva şi nu există decât în virtutea acestei relaţii. Din cauza acestei relaţii care este suportul indispensabil al existenţei lor, indivizii şi toate celelalte lucruri nu au o esenţă proprie. Sunt produse a căror existenţă se datorează întâlnirii şi coexistenţei unor cauze; nu sunt nici autogene; nici autonome şi, în consecinţă, nu sunt decât nişte nume care acoperă o vacuitate de realitate intrinsecă.*" Abia atunci am înţelege că tot ceea ce catalogăm a fi rezultatul unor experienţe care s-au petrecut, şi al căror parametri i-am înscris conştiincios în tabele, grafice, rapoarte etc., sunt nişte imagini aproximative ale unei realităţi care se modifică în fiecare clipă şi care stă – ea, modificarea, şi nu experienţele – la baza unicităţii fiinţării entităţilor din Univers. În Realitate nu există acţiuni, sau activităţi care să poată fi standardizate, totul trebuie privit prin prisma liberului-arbitru, iar consecinţele trebuiesc catalogate ca amintiri de care să ţinem cont fără să ne lăsăm marcaţi. În lumea noastră, se poate auzi la tot pasul „ aşa se face", „ după modelul din..." „conform statisticii..." etc. Şi totul a devenit excesiv, limitând gândirea la a imita la nesfârşit gesturi ale unui trecut memorat. Doar că Realitatea nu ar mai fi Realitate dacă nu

ar putea să fie consecventă cu propria sa evoluţie. Ea se schimbă în fiecare clipă, pentru că orice acţiune este o cauză, care produce un efect. Iar entităţile Universului – inclusiv, noi omenii – suntem unicităţi care aparţinem unor matrici destinate păstrării coeziunii evoluţiei. Pentru că, altfel s-ar instala haosul, şi totul ar deveni supus deriziunii. Ar exista cauze fără efect; efecte apărute fără cauze; opoziţii în termenii aceleiaşi cauze etc.. Or, acest fapt nu poate fi permis decât în existenţa unei matrici, pe care Universul o supune dispariţiei, sau modificării.

GÂNDURI DE NOAPTE

August 28, 2013 by manzatu

28 august, 2013

Am pomenit foarte des despre Standardizare, şi probabil am s-o mai fac, pentru că mi se pare că Standardizarea este obţiunea otrăvită, pe care Industrialismul a ales-o, şi datorită căreia a amestecat prea de-a valma lucruri. La începuturile sale – ale Industrialismului –, se părea că obţiunea este Manufacturizarea, şi societăţile dezvoltau sisteme care să-i netezească drumul spre maturizare. Colectivităţile câştigau bunuri şi sevicii cu funcţii ce promiteau îndestulare, dar şi continuarea unei educaţii ce-şi avea rădăcinile în trecut. Meşterii continuau să aibă grijă şi să folosească semne cu tâlc, pe care le gândeau să vorbească la timpul lor. Tot ce ieşea din mâinile lor, biserici, clădiri civile, mobilier, artefacte, bijuterii, manuscrise ilustrate etc purtau semnele progresului; şi cel ce se clădea, dar şi cel ce va să vină. Lângă meşteri, svanţii şi înţelepţii aveau o conduită asemănătore. Axiomele mecanicii corpurilor solide ale lui Newton determină regulile de funcţionare ale unui domeniu foarte precis, dar sistemul de gândire poartă semne care îi vor ajuta pe Faraday şi Maxwell să înţeleagă corpurile elastice, precum – cel mai important – şi că este vorba despre un alt teritoriu, cu alte legi şi alte mijloace. Un teritoriu care se desparte total de fizica lui Newton, şi care necesită o altă abordare şi o altă Gândire. Astronomia lui Laplace şi

metodica gândirii a lui Descartes sunt sisteme care se străduiesc să ţină în ordine noutăţile zilei, dar şi pacursul pe care acestea îl promit. Iată cum se face, că folosim şi astăzi instrumentele născocite de ei, fie ele teortice, fie practice. Cu folos. Vorbim mereu despre Gândirea care se schimbă, despre gândirea care trebuie să ştie, ca să se poată naşte din ea însăşi, din Spiritul ei. Acele semne pe care cretorii le presărau, aveau sensuri ce veneau din negura timpurilor cu scopul clar ca, într-o anume zi a viitorului, să deschidă o uşă nouă. Oamenii aceea ştiau că gândirea nu poate fi împiedicată să fie contemporană cu ea însăşi. Pentru spiritele modelate de Standardizare, ceea ce afirm eu, pare edulcorat şi romanţios, şi, mai ales, pare să aibă pretenţia unei mistici inexistente. Aşa apăreau, şi apar şi astăzi spusele lui Fulcanelli, despre alchimie şi catedralele gotice, ale lui Paul Brunton despre fachirism, ale Alexandrei David-Neel, despre învăţăturile lamaşilor, sau ale lui Mircea Eliade despre civilizaţia hippy. Sunt gânduri care vin dintr-o altă zonă a civilizaţiei care refuză să dispară cu totul, aşa cum insistă ideologia standardizării. Mai mult, foarte multe dintre afirmaţii devin repere care se citesc în timp şi care mai păstrează şansa regăsirii unui echilibru. Acesta este unul dintre motivele pentru care cred că trebuie să acordăm ceva mai multă atenţie apariţiei şi dezvoltării fără noimă a Standardizării.

GÂNDURI DE NOAPTE

August 27, 2013 by manzatu

27 august, 2013

Este foarte probabil ca gândurile mele din 24 august să stârnească confuzie şi reacţii paradoxele. Spiritul lor, al acestor gânduri, nici pe departe nu se pot cuprinde în mentalitatea pe care aproape două sute de ani de industrializare a edificat-o temeinic. Şi nu poţi ridica vină asupra unor oameni care sunt captivi într-o mentalitate, o mentalitate care a modifcat sensul şi conţinutul unor categorii. Pur şi simplu le-a trecut printr-un argou, mai întâi, apoi le-a găsi o altă întrebuinţare. Aşa se face că noţiuni care îşi aveau obârşia în anume categorii filosofice au fost convertite. Cel mai grav lucru este secătuirea categoriei Credinţă de sensurile ei temeinice. Pentru omul zilelor noastre, Credinţa s-a transformat dintr-o categorie morală, într-un agregat ideologic, pe care îl foloseşti la pont. Să nu vă gândiţi cumva la Credinţă în sensul ei religios, pentru că aici lucrurile sunt şi mai grave. În cazul religiei, mai ales a formei ei instituţionalizate, funcţia de agregat al mentalităţii a îmbrăcat aspecte cinice de-a dreptul, şi-a transformat Credinţa într-un instrument

de–a dreptul vulgar. Asemeni Credinţei, fenomenul a transformat multe categorii morale, sau filosofice, secătuindu-le de conţinutul care v-ar fi putut fi folositor să citiţi gândurile despre industrilizare din unghiul potrivit de vedere. Aşa, este posibil ca totul să vi să pară excesiv, efortul unei minţi înclinate spre esotericul ieftin şi speculaţiile de doi bani. Sunt două modalităţi de a privi aceste gânduri: unul, cel care încercă să privească starea de fapt, descrisă prin lumina categoriilor, aşa cum erau ele înţelese în societăţile istorice; atunci când Credinţă, Demnitate, Mândrie, Idee, Materie, Spirit, Mister, Armonie, Sine etc., aveau un anume înţeles, străin astăzi; şi un al doilea, care foloseşte sensurile din zilele noastre şi citirea se face ca de pe un text criptat; şi totul este vag, şi răzbşte un iz de încerare de a simula un misticism ieftin. Este efectul dosebirii dintre mentalităţi, asta face să existe aceste diferenţe radicale de atitudine faţă de o situaţie. Standardizarea nu va permite niciodată expresia strict particulară a libertăţii individului, pentru că principiile sale nu acceptă o astfel de posibilitate. Toată tevatura despre liberalizarea vieţii este o păcăleală, o minciună; este momeala cu care sunt atrase spiritele spre a fi înregimentate. În societăţile istorice esenţa existnţei individului era destinul strict privat, ca atare toate categoriile morale şi filosofice aveau o anume substanţă. Era bine?, era rău?; e bine?, e rău?, nu-i treaba mea. Eu constat. Cu toate că, sincer să fiu, consider că industrialismul s-a maturizat suficient pentru a oferi deschiderea spre echilibru. Perioadele de turbulenţe, de abateri sunt capricii ale începuturilor, apoi apare nevoiea unui anume echilibru care să ne permită să privim lucrurile în obiectivitatea sensurilor lor. Sunt semne din ce în ce mai clare, sunt încercări din ce în ce mai concrete. Se simte nevoia de a relua traseul rupt al societăţilor istorice; erau mii de ani de experienţă, care s-a pierdut, a fost ştearsă în speranţa unei existenţe care s-a dovedit a fi doar o rătăcire. Situaţia realităţii impune tot mai drastic o asemenea atitudine. Nu industrialismul face societatea, ci societatea trebuie să fac industrialism, şi s-o facă în spiritul ei, nu al instrumentului pe care ar trebui să-l mânuie. Nu există argument care să se opună Nevoii, pentru că aceasta ascultă şi impune. Ascultă orice fel de argument, dar impune o anume stare de fapt. Ceea ce ni se întâmplă astăzi. Industrializarea trebuie să cunoască corecţiile drastice care să refacă legăturile cu spiritul societăţilor istorice. Au spus-o zeci de ani ultimii filosofi, care s-au zbătut să nu lase loc ideologiei.

GÂNDURI DE NOAPTE

August 25, 2013 by manzatu

24 august 2013

Înainte de desăvârşirea epocii industriale, filosofia se făcea cu faţa la Sinele Firii. Sinele Firii a fost teritoriul din care secole de-a rândul învăţaţii au desprins adevărurile, acela pe care acesta (Sinele) le menţine sub vălul tainei până la momentul hotărât. O astfel de atitudine a fost întreţinută de toate formele înţelepciunii, de tote ordinele, congregaţiile şi formaţiunile cu caracter esoteric, mai ales din grija ca un adevăr să nu fie dezevăluit înainte de timpul său. Fie că porneau de la idee către fiinţare, fie că de la materie plecau, învăţaţii ţineau cont de starea de echilibru în care trebuie să se afle lumea, iar pentru menţinerrea echilibrului este nevoie întotdeauna de două părţi care să contibuie în proporţii armonioase. În foarte multe documnte se atrage atenţia asupra existenţei forţelor care, dacă nu sunt stăpânite corect, pun în pericol universul. Întreg procesul de formare al învăţăceilor se făcea sub acesată grijă, fiecare pas era drămuit cu multă atenţie pentru ca ucenicul să nu-şi scape temperamentul de sub control şi – prins în avântul capacităţilor sale – să permită exceselor să rupă echilibrul. Cei care dovedeau că nu sunt capabili de temperanţă, de stăpânire de sine şi de forţa previziunii erau îndepărtaţi sub diferite forme, mai delicate sau mai brutale. Pentru astfel de învăţaţi, progresul era un lucru fundamental, care trebuia ferit de curmări, sau de abateri, la fel de bine cum trebuia să urmeze o cale consecventă cu sinele său, şi numai pe aceea. Pentru că aceea era calea pe care o deshidea adevărurile din Sinele Firii. După ce epoca industială s-a desăvârşit ca tipar de mentalitate şi a modificat radical modalitatea de a gândi existenţa, filosofia a întors spatele Sinelui Firii. Adevărurile nu mai proveneau, şi cu atât mai puţin provin acum, din Sinele Firii, ci din obligativiăţi ale standardizării. Standardizarea a înlocuit Fiinţarea şi a impus adevăruri cu care promovează aberaţie după aberaţie, pe care Spiritul Firii trebuie să le suporte. Doar că, va veni un moment când Spiritul Firii se va năclăi de formele aberante şi va fi în imposibilitatea de a se mai regăsi pe sine. Avem exemple în sensul accesta: sunt două naţiuni care au suferit de timpuriu în procesul impus de industrializare. Prima este Rusia, unde noile relaţii industriale sileşte administraţia ţaristă să desfiinţeze iobăgia în 1861, şi este astfel spulberat nejustificat spiritul pravoslavnic, care timp de cinci sute de ani contribuise la coeziunea mentalităţii poporului rus. În locul coeziunii fundamentale a spiritului prvoslavnic se instaurează o perioadă de confuzie administrativă dominată de excese şi tentaţii extremiste. A doua, este naţiunea engleză, care începând cu 1921 începe să piardă influenţa din coloniile unde cultivase un echilibru al mentalităţii, fiind treptat înlocuită cu dezordinea impusă de sefere de influenţă provenind din lumea capitalului industial. Astăzi ascultăm o sumă de legende ce susţin punctul de vedere al spiritului industialist care ne povestesc despre progresul obţinut prin liberalizarea unor relaţii sociale. Doar că, respectivele liberalizări provnind din procedurile de standardizare, şi continuând acest traseu, sunt împotiva Fiinţării, cu spatele la Spiritul Firii. Regula care impune nevoia provenită din sandarizarea industrială devine din ce în ce mai absurdă şi mai inoperantă.

Încercările unor cărturari de a dovedi că nu există altă soluţie, seamănă teribil de tare cu zbaterea inteligheţiei ruse de a găsi o cale de ordonare a unei societăţi care-şi pierduse brutal principiile fundamentale generate de adevărurile din Spiritul Firii. Manifestările tot mai evidente ale tentaţiilor extremismului de tot felul, incapacitatea soluţiilor propuse de a pune în funcţiune relaţii, blocajul la nivelul moralei, civismului, filosofie etc. dovedesc faptul că vechii învăţaţi aveau dreptate: progresul este un proces care trebuie păzit cu străşnicie, pentru că orice oprire sau abatere aduce cu sine consecinţe ce pun în pericol Universul. Iar progresul nu înseamnă – sub nici o formă – industrializarea unor comunităţi, ci adâncirea capacităţii fiecărui om de a privi către adevărurile Sinelui Firii care sunt întotdeauna în armonie cu momentele unui timp.

Sfârşit

Surse: *http://ionmanzatu.wordpress.com/*

http://cititordeproza.ning.com/group/dorescsapostezmaimultdeuntextpeziinrepublica

P
A
X
CITITOR DE PROZA
REPUBLICA ARTELOR